

KLASA: UP/I 030-02/11-01/024
URBROJ: 580-09/84-2021-164
Zagreb, 7. listopada 2021.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, temeljem članka 30. točke 2., članka 31. i članka 58. stavka 1. točke 1. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09., 80/13. i 41/21.), u upravnom postupku utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma, pokrenutom po službenoj dužnosti protiv poduzetnika Presečki grupa d.o.o., sa sjedištem u Krapini, Frana Galovića 15, kojeg zastupaju odvjetnici iz Odvjetničkog društva [...], Rudi-express d.o.o., sa sjedištem u Mihovljanu, Ivana Gundulića 1, Borisa Jambrošića, vlasnika obrta „Jambrošić tours“, sa sjedištem u Murskom Središću, Ulica Slatine 33 i Željka Jakopića, vlasnika obrta Autobusni prijevoznik „Turst“, sa sjedištem u Svetom Martinu na Muri, Žabnik, Zrinskih 40, na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: dr. sc. Mirta Kapural, dipl. iur., predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, Vesna Patrlj, dipl. iur., zamjenica predsjednice Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja i Denis Matić, dipl. iur., član Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, sa sjednice 36/2021., održane 7. listopada 2021., donosi sljedeće

R J E Š E N J E

I. Utvrđuje se da su poduzetnici Presečki grupa d.o.o., sa sjedištem u Krapini, Frana Galovića 15, kojeg zastupaju odvjetnici iz Odvjetničkog društva [...], Rudi-express d.o.o., sa sjedištem u Mihovljanu, Ivana Gundulića 1, Boris Jambrošić, vlasnik obrta „Jambrošić tours“, sa sjedištem u Murskom Središću, Ulica Slatine 33 i Željko Jakopić, vlasnik obrta Autobusni prijevoznik „Turst“, sa sjedištem u Svetom Martinu na Muri, Žabnik, Zrinskih 40, sklopili Sporazum o poslovnoj suradnji od 1. veljače 2011. i Ugovor o zajedničkom obavljanju županijskog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije od 1. ožujka 2011., koji su sadržavali odredbe koje predstavljaju ograničenja tržišnog natjecanja s obzirom na cilj (međusobna podjela tržišta, zajedničko usklađivanje i registracija novih autobusnih linija na području Međimurske županije kao i zajednička izmjena postojećih voznih redova, te zajedničko sudjelovanje u obliku zajednice ponuditelja na svim budućim natjecanjima za obavljanje usluge posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola u Međimurskoj županiji), čime su u razdoblju od 1. ožujka 2011. do 9. listopada 2011. narušili tržišno natjecanje na mjerodavnim tržištima javnog linijskog prijevoza putnika u cestovnom prometu na području Međimurske županije i posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola u cestovnom prometu na području Međimurske županije, odnosno sklopili zabranjeni horizontalni sporazum u smislu članka 8. stavka 1. točaka 2. i 3. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

II. Zabranjeni sporazum iz točke I. izreke ovoga rješenja je *ex lege* ništetan, u smislu članka 8. stavka 4. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

III. Poduzetniku Presečki grupa d.o.o. izriče se novčana kazna u iznosu od 865.000 kuna,

Rok izvršenja: 15 (petnaest) dana od dana pravomoćnosti ovog rješenja, uračunavajući u iznos novčane kazne i zakonske zatezne kamate od dana pravomoćnosti rješenja do dana plaćanja.

IV. Ostalim poduzetnicima iz točke I. izreke ovoga rješenja izriču se sljedeće novčane kazne:

- Rudi-expressu d.o.o. u iznosu od 82.000 kuna,
- Borisu Jambrošiću, vlasniku obrta „Jambrošić tours“, u iznosu od 44.000 kuna,
- Željku Jakopiću, vlasniku obrta Autobusni prijevoznik „Turst“, u iznosu od 40.000 kuna.

V. Ovo rješenje bit će objavljeno u „Narodnim novinama“ i na internetskoj stranici Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja.

Obrazloženje

1. Ponovni postupak nakon poništenja rješenja

AZTN je zaključkom KLASA: UP/I 030-02/11-01/024, URBROJ: 580-04/70-2012-007, od 12. ožujka 2012. (dalje u tekstu: Zaključak) pokrenuo postupak protiv poduzetnika Presečki grupa d.o.o., sa sjedištem u Krapini, Frana Galovića 15, kojeg zastupaju odvjetnici iz Odvjetničkog društva [...] (dalje u tekstu: Presečki grupa), poduzetnika Rudi-express d.o.o., sa sjedištem u Mihovljanu, Ivana Gundulića 1 (dalje u tekstu: Rudi-express), Borisa Jambrošića, vlasnika obrta „Jambrošić tours“, sa sjedištem u Murskom Središću, Ulica Slatine 33 (dalje u tekstu: „Jambrošić tours“) i Željka Jakopića, vlasnika obrta Autobusni prijevoznik „Turst“, sa sjedištem u Svetom Martinu na Muri, Žabnik, Zrinskih 40 (dalje u tekstu: Autobusni prijevoznik „Turst“), radi utvrđivanja predstavljaju li odredbe Sporazuma o poslovnoj suradnji, sklopljenog između navedenih poduzetnika 1. veljače 2011. (dalje u tekstu: Sporazum o poslovnoj suradnji) i Ugovora o zajedničkom obavljanju županijskog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije, sklopljenog između navedenih poduzetnika 1. ožujka 2011. (dalje u tekstu: Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza), zabranjeni sporazum u smislu članka 8. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09.).

Rješenjem od 27. prosinca 2012. godine AZTN je okončao postupak utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma kojim je utvrdio kako su poduzetnici Presečki grupa, Rudi-express, Boris Jambrošić, vlasnik obrta „Jambrošić tours“ i Željko Jakopić, vlasnik obrta Autobusni prijevoznik „Turst“, sklopili zabranjeni horizontalni sporazum na mjerodavnim tržištima javnog linijskog prijevoza putnika u cestovnom prometu i posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola u cestovnom prometu na području Međimurske županije te im je izrekao novčanu kaznu u ukupnom iznosu od 1.254.000 kuna.

Protiv tog rješenja Presečki grupa pokrenula je upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske (dalje u tekstu: VUSRH) koji je okončan presudom VUSRH broj: USII-65/2013-6 od 20. veljače 2014. godine, kojom taj sud odbija tužbeni zahtjev tužitelja, odnosno potvrđuje zakonitost odluke AZTN-a. Nakon toga Presečki grupa podnosi Ustavnom sudu Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Ustavni sud) ustavnu tužbu protiv navedene presude VUSRH od 20. veljače 2014. godine koju Ustavni sud usvaja svojom Odlukom, broj: U-III-1678/2014., od 21. travnja 2016. godine, i ukida navedenu presudu VUSRH te predmet vraća tom sudu na ponovno odlučivanje.

VUSRH donosi novu presudu, broj UsII-60/16-2 od 19. siječnja 2017. godine, kojom ponovno odbija tužbeni zahtjev Presečki grupe i potvrđuje zakonitost odluke AZTN-a. Presečki grupa ponovno protiv te presude podnosi ustavnu tužbu Ustavnom sudu koji je svojom Odlukom, broj: U-III-952/2017 od 19. travnja 2018. godine usvaja i ukida presudu VUSRH od 19. siječnja 2017. godine.

Ustavni sud je svoje odluke obrazlagao u bitnome na način da u presudama VUSRH koje je Ustavni sud ukinuo, nisu navedeni odnosno nisu detaljnije obrazloženi razlozi iz kojih bi bilo razvidno zbog čega taj sud u konkretnom slučaju nije primijenio mjerodavne odredbe Zakona o prijevozu u cestovnom prometu, u dijelu kojim se uređuju pitanja zajedničkog obavljanja prijevoza više prijevoznika, podvozarstva i dr., i utvrđenja o (ne)opstojnosti u tom slučaju postojanja kartela (tajnog sporazuma). Drugim riječima, nije stavio u međusobni odnos odredbe dvaju zakona o tom pitanju – Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja i Zakona o prijevozu u cestovnom prometu, odnosno obrazložio zašto u okolnostima konkretnog slučaja nisu mjerodavne (i) odredbe Zakona o prijevozu u cestovnom prometu.

Ustavni sud je dodatno istaknuo kako VUSRH nije obrazložio zašto je u predmetu iste činjenične i pravne prirode (UsII-64/2013) zauzeo drukčije pravno stajalište, odnosno zašto je prihvatio stajalište AZTN-a o tome da su „*način provođenja, rokovi i mjerila za obavljanje linijskog prijevoza putnika na temelju javnog poziva, obavljanje javnog i posebnog linijskog prijevoza te postupak izdavanja, obnove i prestanka važenja dozvola za obavljanje prijevoza, uređeni odredbama Zakona o prijevozu u cestovnom prometu („Narodne novine“, br. 178/04., 48/05., 151/05., 111/06., 63/08., 124/09., 91/10. i 112/10., dalje u tekstu: ZPCP) i odgovarajućih podzakonskih akata te da je pravna zaštita u smislu tog zakona osigurana putem drugih tijela i institucija*“.

Nakon što je Ustavni sud i drugi put ukinuo presudu VUSRH, taj sud je presudom broj: UsII-171/18-2 od 27. rujna 2018. godine, pridržavajući se pravnog shvaćanja Ustavnog suda iz odluke od 19. travnja 2018. godine, poništio predmetno rješenje AZTN-a i predmet vratio AZTN-u na ponovno odlučivanje.

Uvažavajući pravno shvaćanje VUSRH izneseno u obrazloženju gore navedene presude broj: UsII-171/18-2 od 27. rujna 2018. godine, AZTN je u ponovnom postupku ocijenio prigovore Presečki grupe vezane uz primjenu odredbi ZPCP-a u skladu s odlukom Ustavnog suda broj: U-III-952/2017 od 19. travnja 2018.

U ponovnom postupku AZTN je dopisom od 3. ožujka 2020. godine zatražio od Presečki grupe između ostalog očitovanje o razlozima zbog kojih Presečki grupa u praksi nije primjenjivala cijene koje je navela u svojim ponudama na Javni poziv od 27. kolovoza 2010., očitovanje o razlozima zbog kojih je Presečki grupa zatražila od Međimurske županije izdavanje suglasnosti za sklapanje ugovora o podvozarstvu, s obzirom na navod Presečki grupe u podnesku AZTN-u od 3. rujna 2012. da je cit. „*...imala i dovoljan broj kapaciteta kao i zaposlenika da obavlja javni linijski prijevoz. Dakle, nije imala ni interesa za bilo kakvim oblikom suradnje sa ostalim prijevoznicima...*“, očitovanje o razlozima i/ili kriterijima temeljem kojih je Presečki grupa, između prijevoznika koji su imali sjedište na području Međimurske županije i koji su ispunjavali uvjete propisane Zakonom o prijevozu u cestovnom prometu, odabrala poduzetnike Rudi-express i Borisa Jambrošića, vlasnika obrta „Jambrošić tours“, za sklapanje ugovora o podvozarstvu, te očitovanje i dokaze o tome kada je točno započelo i okončano podvozarstvo temeljem sklopljenih ugovora o podvozarstvu s navedenim poduzetnicima.

1.1. Očitovanje Presečki grupe od 6. travnja 2020.

Presečki grupa u svojem očitovanju od 6. travnja 2020. u bitnome navodi kako ostaje kod svog ranijeg očitovanja da nepromjenjivost cijena nije bila uvjetovana javnim pozivom. Preciznije, promjena cijene nije bila isključena „*uvjetima prijevoza iz ponuda za županijski prijevoz putnika na linijama iz grupa I, II, III i IV od 7. rujna 2010.*“

Međutim, ponuditelj nije imao ovlasti autonomno mijenjati navedene cijene, nego je primjena tih cijena ovisila o donošenju rješenja Međimurske županije kojim se odobrava izdavanje dozvola za obavljanje prijevoza, jer bez toga poduzetnik nije u mogućnosti primijeniti drukčije cijene.

U konkretnom slučaju, Presečki grupa je svojim dopisom od 13. listopada 2010. o povećanim cijenama obavijestila Međimursku županiju, što je vidljivo iz odgovora župana od 22. listopada 2010. (na koji Presečki grupa nije dalje odgovorila).

Presečki grupa dodaje kako Međimurska županija, usprkos povećanim cijenama o kojima je obavještena još 13. listopada 2010., donosi rješenje kojim se odobrava izdavanje dozvola za obavljanje županijskog linijskog prijevoza dana 29. listopada 2010. Navedena činjenica čini očitim da promjena cijena nije bila isključena „uvjetima prijevoza iz ponuda za županijski prijevoz“ jer, u suprotnom, Međimurska županija ne bi donijela rješenje od 29. listopada 2010. i time konkludentno prihvatila te druge cijene.

Dodatno je Međimurska županija upravnim aktom od 6. prosinca 2010. kojim je izdala suglasnost na sklapanje ugovora o podvozarstvu za obavljanje županijskog linijskog prijevoza putnika, opetovano prihvatila te više cijene jer su podvozari mogli raditi samo prema cijenama Presečki grupe. Činjenica da Presečki grupi nikada nije prigovoreno na bilo koji način da se ne bi pridržavao važećeg cjenika, nužno implicira da su te više cijene bile dio cjenika i kao takve dio legitimnog i, s obzirom na pravila javnog poziva, dopustivog modaliteta povećanja cijena uz suglasnost Međimurske županije, sve sukladno ZPCP-u.

Vazano uz razloge zbog kojih je Presečki grupa zatražila od Međimurske županije izdavanje suglasnosti za sklapanje ugovora o podvozarstvu, s obzirom na navod Presečki grupe u podnesku AZTN-u od 3. rujna 2012. o tome da je cit. „*imala i dovoljan broj kapaciteta kao i zaposlenika da obavlja javni linijski prijevoz. Dakle, nije imala ni interesa za bilo kakvim oblikom suradnje sa ostalim prijevoznicima...*“, Presečki grupa navodi kako je pristala na suradnju s podvozarima radi nastojanja i snažnog zagovora Međimurske županije da se poduzetnici s mjerodavnog tržišta uključe u obavljanje „javnog linijskog prijevoza“ jer za ovaj prijevoz nisu imali dozvole već je dozvole imala Presečki grupa. Pojedini lokalni prijevoznici obavljali su samo posebni linijski prijevoz učenika osnovnih škola temeljem ugovora. Njima je taj posebni linijski prijevoz učenika osnovnih škola i npr. radnika bilo isplativo obavljati samo na onim relacijama na kojima se odvija županijski linijski prijevoz za koji nisu imali dozvole. Riječ je bila o izrazito protržišnom djelovanju Presečki grupe mimo vlastitog tržišnog interesa jer su lokalni prijevoznici uključeni u mjerodavno tržište u kojem nisu ranije sudjelovali i to na način koji je usklađen sa specijalnim propisima iz ZPCP-a.

Presečki grupa dodaje kako nije izabirala pojedine podvozare, nego je pristala na njihovu inicijativu i na inicijativu Međimurske županije. Prema tome, riječ je bila o lokalnim prijevoznicima koji su imali vitalni neposredni gospodarski interes uključiti se u obavljanje javnog linijskog prijevoza. Stoga je jedino logično da je inicijativa za ulazak na mjerodavno tržište javnog linijskog prijevoza došla od tih prijevoznika bilo izravno, bilo putem Međimurske županije, a ne Presečki grupe.

Da je Međimurska županija imala interes, a samim time i bila inicijator, da se lokalni prijevoznici (među njima i podvozari Presečki grupe, Rudi-Express i „Jambrošić tours“) uključe u obavljanje javnog linijskog prijevoza, vidljivo je i iz novinskog članka iz 2015. u kojemu župan izvještava o uspjehu za Međimursku županiju zbog dodjele javnog linijskog prijevoza lokalnim prijevoznicima.

Podvozarstvo je prema očitovanju Presečki grupe započelo 30. prosinca 2010. sklapanjem ugovora na koje je Međimurska županija izdala suglasnost, a faktički je obavljano dok Presečki grupi nisu konačno prestale važiti dozvole za obavljanje županijskog linijskog prijevoza.

Naime, iako su ugovori o podvozarstvu sklopljeni na određeni rok, zahtjev za zajedničko obavljanje prijevoza po članku 40. ZPCP-a temeljem Ugovora o zajedničkom obavljanju županijskog linijskog prijevoza od 1. ožujka 2011. nikada nije prihvaćen.

Stoga je podvozarski odnos *tacite*, konkludentno nastavljen i nekoliko mjeseci nakon isteka ugovornog roka, sve dok Presečki grupa nije izgubila dozvole za obavljanje županijskog linijskog prijevoza.

U pogledu razloga zbog kojih je sklopila s poduzetnicima Rudi-express d.o.o., Borisom Jambrošićem, vlasnikom obrta „Jambrošić tours“ i Željkom Jakopićem, vlasnikom obrta Autobusni prijevoznik „Turst“, Sporazum o poslovnoj suradnji i Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza, a s obzirom na njezin navod u podnesku AZTN-u od 3. rujna 2012. o tome da je cit. „...imala i dovoljan broj kapaciteta kao i zaposlenika da obavlja javni linijski prijevoz. Dakle, nije imala ni interesa za bilo kakvim oblikom suradnje sa ostalim prijevoznicima“, Presečki grupa ističe kako je u bitnome bila riječ o inicijativi Međimurske županije i lokalnih prijevoznika da ih se uključi u javni linijski prijevoz.

To je bilo moguće učiniti isključivo na načine predviđene ZPCP-om koji je *sedes materiae* tržišnih i ugovornih odnosa u prijevozu u cestovnom prometu.

Jedan mogući zakonom dopušteni model je bio temeljem ugovora o podvozarstvu (članak 42. ZPCP) koji je *de iure* i *de facto* realiziran s dva poduzetnika (Rudi-express i „Jambrošić tours“) sve do trenutka kada je Presečki grupa izgubila dozvole.

Drugi zakonom predviđeni način je sklapanje ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza (članak 40. ZPCP). U Sporazumu o poslovnoj suradnji su zajednički ciljevi zbog kojih se pristupilo sklapanju ugovora definirani samim ugovorom i to u preambularnom dijelu sadržanom u uvodnim člancima Sporazuma. Presečki grupa pristala je ugovorom pristupiti tom zajedničkom cilju zbog pritiska Međimurske županije da se u linijski prijevoz uključe i lokalni prijevoznici.

Presečki grupa apostrofira okolnost na kojoj je u svoje dvije odluke u ovom predmetu u dva navrata ustrajao i Ustavni sud Republike Hrvatske - da je u ovoj materiji ZPCP *lex specialis* u odnosu na ZZTN. Naime, izričita je zakonska odredba iz članka 40. ZPCP-a da se ugovor o zajedničkom obavljanju linijskog prijevoza sklapa u formi ortačke pogodbe (ortakluk/ortaštvo). U pogledu pravnog sadržaja ortaštva na koji upućuje ZPCP u čl. 40., *sedes materiae* je ZOO.

Bitni elementi ortačkog ugovora, sukladno čl. 637. ZOO-a jesu (a) zajednički ulozi (imovine ili rada), (b) zajednički cilj kroz (c) ugovornu zajednicu osoba bez pravne osobnosti. Pritom su vrsta ortačkog uloga, njegov opseg i podjela rezultata cilja, sukladno čl. 651. ZOO-a, prepušteni ortačkom ugovoru.

Presečki grupa ističe kako svi ti bitni elementi egzistiraju u konkretnom slučaju. I Sporazum o poslovnoj suradnji od 01. veljače 2010. i s njim pravno neodvojivi Ugovor o zajedničkom obavljanju županijskog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije su po svom pravnom sadržaju ortački ugovori sklopljeni sukladno odredbama ZPCP-a i ZOO-a.

Prema mišljenju Presečki grupe, evidentno je da ovdje specijalne norme u vezi prijevoza u cestovnom prometu izričito dopuštaju ortačke pogodbe između tržišnih konkurenata koji bi, u odsustvo ovih izričitih zakonskih ovlaštenja, sa stajališta općih pravila o tržišnom natjecanju iz ZZTN-a dolazili pod udar zabrane nedozvoljenih sporazuma.

Ne može, prema tome, biti nedopušteni kartel u smislu ZZTN-a kao generalnog normativnog okvira nešto što je izričito dopušteno specijalnim propisima ZPCP-a (u vezi s normama iz ZOO-a na koje taj ZPCP upućuje).

1.2. Usmena rasprava od 17. lipnja 2021.

Budući da je u konkretnom slučaju riječ o složenoj upravnoj stvari, AZTN je ocijenio da bi održavanje usmene rasprave bilo korisno za rješavanje iste upravne stvari i za davanje prava na obranu strankama prije preliminarnih utvrđenja, pa je sukladno odredbi članka 35. stavka 1. i članka 50. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09., 80/13. i 41/21., dalje u tekstu: ZZTN), a vezano uz članak 54. stavak 1. točku 3. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09., dalje u tekstu: ZUP), odredio provođenje usmene rasprave u predmetnom upravnom postupku.

Boris Jambrošić, vlasnik obrta „Jambrošić tours“ i Rudi-express na usmenoj raspravi potvrdili su kako u cijelosti ostaju kod svojih navoda iz podnesaka od 23. kolovoza 2012. o tome da:

- Presečki grupa niti pri podnošenju ponuda u postupku javnog poziva, niti nakon što su joj izdane dozvole za javni linijski prijevoz, nije raspolagala sa dovoljnim brojem autobusa kojima bi obavljala prijevoz na svih 106 dozvola koje je dobila u postupku javnog poziva. Privremeno rješenje pronašla je u tome što je Rudi-express i Jambrošića angažirala kao podvozare temeljem članka 42. ZPCP-a, a paralelno s time započela i postupak za sklapanje spornog Sporazuma i Ugovora radi trajnog rješenja toga pitanja“,
- u odnosu na pojedine članke predmetnih sporazuma i ugovora, sve odredbe koje su protivne tržišnom natjecanju postavljene su od strane Presečki grupe,
- ne poriču da su potpisali navedene akte sa elementima koji su suprotni tržišnom natjecanju, međutim to isključivo po inicijativi Presečki grupe i u namjeri da se spase od propadanja kako bi i pod takvim uvjetima opstali na tržištu. Nisu mogli dijeliti tržište jer nisu imali dozvole za javni linijski prijevoz, a cijene prijevoza i sve ostale uvjete diktirala je Presečki grupa i u sporazumu i ugovoru o zajedničkom obavljanju prijevoza nisu imali nikakvu aktivnu ulogu nego su se pod prijetnjom lakog otkazivanja morali pridržavati pravila koje je određivala Presečki grupa te su u stvari za Presečki grupu samo radili, bez aktivne uloge u određivanju uvjeta

Na usmenoj raspravi predstavnici Rudi-expressa istaknuli su molbu da im se dostave na očitovanje odgovori Presečki grupe na pojedina pitanja AZTN-a na usmenoj raspravi, a koje je Presečki grupa trebala dostaviti u odobrenom roku od 15 dana od dana njezina održavanja.

Naime, u pozivu na usmenu raspravu pozvana je Presečki grupa da neposredno prisustvuje usmenoj raspravi uz svoje opunomoćenike. Međutim, usmenoj raspravi pristupio je samo opunomoćenik Presečki grupe. Vezano uz navedeno, a na prijedlog opunomoćenika Presečki grupe, Presečki grupi odobren je dodatni rok od 15 dana za dostavu očitovanja na pojedina pitanja AZTN-a.

1.3. Očitovanje Presečki grupe od 2. srpnja 2021.

Presečki grupa u svojem očitovanju u bitnome navodi kako ostaje kod svih svojih navoda u postupku kojima je u fokusu centralna činjenica da je Presečki grupa bila nositelj dozvola za obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije, da na tom mjerodavnom tržištu (u proizvodnom smislu) nije bilo, niti je moglo biti tržišne konkurencije.

U pojašnjenju svojeg navoda o tome da je u ovoj materiji ZPCP *lex specialis* u odnosu na ZZTN, Presečki grupa navodi kako je u konkretnom slučaju riječ o dva propisa javnog prava, ZPCP i ZZTN. Navedeni zakoni štite javni interes - organizaciju obavljanja javnog linijskog prijevoza s jedne strane i slobodnu tržišnu konkurenciju s druge strane.

Sa stajališta zaštite tržišnog natjecanja, ortaštvo (ugovor o ortakluku, poslovnoj suradnji, *joint venture* ili kako god stranke nazovu svoju ortačku pogodbu) između izravnih tržišnih konkurenata biti će zabranjeno ako se njime dijeli tržište, dok je sa stajališta javnog linijskog prijevoza, ortački dogovor između cestovnih prijevoznika kojim „dijele tržište“ na način da zajednički obavljaju javni linijski prijevoz i dijele linije na kojima obavljaju javni linijski prijevoz, izričito dopušten.

Presečki grupa smatra kako u takvoj situaciji zakonodavac prednost daje javnom interesu efikasne organizacije javnog linijskog prijevoza pred slobodnom tržišnom utakmicom. U navedenoj situaciji antinomija se može razriješiti jedino interpretativnim pravilom *lex specialis derogat legi generali* i nikako drugačije. Naime, ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza iz članka 40. ZPCP-a je *ex definitione legis* nužno uvijek ortačka pogodba između tržišnih konkurenata. Pritom je bit ortaštva u smislu članka 637. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15. i 29/18., dalje u tekstu: ZOO) upravo podjela rada (što odgovara „podjeli tržišta“ u terminologiji ZZTN-a) i podjela rezultata, a ZOO je jedini *sedes materiae* u vezi pravnog sadržaja ortaštva. Prema tome, nešto što ZZTN načelno zabranjuje, ZPCP u specifičnoj situaciji javnog linijskog prijevoza dopušta, jer zakonodavac ocjenjuje da radi efikasne realizacije drugog javnog interesa, javnog linijskog prijevoza, treba uvesti iznimku od općeg pravila (*lex specialis derogat legi generali*). Sve radnje prijevoznika poduzete na temelju ZPCP-a kao specijalne norme mogu se promatrati samo u svjetlu tog propisa kao matične norme, a ne mogu se dekontekstualizirati i tumačiti u svjetlu pravila iz ZZTN-a.

Vežano uz navode Rudi-expressa i Borisa Jambrošića, vlasnika obrta „Jambrošić tours“, iz njihovih podnesaka od 23. kolovoza 2012., o tome kako je cit. „*U odnosu na pojedine članke predmetnih sporazuma i ugovora potrebno napomenuti da su sve odredbe koje su protivne tržišnom natjecanju postavljene od strane Presečki grupe*“, Presečki grupa osporava da bi predmetni ugovori i sporazumi bili protivni tržišnom natjecanju.

Prvo, riječ se o materiji koju matični propis - ZPCP izričito regulira i dopušta te ona služi efikasnoj realizaciji drugog zakonom zaštićenog javnog interesa - obavljanja javnog linijskog prijevoza. Drugo, niti jedan od poduzetnika Rudi-express, „Jambrošić tours“ i Turist nisu bili „neovisni poduzetnici u neovisnom položaju“ koji bi uopće načelno mogli sklopiti nedozvoljeni horizontalni sporazum s Presečki grupom (kartel). Naime, mjerodavno tržište u ovom postupku je AZTN definirao kao javni linijski prijevoz i posebni linijski prijevoz učenika osnovnih škola u Međimurskoj županiji. Ovi poduzetnici nisu imali dozvole za te vrste prijevoza na tom tržištu i nisu na njemu sudjelovali. Kao takvi nisu mogli uopće sklopiti nedozvoljeni horizontalni sporazum.

U odnosu na navod Rudi-expressa i g. Borisa Jambrošića, vlasnika obrta „Jambrošić tours“, iz njihovih podnesaka od 23. kolovoza 2012., o tome kako cit. „*Presečki grupa niti pri podnošenju ponuda u postupku javnog poziva, niti nakon što su joj izdane dozvole za javni linijski prijevoz, nije raspolagala sa dovoljnim brojem autobusa kojima bi obavljala prijevoz na svih 106 dozvola koje je dobila u postupku javnog poziva*“, Presečki grupa navodi da navedeno nije točno, što najbolje dokazuje okolnost da je Presečki grupa jedini izabrani poduzetnik na javnom pozivu jer je jedina ispunjavala sve propisane uvjete za svih 106 dozvola. To, konkretno, znači da nije imala dovoljan broj zaposlenika i kapaciteta za obaviti prijevoz na svih 106 linija, ne bi mogla biti izabrana za prijevoznika na tim linijama u javnom pozivu. Prema tome, gornji navodi potpuno su paušalni i u direktnoj kontradikciji s rezultatima javnog poziva Međimurske županije u sklopu kojeg se ta činjenica utvrđivala.

U vezi njezinih navoda iz podneska od 32. siječnja 2012. o tome da je „*kao nositelj dozvola pristupila sklapanju Ugovora o poslovnoj suradnji sa zainteresiranim lokalnim prijevoznicima*“, Presečki grupa pojašnjava kako nije bila riječ o tržišnom interesu. Presečki grupa već je ishodila dozvole na javnom pozivu i bila njihov jedini nositelj. Za to je morala dokazati da ima

dovoljno logističkih kapaciteta, a cijene su ionako u konačnici ovisile o Međimurskoj županiji, a ne o tržištu. Nikakav, dakle, vlastiti pravni ili tržišni interes nije imala. Međutim, Međimurska županija je bila ta koja je vršila pritisak da se lokalnim prijevoznicima dopusti ulaz na tržište.

Presečki grupa pojašnjava kako se njezin navod o tome da se „*Sporazum i Ugovor nikad nisu primjenjivali*“ odnosio na *de facto* konzumaciju ugovornih prava i obveza, a ostali navodi („*raskid Sporazuma i Ugovora nastupio s danom 31. siječnja 2012. godine... od 1. veljače 2012. na snagu je stupila Odluka Međimurske županije po kojoj autobusni prijevoz obavljaju prijevoznici s područja Međimurske županije s kojima je ista sklopila Sporazum o privremenom režimu prijevoza... Slijedom navedenog Presečki grupa d.o.o. od narečenog datuma ne obavlja prijevoz na području Međimurske županije, čime je i Sporazum i Ugovor prestao važiti, budući je ispunjenje u njemu navedenih međusobnih prava i obveza sporazumnih strana postao bespredmetan, a o čemu smo prijevoznike obavijestili usmenim putem...“), Iz dopisa upućenog Međimurskoj županiji od 20.09.2011. razvidno prije svega da su adresanti svi potpisnici predmetnih sporazuma i ugovora, da su istom prethodili usmeni razgovori poticani od strane Međimurske županije... Nadalje, iz naznačenog datuma na dopisu može se vidjeti da je upućen nakon sklapanja predmetnih sporazuma i ugovora te da su potpisnici ovog dopisa spremni odustati od pozicija utanačenih sklopljenim sporazumom i ugovorom... Glede cjenika navodimo da je uslijed povećanja troškova poslovanja zajednički došlo do formiranja novih cijena koje su definirane cjenikom koji se primjenjivao od 28. ožujka 2011)“ su se sasvim očito odnosili na *de iure* pozicije ugovornih strana i promjene koje su se događale s tim u vezi.*

Glede cjenika, Presečki grupa ističe kako je netočno da su cijene formirane zajednički, što je izvjesno upravo iz očitovanja poduzetnika Rudi-express i „Jambrošić tours“ u podnesku od 23. kolovoza 2012. g. u kojem u predzadnjem odlomku na drugoj stranici napominju kako cit. „*to nije nikakav „zajednički“ cjenik nego cjenik koji uvjetuje Presečki grupa d.o.o. te da ostali sudionici navedenih sporazuma i ugovora na taj cjenik nemaju nikakav utjecaj*“.

Zaključno, Presečki grupa navodi kako na mjerodavnom tržištu javnog linijskog prijevoza putnika koji se obavljao isključivo temeljem dozvola, u konkretnom slučaju nije moglo doći do narušavanja tržišnog natjecanja. Cilj sklapanja Sporazuma i Ugovora *in concreto* bio je upis kooperacije odnosno zajedničkog prijevoza, opetovano po ZPCP-u, po postojećim dozvolama. Cilj sklopljenih Sporazuma i Ugovora nije mogao biti narušavanje tržišta.

Predmetni Sporazum i Ugovor sklopljeni su između poduzetnika od kojih su dva nositelji dozvola, a dva podvozari po dozvolama jednog poduzetnika, a formulirani su prema zakonskim mogućnostima njihovih potpisnika da obavljaju prijevoz sukladno ZPCP-u, s ciljem zajedničkog obavljanja ove vrste prijevoza. Predmetni Sporazum i Ugovor podneseni su nadležnom tijelu javne vlasti uz zahtjev za izdavanje dozvola za zajedničko obavljanje linijskog prijevoza (kooperaciju), čime je isključen element tajnosti kao jedna od bitnih karakteristika kartela.

1.4. Očitovanje Rudi-expressa od 20. srpnja 2021.

Budući da je Presečki grupa podneskom od 2. srpnja 2021. dostavila AZTN-u zatražena očitovanja u odobrenom roku, njezin podnesak dostavljen je na očitovanje Rudi-expressu.

AZTN je 21. srpnja 2021. zaprimio očitovanje Rudi-expressa o tome kako nema posebnog očitovanja na predmetni podnesak Presečki grupe te da u svezi istoga podneska ostaje pri svemu do tada iznesenom u predmetnom postupku.

2. Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku

Sukladno odredbi članka 48. stavka 1. ZZTN-a, AZTN je strankama u postupku dostavio Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku (dalje u tekstu: Obavijest) kako bi

im se osigurala mogućnost izjašnjavanja o svim preliminarno utvrđenim činjenicama i okolnostima u predmetnom postupku. Stranke su imale pravo u roku od mjesec dana od dana primitka Obavijesti dostaviti primjedbe na Obavijest te predložiti saslušanje dodatnih svjedoka i izvođenje dodatnih dokaza.

Željko Jakopić, vlasnik obrta Autobusni prijevoznik „Turist“ i Boris Jambrošić, vlasnik obrta „Jambrošić tours“, nisu dostavili nikakvo očitovanje niti primjedbe na Obavijest.

Rudi-express u svojem očitovanju na Obavijest navodi samo kako ostaje pri svemu do sada iznesenom u predmetnom postupku.

3. Očitovanje Presečki grupe na Obavijest

Presečki grupa u svojem očitovanju na Obavijest navodi kako su preliminarni činjenični zaključci neispravni. Štoviše, bitni zaključci AZTN-a o činjenicama slučaja su izravna negacija elementarnih formalnologičkih pravila zaključivanja te stoje u evidentnom otklonu od provedenih dokaza na kojima počivaju pa se stječe dojam da AZTN ignorira obvezujuće pravno shvaćanje Ustavnog suda, sve u cilju izricanja astronomskih kazni.

Po pitanju novih dokaznih prijedloga, Presečki grupa ističe kako primitkom Obavijesti po prvi puta postaje svjesna da odluka AZTN-a neće biti u skladu s obvezujućim pravim shvaćanjem Ustavnog suda izraženim u dvije odluke u ovom predmetu koje je na kraju ispoštovao i VUSRH. Posljedično, Presečki grupa je tek primitkom Obavijesti postala svjesna svog procesnog interesa da predloži personalne dokaze u ponovljenom postupku.

Stoga, s obzirom na sadržaj Obavijesti i okolnost da je ukidnom odlukom VUSRH predmet vraćen na ponovni postupak, Presečki grupa predlaže da se u postupku dopunski sasluša M. P., župan Međimurske županije *tempore acti*.

Saslušanje se predlaže na okolnosti koje se tiču uloge Međimurske županije u sklapanju predmetnih ugovora između Presečki grupe i ostalih prijevoznika (konkretno, Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o ijedničkom obavljanju linijskog prijevoza od 1. ožujka 2011.), kao i uloge Međimurske županije u uključivanju prijevoznika koji nisu imali niti jednu od 106 dozvola u županiji i nisu predstavljali tržišne konkurente Presečki grupe na mjerodavnom tržištu te posljedičnom izbacivanju Presečki grupe s tog tržišta. Dokazni prijedlog Presečki grupa obrazlaže okolnošću da je nedavnim uhićenjem i javno objavljenim priznanjem kaznenog djela u obavljanju dužnosti župana Međimurske županije, istinitost ranijeg iskaza tog svjedoka značajno kompromitirana zbog upitne vjerodostojnosti.

Također, dokazni prijedlog se obrazlaže okolnošću da je u ponovljenom postupku Presečki grupa u prilogu svog podneska od 6. travnja 2020. dostavila novinski članak od 12. veljače 2015. u kojem stoji javna komunikacija g. M. P. u kojem on sam ističe i apostrofira aktivnu ulogu Međimurske županije u uvođenju ostalih prijevoznika i mjerodavno tržište nakon izbacivanja Presečki grupe, što je u suprotnosti s njegovim ranijim iskazom u ovom postupku. Ove okolnosti su bitne jer dokazuju motive Presečki grupe za sklapanjem predmetnih ugovora koji nisu antikompetitivni, nego rezultat pritiska Međimurske županije.

Na iste okolnosti i s istim obrazloženjem dokaznog prijedloga, Presečki grupa predlaže da se dopunski sasluša i svjedok I. P., također župana Međimurske županije u predmetno vrijeme. Konačno, na iste okolnosti Presečki grupa predlaže saslušati i svjedoka A. P. s obzirom na to da je riječ o osobi koja je *tempore acti* bila zakonski zastupnik Presečki grupe i koji ima neposredna saznanja o predloženim okolnostima, a po potrebi, provesti dokaz suočenjem svjedoka A. P. i M. P. i I. P.

U pogledu očitovanja na utvrđenja iz Obavijesti, Presečki grupa ističe kako prvenstveno nije točan navod AZTN-a da je „*uvažavajući pravno shvaćanje VUSRH...AZTN u ponovnom postupku ocijenio prigovore Presečki grupe vezane uz primjenu odredbi ZPCP-a u skladu s odlukom Ustavnog suda broj U-III-952/2017 od 19. travnja 2018.* Upravo suprotno, odgovora na bit prigovora Presečki grupe nema.

I to nakon čak dvije ukidne odluke Ustavnog suda te ukidne odluke VUSRH koje su - sve tri - ukazivale upravo na ovaj nedostatak pobijanog rješenja. Postoji samo izolirano navođenje primjenjivih normi ZPCP-a bez ikakve smislene poveznice s konkretnim činjenicama slučaja. Upravo takav pristup slučaju je i doveo do dvije ukidne odluke Ustavnog suda i ukidne odluke VUSRH.

Naime, već u prvoj odluci Ustavnog suda posl. br. U-III-1678/2014 od 21. travnja 2016. (zbog čijeg je potpunog prvotnog ignoriranja od strane VUSRH i donesena druga odluka Ustavnog suda U-III-952/2017) jasno stoji u toč. 13. te odluke: „*Ustavni sud primjećuje kako Visoki upravni sud u obrazloženju presude ponavlja činjenična utvrđenja iz osporenog rješenja Agencije, navodeći (citirajući) one odredbe ZZTN-u na kojima je Agencija utemeljila svoje rješenje te odredbe Ugovora od 7. ožujka 2011., no iz (daljnjeg) obrazloženja nisu navedeni razlozi iz kojih bi bilo razvidno zbog čega taj sud u konkretnom slučaju nije primijenio mjerodavne odredbe ZPCP-a (u dijelu kojim se uređuju pitanja zajedničkog obavljanja prijevoza više prijevoznika, podvozarstva i dr.) i utvrđenja o (ne)opstojnosti postojanja kartela (tajnog sporazuma). Drugim riječima, nije stavio u međusobni odnos odredbe dvaju zakona o tom pitanju - ZZTN-a i ZPCP-a odnosno obrazložio zašto u okolnostima konkretnog slučaja nisu mjerodavne i odredbe ZPCP-a*”

Presečki grupa navodi kako je iz Obavijesti vidljivo da AZTN i u ponovljenom postupku čini potpuno istu ustavnopravnu (članak 28. stavak 1. Ustava RH) i konvencijsku (članak 6.1. EKLJP) povredu. Ovo jer paušalno navodi propise iz ZPCP-a za koje navodi da je u njih „izvršio uvid”, ali ne daje baš nikakav odgovor na centralno pitanje primjene tih odredbi na konkretan slučaj.

A upravo je izostanak odgovora na to pitanje - da tamo gdje se ima primijeniti ZPCP kao *lex specialis* nema istovremene primjene ZZTN koji je *lex generalis* - doveo do dvije ukidne odluke Ustavnog suda i jedne VUSRH. To je, naime, bit ustavnopravnih povreda (čl. 28. st. 1. Ustava RH i članak 6.1. EKLJP) koje je Ustavni sud u svojim ukidnim odlukama naložio otkloniti. Budući da je AZTN - u bitnom dijelu - opet primijenio ZZTN kao *lex generalis* bez obrazloženja zašto nije, sukladno obvezujućem pravnom shvaćanju Ustavnog suda (čl. 77. st. 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske) primijenio specijalne propise iz ZPCP-a koje je sam AZTN paušalno citirao u Obavijesti, sasvim je očito da je ponovio istu ustavnosudsku povredu.

Presečki grupa prihvaća navod AZTN-a da je i prema judikaturi Suda Europske unije iz presude *Mayaleh* te presude *Parry Recycling* na pitanje podvozarstva valjalo primijeniti opće interpretativno načelo razrješenja antinomija *lex specialis derogat legi generali*.

Sukladno tom načelu, na pitanje dopustivosti ugovora o podvozarstvu primjenjuje se ZPCP kao *sedes materiae* te nema mjesta primjeni ZZTN. Ovaj zaključak AZTN-a je pravno ispravan i u skladu s obvezujućim pravnim shvaćanjem Ustavnog suda iz odluka U-III-1678/2014 od 21. travnja 2016. te kasnije odluke Ustavnog suda u ovom predmetu posl. br. U-III-952/2017 kao i ukidne odluke VUSRH.

S tim u vezi, Presečki grupa navodi kako je potpuno nevjerojatno da AZTN nije to isto interpretativno pravilo i isto pravno stajalište primijenio i na pitanje mjerodavnog prava u vezi Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza od 1. ožujka 2011. Naime, riječ je o materiji koja je - na posve identičan način kao i pitanje podvozarstva - regulirano odredbama iz čl. 40. ZPCP.

Ta odredba ZPCP-a određuje da se zajedničko obavljanje prijevoza obavlja na temelju dozvole jedinice lokalne samouprave (Međimurske županije) čijem izdavanju mora prethoditi sklapanje pisanog ortačkog ugovora dva ili više prijevoznika o zajedničkom obavljanju prijevoza. Drugim riječima, ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza niti ne može proizvoditi pravne učinke i ne može biti konzumiran dok god nadležno tijelo ne izda dozvolu za zajedničko obavljanje prijevoza.

AZTN, međutim, smatra da nema mjesta primjeni ZPCP-a zato jer da (a) nije faktički došlo do obavljanja zajedničkog prijevoza niti je (b) nadležno tijelo (Međimurska županija) izdalo dozvolu kao zakonski preduvjet za zakonito obavljanje takve vrste prijevoza. Radi se o zaključku koji vidljivo ne slijedi iz činjeničnih premisa - *non sequitur*.

Ovo jer je u članku 40. ZPCP-a (kojeg AZTN nominalno citira u Obavijesti, ali ga neshvatljivo odbija primijeniti) jasno propisano da se zajednički linijski prijevoz ne može početi obavljati prije nego nadležno tijelo izda dozvolu, a isto tako je propisano da izdavanju dozvole mora prethoditi sklapanje ortačkog ugovora između prijevoznika. Drugim riječima, ZPCP-om je izriekom propisano da takva ortačka pogodba o zajedničkom obavljanju prijevoza ne proizvodi pravne učinke bez akta nadležnog tijela kojim se dozvoljava njegova primjena. Ovo jer se radi o ugovoru kojim se regulira materija od javnog značaja (javni linijski prijevoz). Dok god nema dozvole nadležnog tijela, nema ni onog što je predmet ortaštva (linijski prijevoz) pa takav ugovor ne proizvodi pravne učinke niti *inter partes* (jer ortaci ne mogu dijeliti niti (a) rad čije obavljanje još nije dopustilo nadležno tijelo niti (b) rezultate rada koji nije moguće obavljati) niti *erga omnes* (jer ortaci ne mogu trećima pružati uslugu zajedničkog prijevoza bez dozvola).

Ono što je, dakle, ortačka *essentialia negotii* - podjela rada i rezultata - ne može stupiti na pravnu snagu dok god nadležno tijelo ne izda dozvolu. Ali ZPCP kao imperativna norma u materiji zahtijeva da se takav ugovor sklopi PRIJE podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole.

Riječ je, naime, o pravnom konceptu tzv. šepavog pravnog posla (*negotium claudicans*) iz članka 250. ZOO-a čija valjanost ovisi o naknadnom odobrenju nadležnog tijela. Ono se, dakle, izdaje *a posteriori*. Drugim riječima, izostanak faktičnog obavljanja zajedničkog prijevoza je bila posljedica negativne odluke nadležnog tijela koje nije izdalo dozvolu, a ne antikompetitivnih namjera uortačenih prijevoznika. Zbog takvog izostanka izdavanja dozvole, ugovor nije mogao u bitnom dijelu stupiti na pravnu snagu niti se konzumirati.

Presečki grupa navodi kako ocjena postojanja tržišnog natjecanja također počiva na posve kontradiktornoj analizi provedenih dokaza koja ne odgovara sadržaju tih dokaza. Naime, i za AZTN nije sporno utvrđenje koje je Presečki grupa isticala tijekom cijelog postupka - da između prijevoznika nije bilo tržišnog natjecanja - jer je jedino Presečki grupa raspolagala dozvolom za 106 linija javnog linijskog prijevoza, a drugi prijevoznici nisu.

Stoga je AZTN utvrđivao da li je između prijevoznika postojalo potencijalno tržišno natjecanje.

Prema kriterijima iz presude Visa Europe te E.ON Ruhrgas, ključan faktor za tu ocjenu je sposobnost konkurenta da uđe na tržište dovoljno brzo kako bi mogao vršiti konkurentski pritisak na sudionike na tržištu.

Drugim riječima, a to apostrofira i AZTN, mogućnost ulaska na tržište mora biti „stvarna i konkretna” što znači da se kriteriji potencijalnog tržišnog natjecanja, prema citiranoj sudskoj praksi, moraju obavezno zasnivati na *in concreto* analizi. Međutim, nakon ove pravne analize koja je nesporna, slijedi pravno nasilje nad sadržajem dokaza i jedna *in abstracto* analiza koja evidentno nema poveznice s konkretnim i utvrdivim činjenicama slučaja vidljivim iz dokaza kojima AZTN načelno vjeruje (očitovanje Rudi-express i Jambrošić tours). Naime, nije sporno da su drugi prijevoznici mogli pokušati ući na tržište putem zahtjeva za uvođenje novih autobusnih linija ili izmjena postojećih linija na kojima se mijenja vrijeme polaska.

Ali je za ocjenu „stvarne i konkretne“ mogućnosti da to učine, AZTN iz svoje analize potpuno ispustio očitovanje Rudi-express i Jambrošić tursa od 28. studenog 2012. Oni sami u svojim očitovanjima jasno i određeno navode da bi primjenom tog puta ulaska na tržište u konkretnoj situaciji - *expressis verbis* - propali. Ovo jer nisu imali vremena čekati zakonom propisanu proceduru. I to zato jer nisu imali dovoljno gospodarske snage izdržati trajanje realizacije novih autobusnih linija ili izmjenu postojećih. Drugim riječima, uzimajući u obzir „stvarnu i konkretnu“ financijsku i gospodarsku moć prijevoznika, oni nisu imali nikakav put ulaska na tržište javnog linijskog prijevoza. I to zato jer (a) na natjecanju za dozvole nisu dobili dozvole te (b) prema vlastitom priznanju nisu imali dovoljno gospodarske snage osloniti se na alternativni pravni put podnošenja zahtjeva za uvođenje novih autobusnih linija.

Prema tome, upravo je temeljem onih dokaza na koje se poziva AZTN utvrđeno suprotno - da drugi prijevoznici nisu bili niti potencijalni tržišni konkurenti Presečki grupe. I to zato jer, primjenom pravnih kriterija ocjene potencijalnog tržišnog natjecanja iz presuda Visa Europe te E.ON Ruhrgas, nije postojala „stvarna i konkretna“ mogućnost ulaska na tržište putem zahtjeva za uvođenje novih autobusnih linija za konkretne prijevoznike u konkretnoj situaciji. Radilo se, naprotiv, prema priznanju samih prijevoznika, samo o apstraktnoj i načelnoj, a ne stvarnoj mogućnosti koja je bila neprimjenjiva u konkretnim okolnostima konkretnog slučaja s obzirom na njihovu konkretnu gospodarsku snagu i konkretne raspoložive resurse.

Drugim riječima, primjenom kriterija „stvarnosti i konkretnosti“, sasvim je očito da nije postojala nikakva stvarna i konkretna mogućnost drugih prijevoznika da budu niti potencijalni konkurenti Presečki grupi.

Također, isti zaključak proizlazi iz očitovanja Rudi-Expressa i Jambrošić tursa u pogledu primjene kriterija namjere ulaska na tržište. Naime, oni sami u svom očitovanju od 28. studenog 2012. navode nedvosmisleno da nisu imali nikakvu namjeru koristiti alternativni pravni put ulaska na tržište podnošenjem zahtjeva za uvođenje novih autobusnih linija ili izmjenu postojećih. Opet - jer nisu imali gospodarsku snagu potrebnu za izdržati vrijeme koje je potrebno za realizaciju takvog ulaska na tržište. Prema tome, niti primjenom kriterija namjere ulaska na tržište tim putem, konstrukcija AZTN-a ne stoji.

Isto, još očitije vrijedi i u pogledu kriterija „sposobnosti ulaska na tržište“ jer si sami prijevoznici Rudi-express i Jambrošić tursa izriekom odriču takvu gospodarsku sposobnost i dovoljnu snagu za ulazak na tržište putem zahtjeva za uvođenjem novih autobusnih linija.

Nikakvog stvarnog ni potencijalnog tržišnog natjecanja između Presečki grupe i ostalih prijevoznika na mjerodavnom tržištu u promatranom (u trenutku sklapanja spornih ugovora) nije bilo. Da je tome tako, proizlazi i iz očitovanja prijevoznika Rudi-express i „Jambrošić tursa“ od 23. kolovoza 2012. kojeg AZTN u Obavijesti prihvaća kao vjerodostojno, ali ga tumači izvan onoga što je njegova bit. A bit je upravo priznanje da „nismo mogli dijeliti tržište jer nismo imali dozvole za javni linijski prijevoz.“ iz čega slijedi da između njih i Presečki grupe nije bilo nikakvog potencijalnog tržišnog natjecanja jer „konkretne i stvarne“ okolnosti slučaja to nisu dozvoljavale.

Nastavno na navedeno, Presečki grupa ističe kako sva utvrđenja AZTN-a iz Obavijesti o podjeli tržišta, ograničenju tržišta, dogovora oko sudjelovanju u postupcima javne nabave, inicijatoru sporazuma itd. počivaju na potpuno pogrešnoj pravnoj premisi da je predmetne ugovore pravno dopustivo promatrati iz optike ZZTN-a.

4. Usmena rasprava od 27. rujna 2021.

Kako bi se strankama dala mogućnost za iznošenje obrane, te u svrhu izvođenja dokaza radi utvrđivanja predmetne povrede ZZTN-a i utvrđivanja postojanja uvjeta za izricanje novčane

kazne, odnosno olakotnih i otegotnih okolnosti kao kriterija za određivanje visine novčane kazne propisane odredbama ZZTN-a, AZTN je sukladno odredbi članka 52. stavka 1. ZZTN-a, nakon isteka roka za dostavu pisane obrane stranaka na Obavijest, dostavio strankama pozive za usmenu raspravu.

Navedena usmena rasprava održana je i zaključena 27. rujna 2021. godine s prisutnim strankama (Presečki grupa, Rudi-express i Boris Jambrošić, vlasnik obrta „Jambrošić tours“).

Dokazni prijedlozi Presečki grupe (iz njezinog očitovanja na Obavijest) za dopunskim saslušanjem I. P., župana Međimurske županije u vrijeme sklapanja predmetnih Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza između Presečki grupe i ostalih prijevoznika, M. P., zamjenika župana Međimurske županije u istom razdoblju, te A. P., koji je bio zakonski zastupnik Presečki grupe, na okolnosti koje se tiču cit. *„uloge Međimurske županije u sklapanju navedenog Sporazuma i Ugovora, kao i uloge Međimurske županije u uključivanju prijevoznika koji nisu imali niti jednu od 106 dozvola u županiji i nisu predstavljali tržišne konkurente Presečki grupe na mjerodavnom tržištu te posljedičnom izbacivanju Presečki grupe s tog tržišta“*, odbijeni su na usmenoj raspravi uz obrazloženje da su I. P. i M. P., na prijedlog Presečki grupe, već saslušani u svojstvu svjedoka na glavnoj raspravi održanoj u ovom predmetu 19. prosinca 2012., na gore navedene okolnosti.

Na istoj glavnoj raspravi, kao direktoru i predstavniku Presečki grupe (uz J. Đ., rukovoditelja opće, pravne i kadrovske službe), A. P. omogućeno je očitovanje o svim činjenicama i dokazima koji terete Presečki grupu te iznošenje svih činjenica i dokaza koji idu u korist Presečki grupe, kao i neposredno sudjelovanje u izvođenju dokaza saslušavanjem svjedoka odnosno postavljanje pitanja I. P. i M. P. Izvan glavne rasprave, A. P. je u pisanom obliku davao izjave i objašnjenja odnosno iznosio činjenice i okolnosti koje je smatrao bitnim za rješavanje ove upravne stvari (podnesci Presečki grupe od 31. siječnja, 22. svibnja i 29. studenog 2012.).

Nakon što su stranke na usmenoj raspravi pozvane da se izjasne o činjenicama i okolnostima o kojima im u dosadašnjem tijeku predmetnog postupka, prema njihovom mišljenju, nije bila dana mogućnost izjašnjenja, odnosno o činjenicama i okolnostima za koje smatraju da su bitne za rješavanje predmetne upravne stvari i utvrđivanje postojanja uvjeta za izricanje novčane kazne, odnosno olakotnih i otegotnih okolnosti kao kriterija za određivanje visine novčane kazne, Rudi-express i Boris Jambrošić, vlasnik obrta „Jambrošić tours“ izjavili su samo kako u cijelosti ostaju kod svega iznesenog u predmetnom postupku te da nemaju ništa novo za dodati ili istaknuti.

Opunomoćenik Presečki grupe naveo je kako u pogledu gore navedenih dokaznih prijedloga, Presečki grupa ustraje na istima i to zato što je riječ o ponovljenom postupku nakon ukidne odluke VUSRH te zato što je iz Obavijesti kao centralno činjenično pitanje proizašlo pitanje motiva i razloga za sklapanje predmetnih Sporazuma i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza. U ponovljenom postupku dostavljena je i javna komunikacija bivšeg župana M. P. u kojem on sam u novinskom članku naglašava aktivnu ulogu Međimurske županije u uvođenju ostalih prijevoznika na mjerodavno tržište što dovodi u pitanje njegov raniji iskaz. S obzirom da je riječ o centralnom činjeničnom prijeporu o kojem za sada postoje dokazi suprotstavljenog sadržaja, čija važnost za postupak je proizašla tek iz Obavijesti, Presečki grupa ustraje na navedenim dokaznim prijedlozima.

Predstavnik Rudi-expressa izjavio je svoje protivljenje dokaznim prijedlozima Presečki grupe za dopunskim saslušanjem I. P., M. P. i A. P.

5. Stranke u postupku

5.1. Presečki grupa

Poduzetnik Presečki grupa d.o.o., sa sjedištem u Krapini, Frana Galovića 15, upisan je pod matičnim brojem 080328029 u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu. Između ostalih djelatnosti, registriran je za djelatnost javnog cestovnog prijevoza putnika i tereta u domaćem i međunarodnom prometu.

Osobe ovlaštene za zastupanje društva jesu direktori Ivica Presečki i Jasminka Strehovec, koji zastupaju društvo pojedinačno i samostalno.

5.2. Rudi-express

Poduzetnik Rudi-express d.o.o., sa sjedištem u Mihovljanu, Ivana Gundulića 1, upisan je pod matičnim brojem 070010161 u sudski registar Trgovačkog suda u Varaždinu. Između ostalih djelatnosti, registriran je za djelatnost prijevoza putnika i tereta u unutarnjem i međunarodnom cestovnom prometu.

Osoba ovlaštena za zastupanje društva jest direktor Damir Varga, koji zastupa društvo pojedinačno i samostalno.

5.3. Boris Jambrošić, vlasnik obrta „Jambrošić tours“

Poduzetnik Boris Jambrošić vlasnik je obrta „Jambrošić tours“, sa sjedištem u Murskom Središću, Ulica Slatine 33, upisanog u obrtni registar pod matičnim brojem: 92226205, s brojem obrtnice: 20010003574. Između ostalih djelatnosti, navedeni obrt registriran je za djelatnost ostalog kopnenog cestovnog prijevoza putnika (unutarnjeg i međunarodnog).

5.4. Željko Jakopić, vlasnik obrta Autobusni prijevoznik „Turist“

Poduzetnik Željko Jakopić vlasnik je obrta Autobusni prijevoznik „Turist“, sa sjedištem u Svetom Martinu na Muri, Žabnik, Zrinskih 40, upisanog u obrtni registar pod matičnim brojem: 90713834, s brojem obrtnice: 20010000785. Između ostalih djelatnosti, navedeni obrt bio je registriran za obavljanje djelatnosti ostalog kopnenog cestovnog prijevoza putnika (unutarnjeg i međunarodnog).

Činjenica da je navedeni obrt, prema podacima iz Obrtnog registra, prestao 31. srpnja 2014., nije odlučna odnosno ne utječe na pasivnu legitimaciju g. Željka Jakopića kao fizičke osobe, jer je kao takav pasivno legitimiran od pokretanja predmetnog postupka.

Naime, s obzirom na definiciju obrta kao samostalne i trajne dopuštene gospodarske djelatnosti od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dohotka ili dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu, obrt nema pravnu osobnost i ne može sudjelovati u pravnom prometu niti biti stranka u postupku, već to može biti samo obrtnik kao fizička osoba.

Uz stjecanje određenih prava, obrtnik stječe i obveze koje nastaju u obavljanju obrta i za koje odgovara cjelokupnom svojom imovinom.

Stoga prestankom obrta ne prestaje odgovornost obrtnika kao vlasnika za navedene obveze, kao niti za moguće povrede propisa o zaštiti tržišnog natjecanja nastale za vrijeme trajanja obavljanja obrtničke djelatnosti.

6. Primijenjeni propisi

AZTN je u provedbi predmetnog upravnog postupka primijenio odredbe ZZTN-a kojim su uređena pravila i sustav mjera za zaštitu tržišnog natjecanja, zatim odredbe Uredbe o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta („Narodne novine“, broj 9/11., dalje u tekstu: Uredba o mjerodavnom tržištu), Uredbe o sporazumima male vrijednosti („Narodne novine“, broj 9/11.; dalje u tekstu: Uredba o sporazumima male vrijednosti) i Uredbe o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma između poduzetnika („Narodne novine“, broj 72/11., dalje u tekstu: Uredba o horizontalnim sporazumima).

Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, broj 41/21., dalje u tekstu: ZIDZZTN-a), u cijelom tekstu Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja riječi „upravno-kaznena mjera“ u određenom broju i padežu zamjenjene su riječima „novčana kazna“ u odgovarajućem broju i padežu.

Budući da u vrijeme donošenja predmetnog rješenja, temeljem članaka 36. i 37. ZIDZZTN-a, još nisu bile donesene nove Uredbe koje bi, sukladno kriterijima koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Europskoj uniji, detaljno razradile kriterije za izricanje novčane kazne počiniteljima povreda ZZTN-a i kriterije za oslobođenje od novčane kazne ili za umanjeње novčane kazne, AZTN je prilikom izricanja novčanih kazni strankama i određivanja njihove visine primijenio odredbe Uredbe o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere („Narodne novine“, br. 129/10. i 23/15., dalje u tekstu: Uredba o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere) i Uredbe o kriterijima za oslobođenje ili umanjeње upravno-kaznene mjere („Narodne novine“, br. 129/10. i 96/17., dalje u tekstu: Uredba o kriterijima za oslobođenje ili umanjeње upravno-kaznene mjere), zamjenivši riječi „upravno-kaznena mjera“ u određenom broju i padežu s riječima „novčana kazna“.

U dijelu kojim se uređuju pitanja provedbe postupka pred AZTN-om koji nije propisan odredbama ZZTN-a, kao posebnog zakona, u smislu članka 35. stavka 1. ZZTN-a te članka 3. stavka 1. ZUP-a, AZTN je primijenio odredbe ZUP-a.

Člankom 74. ZZTN-a propisano je kako se u primjeni ZZTN-a, a osobito u slučajevima postojanja pravnih praznina ili dvojbi pri tumačenju propisa, u skladu s člankom 1. Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji („Narodne novine – Međunarodni ugovori“, broj 2/12.), primjenjuju na odgovarajući način kriteriji koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Europskoj uniji.

Sukladno navedenom, cjelokupna pravna stečevina Europske unije (*acquis communautaire*), koju čini primarno i sekundarno zakonodavstvo Europske unije, ali i sudska praksa, prvenstveno praksa Suda EU, važan je interpretativni instrument za primjenu hrvatskih propisa o zaštiti tržišnog natjecanja u slučaju pravnih praznina ili dvojbi u tumačenju tih propisa.

Stoga je AZTN u predmetnom upravnom postupku na odgovarajući način primjenjivao kriterije koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Europskoj uniji:

- Priopćenje Europske komisije - Smjernice o primjeni članka 101. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije na horizontalne sporazume o suradnji, (Službeni list C 11, od 14. siječnja 2011., dalje u tekstu: Smjernice o horizontalnim sporazumima)

Nadalje, AZTN je u konkretnom slučaju na odgovarajući način primjenjivao kriterije koji proizlaze iz sudske prakse Suda Europske unije:

- presuda Suda EU od 28. veljače 2013. u predmetu *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, točka 40., (dalje u tekstu: presuda OTOC),

- presuda Suda EU od 19. veljače 2002. u predmetu Wouters i drugi, C-309/99, ECLI:EU:C:2002:98, točka 57., (dalje u tekstu: presuda Wouters),
- presuda Suda EU od 19. siječnja 1994. u predmetu SAT Fluggesellschaft, C-364/92, EU:C:1994:7, točka 30., (dalje u tekstu: presuda SAT),
- presuda Općeg suda od 5. studenog 2014. u predmetu Mayaleh/Vijeće, T-307/12 i T-408/13, ECLI:EU:T:2014:926, točka 198., (dalje u tekstu: presuda Mayaleh),
- presuda Suda EU od 19. lipnja 2003. u predmetu Parry Recycling, C-444/00, ECLI:EU:C:2003:356, točka 57., (dalje u tekstu: presuda Parry Recycling),
- presuda Općeg suda od 14. travnja 2011. u predmetu Visa Europe i Visa International Service/Komisija, T 461/07, EU:T:2011:181, točke 68.,168., 189., (dalje u tekstu: presuda Visa Europe),
- presuda Općeg suda od 29. lipnja 2012. u predmetu E.ON Ruhrgas i E.ON/Komisija, T 360/09, EU:T:2012:332, točke 85., 87., (dalje u tekstu: presuda E.ON Ruhrgas),
- presuda Suda EU od 16. srpnja 2015. u predmetu ING Pensii, C-172/14, EU:C:2015:484, točka 31. (dalje u tekstu: presuda ING Pensii),
- presuda Suda EU od 6. travnja 2006. u predmetu General Motors/Komisija, C 551/03 P, EU:C:2006:229, točka 64., (dalje u tekstu: presuda: General Motors),
- presuda Suda EU od 11. rujna 2014. u predmetu CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, točka 51., (dalje u tekstu: presuda CB),
- presuda Općeg suda od 28. lipnja 2016. u predmetu Portugal Telecom/Komisija, T 208/13, EU:T:2016:368, točka 180. (dalje u tekstu: presuda Portugal Telecom),
- presuda Općeg suda od 12. prosinca 2014. u predmetu Eni SpA protiv Europske komisije, T-558/08, ECLI:EU:T:2014:1080, točke 46., 47. i 50. (dalje u tekstu: presuda Eni);
- presuda Suda EU od 20. siječnja 2016. u predmetu Toshiba Corporation/Komisija, C-373/14 P, ECLI:EU:C:2016:26, točke 25. i 28., dalje u tekstu: presuda Toshiba).

Sukladno presudi VUSRH broj: UsII-171/18-2 od 27. rujna 2018. godine kojom je ovaj predmet vraćen AZTN-u na ponovno odlučivanje i ocjenu prigovora Presečki grupe vezanih uz primjenu odredbi Zakona o prijevozu u cestovnom prometu u skladu s odlukom Ustavnog suda broj: U-III-952/2017 od 19. travnja 2018., AZTN je izvršio detaljan uvid u odredbe ZPCP-a, kao posebnog propisa kojim su u promatranom razdoblju bili određeni uvjeti i način obavljanja djelatnosti javnog linijskog prijevoza putnika u unutarnjem cestovnom prometu, izdavanje dozvola za obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika na određenoj liniji, njihova obnova i prestanak važenja prije isteka roka važenja, zajedničko obavljanje prijevoza dva ili više prijevoznika te obavljanje podvozarstva u ime i za račun drugog prijevoznika na kojeg glasi dozvola.

AZTN je izvršio uvid i u odredbe podzakonskih propisa donesenih na temelju ZPCP-a, konkretno Pravilnika o načinu provođenja, rokovima i mjerilima za obavljanje linijskog prijevoza putnika temeljem javnog poziva („Narodne novine“, br. 132/05., 144/05., 20/06., 111/07. i 112/09., dalje u tekstu: Pravilnik) kojim su u istom razdoblju bili propisani rokovi i mjerila za objavu javnog poziva, kao i način provođenja postupka javnog poziva prijevoznicima na podnošenje ponuda za obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika na linijama na kojima je zahtjev za obnovu dozvole odbijen, na linijama na kojima je dozvola prestala važiti prije isteka roka i za nove međusobno neusklađene linije, te Pravilnika o dozvolama za obavljanje linijskog prijevoza putnika („Narodne novine“, br. 118/05., 120/10., 112/11., 82/13. i 114/15., dalje u tekstu: Pravilnik o dozvolama) kojim su bili propisani postupak i način izdavanja dozvola za obavljanje linijskog prijevoza putnika u unutarnjem i međunarodnom cestovnom prometu, postupak usklađivanja, obrasci dozvola, visina naknade za izdavanje dozvola, te sadržaj i način vođenja upisnika o izdanim dozvolama.

7. Mjerodavno tržište

Mjerodavno tržište, u smislu članka 7. ZZTN-a, određuje se kao tržište određene robe i/ili usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti poduzetnika na određenom zemljopisnom području.

Svrha utvrđivanja mjerodavnog tržišta jest određivanje robe i/ili usluga s kojima se poduzetnici tržišno natječu te zemljopisnog područja na kojem se natječu (*članak 3. stavak 2. Uredbe o mjerodavnom tržištu*).

Mjerodavno tržište utvrđuje se na način da se utvrdi njegova proizvodna dimenzija (mjerodavno tržište u proizvodnom smislu) i zemljopisna dimenzija (mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu) (*članak 4. Uredbe o mjerodavnom tržištu*).

Mjerodavno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode za koje potrošači smatraju da su međusobno zamjenjivi s obzirom na njihove bitne značajke, cijenu ili način uporabe, odnosno navike potrošača. Mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvaća zemljopisno područje na kojem poduzetnici sudjeluju u ponudi ili nabavi proizvoda (*članak 5. i 6. Uredbe o mjerodavnom tržištu*).

Uzimajući u obzir odredbe Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, u odnosu na tržišta koja su navedenim ugovorima obuhvaćena, kao i odgovarajuće odredbe ZPCP-a, AZTN je kao mjerodavna tržišta u proizvodnom smislu utvrdio tržište javnog linijskog prijevoza putnika u cestovnom prometu i tržište posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola u cestovnom prometu.

Budući da se prethodno navedeni ugovori odnose isključivo na područje Međimurske županije, AZTN je kao mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu utvrdio područje Međimurske županije.

Slijedom navedenog, AZTN je kao mjerodavna tržišta odredio: tržište javnog linijskog prijevoza putnika u cestovnom prometu na području Međimurske županije te tržište posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola u cestovnom prometu na području Međimurske županije.

AZTN ističe kako, uzevši u obzir da je u predmetnom postupku utvrđeno postojanje zabranjenog sporazuma između dva ili više neovisnih poduzetnika koji djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije (horizontalni sporazum), koji sadrži ograničenja koja se smatraju teškim ograničenjima tržišnog natjecanja, precizno utvrđivanje mjerodavnog tržišta i tržišne snage poduzetnika nije od odlučne važnosti jer tržišni udjeli poduzetnika sudionika predmetnog sporazuma ne utječu na činjenicu je li u konkretnom slučaju došlo do povrede odredbi ZZTN-a.

8. Utvrđene činjenice i okolnosti koje su bitne za rješavanje predmetne upravne stvari

8.1. Javni linijski prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu

Mjerodavne odredbe ZPCP-a kojima je u promatranom razdoblju bilo uređeno obavljanje djelatnosti javnog linijskog prijevoza putnika u unutarnjem cestovnom prometu, izdavanje dozvola za obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika na određenoj liniji, njihova obnova i prestanak važenja prije isteka roka važenja, glase:

Članak 23.

(1) Javni linijski prijevoz je prijevoz putnika u cestovnom prometu i može se obavljati kao putnički, ekspresni ili direktni linijski prijevoz na međužupanijskim i županijskim linijama te kao lokalni linijski prijevoz putnika.

(2) Javni linijski prijevoz putnika u cestovnom prometu može se obavljati samo autobusima i mora biti dostupan svim putnicima pod istim uvjetima i bez diskriminacije.

Članak 24.

1) Prijevoznik koji obavlja javni linijski prijevoz putnika na određenoj liniji mora imati licenciju i dozvolu za tu liniju.

(2) Dozvola se izdaje s rokom važenja do 5 godina.

(3) Dozvola nije prenosiva i može je koristiti samo prijevoznik kojem je izdana.

(5) U dozvolu za obavljanje prijevoza na novoj liniji nije dopušteno upisivati nove prijevoznike radi zajedničkog obavljanja prijevoza, niti je dopuštena izmjena voznog reda na toj liniji, u roku od jedne godine, od dana izdavanja dozvole.

Članak 27.

(1) Zahtjev za obnovu dozvole podnosi se Ministarstvu, odnosno upravnom tijelu županije nadležnom za poslove prometa, najmanje tri mjeseca prije isteka roka njenog važenja.

Članak 28.

(1) Ministarstvo, odnosno upravno tijelo županije nadležno za poslove prometa obnovit će dozvolu prijevozniku, osim u slučaju ako:

– prijevoznik iz neopravdanih razloga nije obavljao prijevoz na liniji za koju traži obnovu dozvole ili ako se nije pridržavao uvjeta iz voznog reda, posebno pristajanje na autobusnim kolodvorima, odnosno autobusnim stajalištima,

– je u prethodnom razdoblju važenja dozvole više od dva puta kršio propise, posebno one koji se odnose na tehničku ispravnost vozila ili vremena upravljanja vozilom i odmorima vozača; a na temelju evidencije koju vode tijela nadležna za nadzor, pravomoćnih presuda domaćih sudbenih tijela, te izvješća nadležnih tijela država na čijem teritoriju je prekršaj počinjen, ako se radi o međunarodnim linijama.

(2) U slučaju odbijanja zahtjeva za obnovu dozvole iz stavka 1. ovoga članka, Ministarstvo, odnosno upravno tijelo županije nadležno za poslove prometa, nakon što rješenje kojim se zahtjev odbija postane konačno u upravnom postupku, javnim pozivom pozvat će prijevoznike na podnošenje ponuda za obavljanjem prijevoza na liniji na kojoj dozvola nije obnovljena.

Članak 29.

(1) Dozvola prestaje važiti prije isteka roka važenja u sljedećim slučajevima:

– prestankom važenja licencije,

– ako prijevoznik prestane ispunjavati bilo koji od uvjeta na temelju kojih je dobio dozvolu,

– na zahtjev prijevoznika,

– ako prijevoznik po posebnim propisima prestane postojati,

– ako prijevoznik iz neopravdanih razloga ne obavlja prijevoz na odobrenoj liniji uzastopce dulje od pet dana.

(2) Rješenje o prestanku važenja dozvole donosi Ministarstvo, odnosno upravno tijelo županije nadležno za poslove prometa.

(3) Ministarstvo, odnosno upravno tijelo županije nadležno za poslove prometa nakon što rješenje iz stavka 2. ovoga članka, postane konačno u upravnom postupku, pozvat će javnim pozivom prijevoznike na podnošenje ponuda za obavljanjem prijevoza na liniji na kojoj je dozvola prestala važiti prije isteka roka.

8.2. Uspostava privremenog sustava javnog linijskog prijevoza na području Međimurske županije

Temeljem odluke stečajnog upravitelja prijevoznika Autobusni prijevoz Tours d.o.o. "u stečaju" kojom je obustavljeno svako poslovanje navedenog prijevoznika, Međimurska županija je Odlukom o uspostavi privremenog sustava javnog linijskog prijevoza na području Međimurske županije od 18. lipnja 2010. pokrenula postupak javnog poziva za obavljanje linijskog prijevoza putnika na 106 linija s područja Međimurske županije koje je temeljem izdanih dozvola obavljao navedeni prijevoznik.

Istom Odlukom Međimurske županije, radi uklanjanja mogućih šteta odnosno ublažavanja posljedica u javnom linijskom prijevozu na području Međimurske županije zbog prestanka obavljanja djelatnosti prijevoznika Autobusni prijevoz Tours d.o.o. "u stečaju" i prijevremenog

prestanka važenja dozvola za obavljanje javnog linijskog prijevoza, do okončanja javnog poziva prijevoznicima na podnošenje ponuda za obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika na linijama za koje su dozvole izdane prijevozniku Autobusni prijevoz Tours d.o.o. "u stečaju" prestale važiti prije isteka roka, naloženo je Upravnom odjelu za gospodarstvo, promet i europske integracije Međimurske županije da izda posebna rješenja Željku Jakopiću, vlasniku obrta Autobusni prijevoznik „Turist“, Borisu Jambrošiću, vlasniku obrta „Jambrošić tours“, Rudi-expressu i prijevozniku Rob Toni d.o.o. iz Novog Sela Rok, kojima će se dozvoliti obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika na linijama za koje su dozvole izdane prijevozniku Autobusni prijevoz Tours d.o.o. "u stečaju" prestale važiti prije isteka roka, sve prema postojećoj organizaciji i upisniku linija registriranih u navedenom Upravnom odjelu.

Rudi-express i Boris Jambrošić, vlasnik obrta „Jambrošić tours“, u svojim očitovanjima AZTN-u od 28. studenog 2012. ističu kako su temeljem navedene Odluke Međimurske županije od 18. lipnja 2010. obavljali javni linijski prijevoz na linijama koje su bile predmet javnog poziva, u razdoblju od 19. lipnja do 31. prosinca 2010.

8.3. Izdavanje dozvola Presečki grupi za obavljanje županijskog linijskog prijevoza putnika autobusom u cestovnom prometu na 106 linija na području Međimurske županije

Rješenjem Upravnog odjela za gospodarstvo, promet i europske integracije Međimurske županije od 18. lipnja 2010. o prestanku važenja 106 dozvola za obavljanje županijskog javnog linijskog prijevoza putnika na linijama na području Međimurske županije koje je obavljao prijevoznik Autobusni prijevoz Tours d.o.o. „u stečaju“, ostvareni su preduvjeti iz članka 29. stavka 3. ZPCP-a za raspisivanje javnog poziva prijevoznicima na podnošenje ponuda za obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika za linije za koje su dozvole prestale važiti prije isteka roka važenja.

Sukladno članku 2. stavku 2. Pravilnika, Povjerenstvo za provođenje postupka javnog poziva za obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije objavilo je u dnevniku Večernji list te na službenim internetskim stranicama Međimurske županije Javni poziv od 27. kolovoza 2010. na podnošenje ponuda za obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika za linije na području Međimurske županije za koje su dozvole prestale važiti prije isteka roka važenja (dalje: Javni poziv) koji je sadržavao opće i posebne uvjete za podnošenje ponuda te kriterije i način njihovog ocjenjivanja (prosječna cijena dnevne jednosmjerne karte prema tarifnoj tablici, preuzimanje obveze zapošljavanja otpuštenih djelatnika Autobusni prijevoz Tours d.o.o. „u stečaju“ i prosječna starost raspoloživih autobusa).

Povjerenstvo je svojom odlukom od 16. rujna 2010. utvrdilo da su ponude prijevoznika Presečki grupa od 7. rujna 2010. ocijenjene kao najpovoljnije za sve grupe linija koje su činile predmet Javnog poziva.

Rješenjem Upravnog odjela za gospodarstvo, promet i europske integracije Međimurske županije (KLASA: UP/I-340-01/10-03/6, URBROJ: 2109/1-09-10-01, od 29. listopada 2010.) odobreno je Presečki grupi izdavanje dozvola za obavljanje županijskog linijskog prijevoza putnika autobusom u cestovnom prometu na 106 linija koje su činile predmet Javnog poziva, s rokom važenja do 31. svibnja 2013., uz obvezu da najkasnije u roku od 30 dana, od dana izdavanja dozvola, započne s obavljanjem prijevoza na odobrenim linijama u skladu s važećim voznim redom.

Istim Rješenjem utvrđena je i obveza Presečki grupe da prijevoz na odobrenim linijama obavlja u svemu prema uvjetima prijevoza iz njezinih ponuda za županijski prijevoz putnika na linijama iz grupa I, II, III i IV. od 7. rujna 2010. ponuđenih u postupku Javnog poziva.

Iz sadržaja navedenih ponuda Presečki grupe koje su odabrane kao najpovoljnije, proizlazila je obveza Presečki grupe da županijski linijski prijevoz obavlja prema prosječnoj cijeni dnevne

jednosmjerne karte za putnika u iznosu od 3,40 kn, odnosno u konkretnom slučaju u skladu s cjenikom iz tarifne tablice kako slijedi: za relacije od 0,00 - 5,00 km po cijeni od 1,00 kn, za relacije od 5,01- 10,00 km po cijeni od 1,00 kn, za relacije od 10,01- 15,00 km po cijeni od 1,00 kn, za relacije od 15,01- 20,00 km po cijeni od 3,00 kn, za relacije od 20,01- 25,00 km po cijeni od 3,00 kn, za relacije od 25,01- 30,00 km po cijeni od 3,00 kn, za relacije od 30,01- 35,00 km po cijeni od 5,00 kn, za relacije od 35,01- 40,00 km po cijeni od 5,00 kn, za relacije od 45,01- 45,00 km po cijeni od 5,00 kn te za relacije od 45,01- 50,00 km po cijeni od 7,00 kn. Osim navedenog i najvažnijeg kriterija cijene (prilikom ocjenjivanja ponuda cijena dnevne jednosmjerne karte nosila je ukupno 85 bodova od mogućih 100), Presečki grupa preuzela je i obvezu zapošljavanja 50 djelatnika bivšeg linijskog prijevoznika Autobusni prijevoz tours d.o.o. „u stečaju“ i korištenje voznog parka prosječne starosti 4,2 godine. Presečki grupa u praksi nije primjenjivala cijene koje je navela u svojim ponudama na Javni poziv, a na temelju kojih su njezine ponude izabrane kao najpovoljnije.

Presečki grupa u podnesku AZTN-u od 31. siječnja 2012. navodi kako je cit. „...*točno da nije u praksi primijenila cijene ponuđene u javnom pozivu, ali upravo iz razloga što u javnom pozivu nije bila uvjetovana nepromjenjivost cijene...*“

Vežano uz navedeno, Presečki grupa u podnesku AZTN-u od 6. travnja 2020. ističe kako nije imala ovlasti autonomno mijenjati cijene navedene u svojim ponudama na Javni poziv, nego je primjena tih cijena ovisila o donošenju rješenja Međimurske županije kojim se odobrava izdavanje dozvola za obavljanje prijevoza, jer bez toga poduzetnik nije u mogućnosti primijeniti drukčije cijene. Presečki grupa navodi kako je svojim dopisom od 13. listopada 2010. o povećanim cijenama obavijestila Međimursku županiju, što je vidljivo iz dopisa župana Međimurske županije od 22. listopada 2010. upućenog Presečki grupi.

Iz sadržaja navedenog dopisa župana Međimurske županije od 22. listopada 2010. upućenog Presečki grupi proizlazi kako je vezano uz prijedloge Presečki grupe iz dopisa od 13. listopada 2010. o organizaciji javnog linijskog prijevoza u Međimurskoj županiji, istaknuto da predložene cijene iz tarifne tablice za izradu linijskih cjenika nisu odgovarale onim cijenama temeljem kojih je ponuda Presečki grupe bila odabrana kao najpovoljnija u netom okončanom postupku Javnog poziva, posebno iz razloga što je cijena jednosmjerne karte bila jedan od ključnih kriterija Javnog poziva te je nosila 85 od 100 mogućih bodova. Stoga je od Presečki grupe istim dopisom zatraženo pisano očitovanje u što kraćem roku o spremnosti da javni linijski prijevoz obavlja u skladu s ponudom koja je prezentirana u Javnom pozivu te koja je od strane nadležnog Povjerenstva utvrđena kao najpovoljnija, ili pak u skladu s ponudom odnosno kriterijima koji su sadržani u dopisu Presečki grupe od 13. listopada 2010. Na navedeni dopis župana Međimurske županije od 22. listopada 2010., Presečki grupa, prema vlastitom očitovanju u podnesku od 6. travnja 2020., nije odgovorila.

Presečki grupa u podnesku AZTN-u od 6. travnja 2020. dodaje kako je Međimurska županija, usprkos povećanim cijenama o kojima je obaviještena još 13. listopada 2010., donijela 29. listopada 2010. rješenje kojim se Presečki grupi odobrava izdavanje dozvola za obavljanje županijskog linijskog prijevoza. Prema mišljenju Presečki grupe, navedena činjenica čini očitim da promjena cijena nije bila isključena „uvjetima prijevoza iz ponuda za županijski prijevoz“, jer u suprotnom Međimurska županija ne bi donijela navedeno rješenje i time konkludentno prihvatila te druge cijene.

Suprotno navedenom mišljenju Presečki grupe, rješenjem Međimurske županije od 29. listopada 2010. jasno je i nedvosmisleno utvrđeno kako se cit. „*Presečki grupa obvezuje obavljati prijevoz na odobrenim linijama u svemu prema uvjetima prijevoza iz ponuda za županijski prijevoz putnika na linijama iz grupa I, II, III i IV od 7. rujna 2010. ponuđenih u postupku Javnog poziva*“.

8.4. Podvozarstvo

Mjerodavne odredbe ZPCP-a kojima je u promatranom razdoblju bio uređen način obavljanja javnog linijskog prijevoza putnika kao i obavljanje podvozarstva u ime i za račun drugog prijevoznika, glase:

Članak 41.

Prijevoznik je dužan obavljati javni linijski prijevoz putnika na liniji za koju ima dozvolu u svoje ime, na vlastitu odgovornost i za vlastiti račun.

Članak 42.

(1) Iznimno od članka 41. ovoga Zakona prijevoznik može privremeno na određenoj liniji neprekidno, ne dulje od 90 dana, tijekom jedne kalendarske godine, povjeriti obavljanje prijevoza drugom prijevozniku, koji ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom, na temelju pisanog ugovora (podvozarstvo).

(2) Podvozarstvo je prijevoz koji se obavlja na temelju pisanog ugovora kojim se prijevoznik obvezuje da će obavljati prijevoz u ime i za račun drugog prijevoznika na kojeg glasi dozvola.

(3) U slučaju obavljanja prijevoza iz stavka 1. ovoga članka, nositelj dozvole dužan je prije sklapanja ugovora iz stavka 1. ovoga članka ishoditi suglasnost izdavatelja dozvole.

(4) Prijevoznik koji povjeri obavljanje prijevoza drugom prijevozniku dužan je u roku od osam dana od dana sklapanja ugovora, isti dostaviti izdavatelju dozvole.

Temeljem članka 42. stavka 3. ZPCP-a, Upravni odjel za gospodarstvo, promet i europske integracije Međimurske županije, na zahtjev Presečki grupe, izdao je 6. prosinca 2010. suglasnost Presečki grupi da s prijevoznicima koji imaju sjedište na području Međimurske županije i koji ispunjavaju uvjete propisane odredbama ZPCP-a zaključi pisane ugovore o podvozarstvu temeljem kojih će isti moći obavljati županijski linijski prijevoz putnika na 106 linija na području Međimurske županije (dalje u tekstu: Suglasnost). Navedena Suglasnost izdana je s rokom važenja do 3. ožujka 2011., uz napomenu da se ista može ponovno zatražiti svake kalendarske godine za vrijeme važenja izdanih dozvola, na rok od najviše 90 dana.

Presečki grupa zaključila je 30. prosinca 2010. Ugovore o podvozarstvu s Rudi-expressom i „Jambrošić toursom“, na temelju odredbi članka 42. ZPCP-a, rješenja Međimurske županije od 29. listopada 2010. o izdavanju dozvola Presečki grupi za obavljanje županijskog linijskog prijevoza putnika autobusima u cestovnom prometu i Suglasnosti.

Navedenim Ugovorima o podvozarstvu Presečki grupa povjerila je Rudi-expressu i „Jambrošić toursu“ obavljanje javnog linijskog županijskog prijevoza putnika na županijskim autobusnim linijama za koje je imala izdane dozvole. Rudi-express i „Jambrošić tours“ obvezali su se povjereni im dio javnog linijskog prijevoza putnika obavljati kao podvozari u ime i za račun Presečki grupe, u skladu sa svim zakonskim propisima i podzakonskim aktima koji su regulirali djelatnost javnog autobusnog prijevoza, te sukladno pravilima struke, uobičajenoj poslovnoj praksi i standardima kvalitete uobičajenim u prijevozu putnika u cestovnom prometu.

Podvozarstvo s navedenim prijevoznicima ugovoreno je na rok do 1. veljače 2011., sukladno članku 42. stavku 1. ZPCP-a i Suglasnosti.

Presečki grupa zaključila je 1. veljače 2011. s Rudi-expressom i „Jambrošić toursom“ anekse navedenih Ugovora o podvozarstvu. Podvozarstvo je ugovoreno na rok do 15. veljače 2011. sukladno članku 42. stavku 1. ZPCP-a i Suglasnosti, odnosno na rok do 1. ožujka 2011., ukoliko do 15. veljače 2011. od strane Upravnog odjela za gospodarstvo, promet i europske integracije Međimurske županije ne budu izdane zajedničke dozvole za obavljanje županijskog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije.

AZTN je dopisom od 3. ožujka 2020. zatražio od Presečki grupe, između ostalog, očitovanje o razlozima zbog kojih je Presečki grupa zatražila od Međimurske županije izdavanje suglasnosti za sklapanje ugovora o podvozarstvu, s obzirom na navod Presečki grupe u podnesku AZTN-u od 3. rujna 2012. da je cit. „...imala i dovoljan broj kapaciteta kao i zaposlenika da obavlja

javni linijski prijevoz. Dakle, nije imala ni interesa za bilo kakvim oblikom suradnje sa ostalim prijevoznicima...“

Presečki grupa u podnesku AZTN-u od 6. travnja 2020. navodi kako je pristala na suradnju s podvozarima radi nastojanja i snažnog zagovora Međimurske županije da se poduzetnici s mjerodavnog tržišta uključe u obavljanje „javnog linijskog prijevoza“ jer za taj prijevoz nisu imali dozvole već je dozvole imala Presečki grupa. Presečki grupa ističe kako je prema tome, sa stajališta ZZTN-a, riječ bila o njezinom izrazito protržišnom djelovanju mimo vlastitog tržišnog interesa, jer su lokalni prijevoznici uključeni u mjerodavno tržište u kojem nisu ranije sudjelovali i to na način koji je usklađen s specijalnim propisima iz ZPCP-a. Da je cilj lokalnih prijevoznika bio usklađen s ciljevima Međimurske županije, prema mišljenju Presečki grupe, potvrđuje podnesak same Međimurske županije koji je AZTN zaprimio 13. veljače 2012. i u kojemu se navodi kako je Presečki grupi izdana suglasnost na podvozarstvo na temelju njezinog zahtjeva od 3. prosinca 2010. i „dogovora s podvozarima koji su bili prijevoznici s područja Međimurske županije“, iz razloga što je podvozarstvo dopušteno na temelju članka 42. ZPCP-a te nije bilo nikakvog zakonskog razloga da se tom zahtjevu ne udovolji, tim više što su podvozari bili poduzetnici s područja Međimurske županije, a razvoj poduzetništva predstavlja interes Međimurske županije kao jedinice regionalne samouprave.

Presečki grupa u podnesku AZTN-u od 6. travnja 2020. dodaje kako nije imala vlastiti kratkoročni interes za sklapanje podvozarskih ugovora, ali je na to pristala na inicijativu Međimurske županije i lokalnih prijevoznika. Podvozari nisu imali dozvole za obavljanje županijskog linijskog prijevoza pa je očito da je inicijativa za sklapanje ugovora o podvozarstvu došla od njih i Međimurske županije.

Slijedom navedenog, Presečki grupa ističe kako nije izabirala pojedine podvozare (Rudi-express i „Jambrošić tours“), nego je pristala na njihovu inicijativu i inicijativu Međimurske županije. Riječ je bila o prijevoznicima koji su obavljali posebni linijski prijevoz koji im je bio isplativ samo na onim linijama na kojima se odvijao županijski linijski prijevoz za koji je dozvole imala Presečki grupa, odnosno imali su vitalni neposredni gospodarski interes uključiti se u obavljanje javnog linijskog prijevoza. Na temelju njihove inicijative koju je snažno podupirala Međimurska županija, Presečki grupa dopustila je njihov ulaz na mjerodavno tržište javnog linijskog prijevoza na području Međimurske županije na način koji je predviđen ZPCP-om koji je *sedes materiae* prijevoza u cestovnom prometu i *lex specialis* u odnosu na ZZTN.

Na temelju dostavljene dokumentacije u predmetnom upravnom postupku (zahtjev Presečki grupe od 3. prosinca 2010. upućen Međimurskoj županiji za izdavanje suglasnosti za sklapanje ugovora o podvozarstvu, Suglasnost Međimurske županije od 6. prosinca 2010., Ugovori o podvozarstvu i njihovi aneksi) te očitovanja Presečki grupe i Međimurske županije, AZTN je utvrdio kako su Rudi-express i „Jambrošić tours“, u razdoblju od 30. prosinca 2010. do 1. ožujka 2011., na način i pod uvjetima propisanim izričitim zakonskim odredbama članka 42. ZPCP-a kao posebnog zakona, u ime i za račun Presečki grupe, kao podvozari obavljali javni linijski prijevoz putnika na županijskim autobusnim linijama na kojima su dozvole izdane Presečki grupi.

8.5. Zajedničko obavljanje prijevoza

Mjerodavne odredbe ZPCP-a kojima je u promatranom razdoblju bilo uređeno zajedničko obavljanje prijevoza glase:

Članak 40.

(1) Dva ili više prijevoznika mogu zajednički obavljati prijevoz.

(2) Prijevoznici iz stavka 1. ovoga članka u slučaju zajedničkog obavljanja prijevoza na liniji dužni su uz zahtjev priložiti pisani ugovor, na koji se primjenjuju odredbe o ortakluku prema posebnom propisu.

(3) Za prijevoz iz stavka 1. ovoga članka izdaje se jedna dozvola koja glasi na sve prijevoznike.

(4) U slučaju prestanka ispunjavanja bilo kojeg uvjeta za izdavanje dozvole, ili izricanje mjere zabrane obavljanja prijevoza u trajanju dužem od tri mjeseca, nekom od prijevoznika iz stavka 1. ovoga članka, prijevoz nastavljaju ostali prijevoznici na koje glasi dozvola, uz prethodnu suglasnost izdatelja dozvole.

Mjerodavne odredbe Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br. 35/05., 41/08. i 125/11.) kojima je u promatranom razdoblju bio uređen ortakluk glase:

Članak 637.

(1) Ugovorom o ortaštvu uzajamno se obvezuju dvije ili više osoba uložiti svoj rad i/ili imovinu radi postizanja zajedničkog cilja.

(2) Ortaštvo je zajednica osoba i dobara bez pravne osobnosti.

Članak 638.

(1) Imovinu ortaštva čine ulogi ortaka (glavnica) te imovina stečena poslovanjem ortaštva.

(2) U imovinu ortaštva ulaze i naknade za uništene, oštećene ili oduzete stvari koje pripadaju imovini ortaštva.

(3) Imovina ortaštva zajednička je imovina ortaka.

(4) Imovina ortaka koja kao ulog nije unesena u zajedničku imovinu ostaje njegova posebna, od zajedničke odvojena imovina.

Članak 639.

(1) Ulog se može sastojati u stvarima, pravima, novcu, radu i drugim dobrima.

(2) Ako se ulaže cijela imovina, pod njom se razumijeva samo sadašnja imovina, ali ako ugovor obuhvaća i buduću imovinu, pod njom se razumijeva samo stečena, a ne i naslijeđena imovina, osim ako su obje izrijekom ugovorene.

(3) Ugovor koji se odnosi na ulaganje samo sadašnje ili samo buduće imovine nije valjan bez popisa i opisa dijelova koji u nju ulaze.

(4) Ortak koji se obvezao uložiti samo svoj rad ima pravo na udio u dobiti, ali ne i na udio u glavnici ortaštva, osim ako je vrijednost njegova rada, procijenjena u novcu, uključena u glavicu.

Članak 640.

(1) Ako nije drukčije ugovoreno, ortaci su obvezni na jednake uloge.

(2) Ortak nije obvezan na naknadno povećanje ugovorenog uloga, ali ako se zbog promijenjenih okolnosti zajednički cilj ne bi mogao postići bez povećanja uloga, ortak koji ne pristaje na povećanje može istupiti iz ortaštva, a može ga se iz njega i isključiti.

(3) Svi su ortaci, u pravilu, dužni jednako sudjelovati u ostvarivanju zajedničkog cilja, bez obzira na vrstu i veličinu njihovih uloga.

Članak 641.

(1) Stvari i prava koji čine ulog postaju imovinom ortaštva na temelju ugovora o ortaštvu na način propisan za stjecanje pojedinih imovinskih prava.

(2) Ortak odgovara za materijalne i pravne nedostatke svog uloga.

(3) Glede snošenja rizika za slučajnu propast ili oštećenje stvari i glede odgovornosti za nedostatke stvari na odgovarajući se način primjenjuju odredbe o zakupu, ako se stvar daje na korištenje, a odredbe o kupoprodaji, ako se ulaže vlasništvo stvari.

(4) Kad se ulažu novac i stvari procijenjene u novcu, u dvojbi se smatra da se daju u vlasništvo.

(5) Ortak ne može raspolagati svojim udjelom niti pojedinim stvarima i pravima iz zajedničke imovine, niti može zahtijevati njezinu diobu.

(6) Ali ortak može raspolagati s pravom na naknadu izdataka koje je imao u obavljanju poslova ortaštva, ako dospijevaju prije prestanka ortaštva, na kamate koje mu pripadaju za predujmljeni novac i na isplatu onoga što će mu pripasti po prestanku ortaštva.

Članak 642.

(1) Pravo na vođenje poslova ortaštva pripada zajednički svim ortacima.

(2) Odluke u vođenju poslova ortaštva donose se primjenom propisa o upravljanju stvarju u suvlasništvu.

(3) Ortak koji ulaže samo svoj rad, a koji nije uključen u glavicu, sudjeluje kod donošenja odluka, ali bez prava glasa.

Međimurska županija u očitovanju AZTN-u od 7. veljače 2012. navodi kako su Presečki grupa, Rudi-express i „Jambrošić tours“ podnijeli zahtjev za izdavanje dozvola za zajedničko

obavljanje prijevoza, ali do izdavanja takvih dozvola nije nikada došlo, budući da Presečki grupa u to vrijeme, ali i kasnije, nije udovoljavala uvjetima za izdavanje opisane dozvole (postojeći dug s osnove neplaćenih poreza i doprinosa).

Presečki grupa na usmenoj raspravi održanoj 23. listopada 2012. i u podnesku AZTN-u od 29. studenog 2012., navodi kako u konkretnom slučaju nije bila riječ o zajedničkom obavljanju prijevoza te da Međimurska županija nikad nije odobrila navedeni zahtjev za izdavanje dozvola za zajedničko obavljanje prijevoza.

Na temelju dostavljene dokumentacije u predmetnom upravnom postupku te očitovanja Presečki grupe i Međimurske županije, AZTN je nesporno utvrdio kako Presečki grupa, Rudi-express, „Jambrošić tours“ i Autobusni prijevoznik „Turist“, u promatranom razdoblju nakon zaključenja Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, nisu zajednički obavljali javni linijski prijevoz putnika na području Međimurske županije, na način i pod uvjetima propisanim odredbama članka 40. ZPCP-a kojima je bilo uređeno zajedničko obavljanje prijevoza dva ili više prijevoznika.

Naime, navedenim poduzetnicima, nakon sklapanja Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, nikada nije izdana dozvola za zajedničko obavljanje prijevoza sukladno odredbama ZPCP-a kao posebnog zakona, a koja je na temelju izričite zakonske odredbe članka 40. stavka 3. istog Zakona određena kao preduvjet za obavljanje takve vrste prijevoza.

9. Primjena mjerodavnog prava

Uvažavajući pravno shvaćanje VUSRH izneseno u obrazloženju presude ubroj: UsII-171/18-2 od 27. rujna 2018. godine kojom je poništeno rješenje AZTN-a od 27. prosinca 2012. i predmet vraćen AZTN-u na ponovno odlučivanje, AZTN je u svrhu pravilne primjene mjerodavnog prava ocijenio prigovore Presečki grupe vezane uz primjenu odredbi ZPCP-a u skladu s odlukom Ustavnog suda broj: U-III-952/2017 od 19. travnja 2018.

U ustavnoj tužbi koja je podnesena protiv presude VUSRH broj: UsII-60/2016-2 od 19. siječnja 2017. kojom je odbijen tužbeni zahtjev Presečki grupe upravljen na poništenje rješenja AZTN-a od 27. prosinca 2012., Presečki grupa između ostalog navodi kako je cit. „...*sukladno osobitostima predmetne materije, kao mjerodavni primjenjivi zakon, isključivo relevantan Zakon o prijevozu u cestovnom prometu, (dalje: ZPCP) kao lex specialis i da se sporne okolnosti ne mogu pravno analizirati izvan konteksta toga Zakona, čija dosljedna primjena na konkretan slučaj pravno-logički onemogućuje konstrukcije o kartelu i o narušavanju tržišne utakmice...*“

U odluci Ustavnog suda broj: U-III-1678/2014 od 21. travnja 2016. naveden je prigovor Presečki grupe iz upravne tužbe i podneska od 16. prosinca 2013. cit. „*Ako, naime, matični specijalni zakon (ZPCP) u odredbi iz čl. 40. npr. normira ugovaranje zajedničkog prijevoza od strane dva ili više prijevoznika, propisujući pritom obvezu sklapanja pisanog ugovora koji ima pravni karakter ortaštva (čl. 40. st. 2.) prema posebnom propisu (ZOO), onda je već iz toga jasno da ne može biti riječ o kartelu (tajnom sporazumu) u smislu ZZTN-a, ako specijalni propis (ZPCP) izrijekom normira ortačke dogovore prijevoznika, dakle takve dogovore i sporazume (ugovore) koji su ex definitione legis usmjereni ostvarivanju zajedničkog cilja i zadovoljenju zajedničkih interesa ortaka na osnovi pojedinačnih uloga u radu i u imovini kao i na osnovi dogovora o podjeli poslova što je tipično za pravni pojam ortaštva.*“

Presečki grupa u podnesku od 2. srpnja 2021. navodi kako je u konkretnom slučaju riječ o dva propisa javnog prava, ZPCP i ZZTN. Navedeni zakoni štite javni interes - organizaciju obavljanja javnog linijskog prijevoza s jedne strane i slobodnu tržišnu konkurenciju s druge strane. Sa stajališta zaštite tržišnog natjecanja, ortaštvo (ugovor o ortakluku, poslovnoj suradnji, *joint venture* ili kako god stranke nazovu svoju ortačku pogodbu) između izravnih

tržišnih konkurenata biti će zabranjeno ako se njime dijeli tržište, dok je sa stajališta javnog linijskog prijevoza, ortački dogovor između cestovnih prijevoznika kojim „dijele tržište“ na način da zajednički obavljaju javni linijski prijevoz i dijele linije na kojima obavljaju javni linijski prijevoz, izričito dopušten. Presečki grupa smatra kako u takvoj situaciji zakonodavac prednost daje javnom interesu efikasne organizacije javnog linijskog prijevoza pred slobodnom tržišnom utakmicom. U navedenoj situaciji antinomija se može razriješiti jedino interpretativnim pravilom *lex specialis derogat legi generali* i nikako drugačije. Naime, ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza iz članka 40. ZPCP-a je *ex definitione legis* nužno uvijek ortačka pogodba između tržišnih konkurenata. Pritom je bit ortaštva u smislu članka 637. ZOO-a upravo podjela rada (što odgovara „podjeli tržišta“ u terminologiji ZZTN-a) i podjela rezultata, a ZOO je jedini *sedes materiae* u vezi pravnog sadržaja ortaštva. Prema tome, nešto što ZZTN načelno zabranjuje, ZPCP u specifičnoj situaciji javnog linijskog prijevoza dopušta, jer zakonodavac ocjenjuje da radi efikasne realizacije drugog javnog interesa, javnog linijskog prijevoza, treba uvesti iznimku od općeg pravila (*lex specialis derogat legi generali*). Sve radnje prijevoznika poduzete na temelju ZPCP-a kao specijalne norme mogu se promatrati samo u svjetlu tog propisa kao matične norme, a ne mogu se dekontekstualizirati i tumačiti u svjetlu pravila iz ZZTN-a.

Sukladno pravnom shvaćanju Ustavnog suda koji je svoje odluke broj: U-III-1678/2014 od 21. travnja 2016. i broj: U-III-952/2017 od 19. travnja 2018., obrazlagao u bitnome na način da u presudama VUSRH koje je Ustavni sud ukinuo, nisu bili navedeni odnosno nisu detaljnije obrazloženi razlozi iz kojih bi bilo razvidno zbog čega taj sud u konkretnom slučaju nije primijenio mjerodavne odredbe ZPCP-a, u dijelu kojim se uređuju pitanja zajedničkog obavljanja prijevoza više prijevoznika, podvozarstva i dr., i utvrđenja o (ne)opstojnosti u tom slučaju postojanja kartela (tajnog sporazuma), AZTN je stavio u međusobni odnos odredbe ZZTN-a i ZPCP-a kako bi utvrdio jesu li u okolnostima konkretnog slučaja mjerodavne (i) odredbe ZPCP-a.

Posebne odredbe, u skladu s načelom *lex specialis derogat legi generali*, imaju prednost pred općim pravilima, u situacijama koje one posebno uređuju (*presuda Mayaleh, točka 198., presuda Parry Recycling, točka 57.*)

Budući da je u predmetnom postupku nesporno utvrđeno da su Rudi-express i „Jambrošić tours“, u razdoblju od 30. prosinca 2010. do 1. ožujka 2011., sukladno odredbama članka 42. ZPCP-a (*privremeno na određenoj liniji neprekidno, ne dulje od 90 dana, na temelju pisanog ugovora, u ime i za račun Presečki grupe na koju je glasila dozvola i uz suglasnost Međimurske županije kao izdavatelja dozvole*), kao podvozari obavljali javni linijski prijevoz putnika na županijskim autobusnim linijama na kojima su dozvole izdane Presečki grupi, AZTN je utvrdio kako su u okolnostima konkretnog slučaja, u odnosu na navedeno razdoblje, isključivo mjerodavne odredbe ZPCP-a kao posebnog zakona u dijelu kojim se uređuje pitanje podvozarstva i koje u skladu s načelom *lex specialis derogat legi generali* imaju prednost pred propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

Prigovor Presečki grupe o tome da je upravo u vezi identičnog načelnog pravnog pitanja, primjenjuje li se ZPCP kao specijalni propis umjesto ZZTN-a u materiji koja je regulirana ZPCP-om ili ne, AZTN u drugom predmetu (KLASA: UP/I 030-02/11-01/050) zauzeo dijametralno suprotno stajalište i primijenio ZPCP, a ne ZZTN kao u konkretnom slučaju, AZTN u potpunosti odbacuje i u nastavku detaljnije obrazlaže.

Naime, u navedenom predmetu AZTN je 14. listopada 2011. zaprimio inicijativu Presečki grupe za pokretanje postupka radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja od strane Međimurske županije, općina i određenih prijevoznika na području Međimurske županije.

U svojoj inicijativi Presečki grupa u bitnome je navela kako je usvojeni standard prijevoza učenika srednjih škola u RH-uj kojim se isti prevoze redovnim javnim linijskim prijevozom na

područjima gdje je isti organiziran, u znatnoj mjeri povrijeđen i narušen u školskoj godini 2011/2012 organizacijom posebnog linijskog prijevoza srednjoškolaca na području Međimurske županije, koji obavljaju prijevoznici protiv kojih je podnesena inicijativa, temeljem sklopljenih ugovora s Udrugom roditelja Međimurske županije kao naručitelja odnosno s jedinicama lokalne samouprave kao naručiteljima posebnog linijskog prijevoza.

Presečki grupa smatrala je da su takvi ugovori prividni, fiktivni pravni poslovi odnosno zabranjeni sporazumi kojima se želi prikriti prava namjera ugovornih strana, a to je podjela tržišta samo među domaćim prijevoznicima odnosno istiskivanje Presečki grupe kao vršitelja javnog linijskog prijevoza s mjerodavnog tržišta. Naime, prijevoznici na takovim linijama posebnog linijskog prijevoza učenika srednjih škola istakli su cijene daleko ispod tržišnih vrijednosti te u kumulaciji s činjenicom da se takav prijevoz obavlja na područjima gdje postoji odgovarajući javni linijski prijevoz, da se otvara mogućnost korištenja takvog prijevoza i putnicima koji nisu na Popisu putnika (jedan od uvjeta posebnog linijskog prijevoza - da se istim koriste osobe upisane u Popis putnika), posljedično utječe na ekonomsku opstojnost javnog linijskog prijevoza, a sve s ciljem izravnog i smišljenog ugrožavanja javnog linijskog prijevoza kako bi njegovi vršitelji (zbog ekonomske neisplativosti) od istog odustali.

Prema navodu Presečki grupe, u navedenom protupravnom postupanju prijevoznika, isti su uživali značajnu potporu čelnika jedinica regionalne i lokalne samouprave koja je došla čak do te mjere da se mogućnost sufinanciranja od strane istih uvjetuje članstvom u Udruzi roditelja (ako roditelj nije član udruge djeteta nema mogućnost sufinanciranja) odnosno da su pojedine općine/gradovi sklopile ugovor o posebnom linijskom prijevozu učenika srednjih škola bez prethodno provedenog postupka koji nalaže Zakon o javnoj nabavi.

Stoga su se, prema mišljenju Presečki grupe, na tržištu primjenjivali nejednaki uvjeti prema prijevoznicima, čime se Presečki grupa kao vršitelj javnog linijskog prijevoza dovodila u nepovoljniji položaj.

Presečki grupa istaknula je da je Udruga roditelja Međimurske županije bila dužna, kao naručitelj posebnog linijskog prijevoza, preko računa Udruge roditelja Međimurske županije vršiti plaćanje prijevoznicima uslugu posebnog linijskog prijevoza, međutim upitan je takav način plaćanja budući da su sami prijevoznici djeci dijelili uplatnice, pa se ovdje postavlja pitanje čiji su žiro računi na tim uplatnicama bili navedeni. Ukoliko bi se plaćanje vršilo izravno na žiro račune prijevoznika, u tom slučaju ne samo da je vidljiva namjera čelnika jedinica regionalne i lokalne samouprave da pogoduju nekim prijevoznicima, već je vidljivo i njihovo protupravno postupanje budući su isti obveznici primjene Zakona o javnoj nabavi.

Prema stajalištu Presečki grupe, mogućnost i dopustivost posebnog linijskog prijevoza na području Međimurske županije (nigdje drugdje u Republici Hrvatskoj) dana je preuranjeno bez pribavljanja prethodnog mišljenja stručnih ministarstava, već je županija isto tražila naknadno kad je već dopustila obavljanje posebnog linijskog prijevoza.

Presečki grupa navela je i kako je bila prisiljena obavijestiti županiju da od 10. listopada 2011. više neće obavljati javni linijski prijevoz. Županija je odmah po zaprimljenoj obavijesti pozvala domaće prijevoznike na podjelu tržišta, a Presečki grupi izdala rješenje kojim joj oduzima dozvole za obavljanje javnog linijskog prijevoza, na temelju obavijesti, a ne temeljem zahtjeva sukladno članku 29. Zakona o prijevozu u cestovnom prometu.

Na temelju inicijative Presečki grupe, AZTN je u okviru svoje nadležnosti iz članka 32. točke 1. a) i b) Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, broj 79/09.), proveo prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu kako bi utvrdio je li u konkretnom slučaju bilo uvjeta za pokretanje postupka po službenoj dužnosti, sukladno odredbi članka 38. stavaka 1. i 3. te članka 39. istog Zakona, a vezano uz primjenu članka 8. koji uređuje zabranjene sporazume i članka 13. koji uređuje zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika. Tijekom prethodnog

ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu, zatražena su očitovanja Presečki grupe, Međimurske županije i Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture (dalje u tekstu: Ministarstvo).

U svojem očitovanju Međimurska županija u cijelosti je osporila navod iz predmetne inicijative o tome kako je omogućila ili dopustila organizaciju prijevoza srednjoškolske djece u obliku posebnog linijskog prijevoza, budući da nikada nije donijela upravni akt ili dozvolu kojim bi se dopustilo odvijanje posebnog linijskog prijevoza učenika srednjih škola. Naime, sukladno članku 44. ZPCP-a, poseban linijski prijevoz obavlja se na temelju sklopljenog ugovora između naručitelja prijevoza i prijevoznika. Međimurska županija navela je i da je o postojanju posebnog linijskog prijevoza obavijestila nadležno Ministarstvo, a do 9. studenog 2011. nije zaprimila nikakvu obavijest, mišljenje ili slično od strane bilo kojeg nadzornog tijela, o postojanju nepravilnosti u posebnom linijskom prijevozu.

Budući da sukladno odredbama ZPCP-a, za obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika kao i posebnog linijskog prijevoza putnika, moraju biti ispunjeni uvjeti propisani navedenim Zakonom, kao zakonskim propisom iz nadležnosti Ministarstva, koje obavlja upravni nadzor nad provedbom navedenog Zakona i propisa donesenih na temelju istog, AZTN je zatražio stručno mišljenje i očitovanje Ministarstva.

AZTN je 17. veljače 2012. zaprimio očitovanje Ministarstva koje je u bitnome navelo kako nije provodilo upravni nadzor nad primjenom propisa o cestovnom prijevozu na području Međimurske županije, jer nije postojala potreba niti zahtjev za provođenje upravnog nadzora, već je u okviru svojih nadležnosti, provodilo inspekcijski nadzor nad obavljanjem javnog linijskog i posebnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije. Za zaključenje ugovora o posebnom linijskom prijevozu između prijevoznika i naručitelja prijevoza nije potrebna nikakva prethodna suglasnost niti dozvola Ministarstva ili županije. Prijevoz učenika srednjih škola može se obavljati kao posebni linijski prijevoz, ako je za obavljanje tog prijevoza sklopljen ugovor između prijevoznika i naručitelja prijevoza, što je u konkretnom slučaju ispoštovano. Postojanje posebnog linijskog prijevoza bilo koje skupine putnika, pa tako i učenika srednjih škola, na određenom području zasigurno utječe na popunjenost kapaciteta u redovnom linijskom prijevozu, ali istovremeno korisnicima usluga prijevoza daje mogućnost odabira korištenja usluga javnog linijskog ili posebnog linijskog prijevoza. Uostalom i mogućnost korištenja drugih vidova javnog prijevoza, željeznički, autotaksi prijevoz i sl. također utječu na popunjenost kapaciteta u javnom linijskom prijevozu putnika, pa to nije razlog da se zabrani obavljanje takvog prijevoza.

Rješenjem istog Ministarstva od 19. siječnja 2012. odbijena je kao neosnovana žalba Presečki grupe izjavljena protiv rješenja Međimurske županije kojim se Presečki grupi, na njezin zahtjev, ukidaju i prestaju važiti dozvole za obavljanje županijskog linijskog prijevoza putnika autobusom u cestovnom prometu na području Međimurske županije.

Na temelju dostavljene dokumentacije i utvrđenog činjeničnog stanja u predmetu, AZTN je zaključkom od 27. veljače 2012. odbacio inicijativu Presečki grupe jer nije bilo uvjeta za pokretanje postupka po službenoj dužnosti protiv Međimurske županije, općina te određenih prijevoznika na području Međimurske županije, radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja i narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma ili zlouporabom vladajućeg položaja poduzetnika.

Naime, u svrhu pravilne primjene mjerodavnog prava, AZTN je utvrdio kako su u odnosu na navode iz inicijative Presečki grupe (*ugovori o posebnom linijskom prijevozu učenika srednjih škola zapravo su prividni, fiktivni pravni poslovi odnosno zabranjeni sporazumi, mogućnost korištenja takvog prijevoza za putnike koji nisu na Popisu putnika, sklapanje navedenih ugovora bez prethodno provedenog postupka koji nalaže Zakon o javnoj nabavi, sporan način plaćanja prijevoznicima za uslugu posebnog linijskog prijevoza, dopustivost posebnog linijskog*

prijevoza bez pribavljanja prethodnog mišljenja stručnih ministarstava, oduzimanje dozvola za obavljanje javnog linijskog prijevoza), isključivo mjerodavne odredbe ZPCP-a kao posebnog zakona u dijelu kojim se uređuje način provođenja, rokovi i mjerila za obavljanje linijskog prijevoza putnika temeljem javnog poziva, obavljanje javnog i posebnog linijskog prijevoza te postupak izdavanja, obnove i prestanka važenja dozvola za obavljanje prijevoza, odnosno da u nadležnosti AZTN-a nije ispitivanje jesu li pojedine općine i gradovi s područja Međimurske županije zaključili ugovore o posebnom linijskom prijevozu učenika srednjih škola protivno Zakonu o javnoj nabavi niti prevoze li se u posebnom linijskom prijevozu putnici koji nisu upisani u Popis putnika, jer je pravna zaštita u slučaju neispunjenja propisanih uvjeta osigurana putem drugih tijela i institucija.

Budući da je i u okolnostima konkretnog slučaja, u odnosu na razdoblje od 30. prosinca 2010. do 1. ožujka 2011., AZTN utvrdio kako su isključivo mjerodavne odredbe ZPCP-a kao posebnog zakona u dijelu kojim se uređuje pitanje podvozarstva i koje u skladu s načelom *lex specialis derogat legi generali* imaju prednost pred propisima o zaštiti tržišnog natjecanja, ne postoje različita praksa niti dijametralno suprotna pravna stajališta AZTN-a u predmetima istovjetne pravne i činjenične problematike glede pitanja (ne)primjene mjerodavnih odredbi ZPCP-a, kako to Presečki grupa nastoji prikazati i problematizirati.

Također, AZTN je u okolnostima konkretnog slučaja utvrđivao jesu li odredbe ZPCP-a kao posebnog zakona isključivo mjerodavne i u dijelu kojim se uređuje pitanje zajedničkog obavljanja prijevoza.

U predmetnom postupku nesporno je utvrđeno kako u razdoblju nakon zaključenja Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, strankama u postupku nikada nije izdana dozvola za „zajedničko obavljanje prijevoza” sukladno odredbama ZPCP-a kao posebnog zakona, a koja je na temelju izričite zakonske odredbe članka 40. stavka 3. istog Zakona određena kao preduvjet za obavljanje takve vrste prijevoza, pa samim time u konkretnom slučaju nije niti bila riječ o „zajedničkom obavljanju prijevoza“ na način i pod uvjetima propisanim odredbama članka 40. ZPCP-a, što stranke u postupku niti ne osporavaju.

Slijedom navedenog i suprotno prethodno citiranim navodima Presečki grupe u ustavnoj tužbi koja je podnesena protiv presude VUSRH broj: UsII-60/2016-2 od 19. siječnja 2017., AZTN je utvrdio kako u okolnostima konkretnog slučaja, u odnosu na razdoblje nakon 1. ožujka 2011., nije riječ o materiji izrijekom reguliranoj u ZPCP-u (zajedničko obavljanje prijevoza koje je posebno uređeno odredbama članka 40. istog Zakona), pa stoga u navedenom razdoblju niti ne mogu biti mjerodavne odredbe ZPCP-a kao posebnog zakona u dijelu kojim se uređuje pitanje „zajedničkog obavljanja prijevoza“, nego u okolnostima konkretnog slučaja, u odnosu na navedeno razdoblje, treba primijeniti ZZTN kao prisilan propis.

U skladu s načelom slobodnog uređivanja obveznih odnosa iz članka 2. ZOO-a, sudionici u prometu slobodno uređuju obvezne odnose, a ne mogu ih uređivati suprotno Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima i moralu društva.

AZTN ističe kako je u konkretnom slučaju upravo ZZTN prisilni propis koji se primjenjuje na sve oblike sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja od strane poduzetnika na teritoriju Republike Hrvatske ili izvan teritorija Republike Hrvatske (ako imaju učinak na Republiku Hrvatsku), pa stoga Sporazum o poslovnoj suradnji i Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza ili njihove pojedine odredbe, ne smiju biti u suprotnosti s pravilima i sustavom mjera za zaštitu tržišnog natjecanja uređenih ZZTN-om.

U svrhu pravilne primjene materijalnog prava u konkretnom slučaju, AZTN je uzeo u obzir i pravno stajalište Suda EU o tome kako se pravila o tržišnom natjecanju u Europskoj uniji ne primjenjuju na djelatnosti koje, po svojoj prirodi, cilju i propisima kojima su regulirane, nemaju

gospodarski karakter ili su povezane s izvršavanjem javnih ovlasti. (presuda OTOC, točka 40., presuda Wouters, točka 57., presuda SAT, točka 30.)

U konkretnom slučaju, djelatnosti koje su predmet Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, po svojoj naravi, cilju i propisima kojima su regulirane, imaju nesporno gospodarski karakter i nisu povezane s izvršavanjem javnih ovlasti, pa su stoga obuhvaćene područjem primjene propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Slijedom svega navedenog, utvrđeno je da se Sporazum o poslovnoj suradnji i Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza, ne mogu izuzeti iz područja primjene propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, konkretno članka 8. stavka 1. ZZTN-a koji uređuje zabranjene sporazume poduzetnika.

Stoga je AZTN u predmetnom postupku utvrđivao jesu li Sporazum o poslovnoj suradnji i Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza, sadržavali ciljeve suprotne pravilima tržišnog natjecanja odnosno proizveli stvarne ili moguće negativne učinke za tržišno natjecanje.

10. Ocjena Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza

Predmetni postupak pokrenut je protiv poduzetnika Presečki grupa, Rudi-express, Borisa Jambrošića, vlasnika obrta „Jambrošić tours“ i Željka Jakopića, vlasnika obrta Autobusni prijevoznik „Turst“, radi utvrđivanja predstavljaju li odredbe Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, sklopljenih između navedenih poduzetnika, zabranjeni sporazum u smislu članka 8. ZZTN-a.

Sukladno odredbi članka 8. stavka 1. ZZTN-a, zabranjeni su svi sporazumi između dva ili više neovisnih poduzetnika, odluke udruženja poduzetnika i usklađeno djelovanje, koje kao cilj ili posljedicu imaju narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, a osobito oni kojima se:

1. izravno ili neizravno utvrđuju kupovne ili prodajne cijene, odnosno drugi trgovinski uvjeti,
2. ograničava ili nadzire proizvodnja, tržište, tehnološki razvoj ili ulaganje,
3. dijele tržišta ili izvori nabave,
4. primjenjuju nejednaki uvjeti na istovrsne poslove s različitim poduzetnicima, čime ih se dovodi u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurenciju,
5. uvjetuje sklapanje ugovora prihvaćanjem od drugih ugovornih strana dodatnih obveza, koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi s predmetom tih ugovora.

Stavak 2. istog članka određuje kako se sporazumima u smislu stavka 1. tog članka smatraju osobito ugovori, pojedine odredbe ugovora, usmeni ili pisani dogovori među poduzetnicima te usklađena praksa koja je posljedica takvih dogovora, odluke poduzetnika ili udruženja poduzetnika, opći uvjeti poslovanja i drugi akti poduzetnika koji jesu ili mogu biti sastavni dio ugovora i slično, neovisno o tome jesu li takvi sporazumi sklopljeni između poduzetnika koji djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije (horizontalni sporazumi) ili između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije (vertikalni sporazumi).

Sukladno odredbi članka 3. ZZTN-a, poduzetnicima se smatraju trgovačka društva, trgovci pojedinci, obrtnici i druge pravne i fizičke osobe koje obavljajući gospodarsku djelatnost sudjeluju u proizvodnji i/ili prometu robe, odnosno pružanju usluga, državna tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kada izravno ili neizravno djeluju na tržištu, kao i sve druge pravne ili fizičke osobe (udruge, sportske organizacije, ustanove, vlasnici autorskih i sličnih prava i ostali) koje djeluju na tržištu. Pravni oblik, način financiranja i namjera ili

činjenica ostvarivanja dobiti, sjedište ili prebivalište u Republici Hrvatskoj ili inozemstvu, kao i činjenica obavlja li se djelatnost na tržištu izravno ili neizravno, trajno, povremeno ili jednokratno, nije od utjecaja na određivanje pojma poduzetnika.

U predmetnom postupku nesporno je utvrđeno kako su Presečki grupa, Rudi-express, Boris Jambrošić, vlasnik obrta „Jambrošić tours“ i Željko Jakopić, vlasnik obrta Autobusni prijevoznik „Turist“, poduzetnici u smislu članka 3. ZZTN-a, koji djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije, pa je stoga u konkretnom slučaju trebalo primijeniti propise o zaštiti tržišnog natjecanja koji uređuju horizontalne sporazume.

Člankom 8. ZZTN-a zabranjeni su svi sporazumi između dva ili više neovisnih poduzetnika, odluke udruženja poduzetnika i usklađeno djelovanje, koje kao „cilj ili posljedicu“ imaju narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu.

Kvalifikacija da sporazum između poduzetnika ima za „cilj ili za posljedicu“ narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu stoga pretpostavlja postojanje tržišnog natjecanja koje može biti spriječeno, ograničeno ili narušeno.

10.1. Ocjena postojanja tržišnog natjecanja između stranaka u postupku

Presečki grupa u upravnoj tužbi od 7. veljače 2013. navodi kako cit. „*u trenutku perfekcije ovih pravnih poslova (Sporazum o poslovnoj suradnji i Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza) između njihovih potpisnika nije bilo stvarne konkurencije u proizvodnom smislu, niti potencijalne konkurencije u odnosu na njihove potpisnike u zemljopisnom smislu*“.

U odluci Ustavnog suda broj: U-III-1678/2014 od 21. travnja 2016. naveden je prigovor Presečki grupe iz upravne tužbe i podneska od 16. prosinca 2013. cit. „*tužiteljeva (Presečki grupa) dominantna poduzetnička pozicija na predmetnom tržištu nije rezultat antikompetitivnih manevara i protutržišnih nakana, nego logična posljedica činjenice tužiteljevog ishoda 106 linija javnog cestovnog prometa županije na osnovi provedenog natječaja (na kojem drugi sudionici - poduzetnici nisu uspjeli) i činjenice da tužitelj nije ni imao nikakvu poduzetničku konkurenciju jer drugi poduzetnici koji nisu uspjeli na natječaju nisu ni bili u poziciji da ishode potrebne dozvole za linije niti su ih ishodili. Prema tome, otpada temeljna pretpostavka pravne situacije u vezi s postojanjem tržišne utakmice i konkurencije na tržištu nužne za valjanu primjenu ZZTN-a.*

U svrhu ocjene jesu li u vrijeme sklapanja Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, Presečki grupa, Rudi-express, „Jambrošić tours“ i Autobusni prijevoznik „Turist“, bili stvarni ili potencijalni konkurenti, AZTN je na odgovarajući način primijenio kriterije koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Europskoj uniji, a koji se sukladno članku 74. ZZTN-a primjenjuju u primjeni ZZTN-a, osobito u slučajevima postojanja pravnih praznina ili dvojbi pri tumačenju propisa.

Ispitivanje uvjeta tržišnog natjecanja koji postoje na tržištu temelji se ne samo na postojećem tržišnom natjecanju među poduzetnicima koji su već prisutni na tom tržištu, već i na potencijalnom tržišnom natjecanju među tim poduzetnicima i poduzetnicima koji na tržištu još nisu prisutni. (*presuda Visa Europe, točka 68., presuda E.ON Ruhrgas, točka 85.*)

Ključan čimbenik na kojem se kvalifikacija potencijalnog konkurenta mora temeljiti je pitanje ima li taj poduzetnik mogućnost ući na određeno tržište, ali također može biti relevantna i njegova namjera da uđe na to tržište. (*presuda Visa Europe, točka 168.*)

Iako namjera ulaska poduzetnika na tržište može biti relevantna za dokazivanje toga može li se on smatrati mogućim konkurentom na navedenom tržištu, osnovni element na kojem mora

počivati takva kvalifikacija je, međutim, njegova sposobnost ulaska na navedeno tržište (*presuda E.ON Ruhrgas, točka 87.*)

Kako bi se subjekta moglo kvalificirati kao potencijalnog konkurenta, potrebno je da se njegov potencijalni ulazak na tržište može dogoditi dovoljno brzo kako bi mogao utjecati i izvršavati konkurentski pritisak na sudionike na tržištu. (*presuda Visa Europe, točka 189.*)

Smjernice o horizontalnim sporazumima određuju indikativno trajanje „kratkog roka“ ulaska na tržište kao razdoblje koje, ovisno o slučaju, nije dulje od tri godine, pri čemu se pozivaju na druge uredbe o skupnim izuzećima. Što predstavlja "kratki rok" ovisi o činjenicama svakog pojedinog slučaja, njegovog pravnog i ekonomskog konteksta i posebno o tome je li predmetno društvo sudionik sporazuma ili je treća strana. Kada se provodi analiza treba li se sudionik sporazuma smatrati potencijalnim konkurentom drugog sudionika sporazuma, Europska komisija će uobičajeno duži rok smatrati "kratkim rokom" nego u drugom slučaju, kada se analizira sposobnost treće strane da djeluje na ograničavanje tržišnog natjecanja sudionika sporazuma.

U vrijeme sklapanja Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, Presečki grupa i Autobusni prijevoznik „Turst“ imali su pravo obavljanja javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije temeljem dozvola izdanih od strane Međimurske županije sukladno odredbama ZPCP-a.

Rudi-express i „Jambrošić tours“, u vrijeme sklapanja navedenog Sporazuma i Ugovora s Presečki grupom i Autobusnim prijevoznikom „Turst“, nisu imali dozvole za obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije, stoga nisu bili stvarni konkurenti Presečki grupi i Autobusnom prijevozniku „Turst“ koji su bili jedini sudionici na mjerodavnom tržištu javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije.

Radi ocjene jesu li se Rudi-express i „Jambrošić tours“ nalazili u odnosu potencijalnog tržišnog natjecanja s Presečki grupom i Autobusnim prijevoznikom „Turst“, AZTN je utvrđivao jesu li Rudi-express i „Jambrošić tours“ imali stvarnu i konkretnu mogućnost, vlastitu sposobnost i namjeru ulaska na tržište javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije, u slučaju da Sporazum o poslovnoj suradnji i Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza nisu postojali, te je li se potencijalni ulazak Rudi-expressa i „Jambrošić toursa“ na navedeno tržište mogao dogoditi dovoljno brzo kako bi mogli utjecati i izvršavati konkurentski pritisak na Presečki grupu i Autobusnog prijevoznika „Turst“ koji su bili sudionici na istom tržištu.

Sukladno odredbama ZPCP-a, stjecanje dozvola za obavljanje javnog linijskog prijevoza na županijskim linijama, bilo je moguće u promatranom razdoblju ostvariti na dva načina.

U slučaju prestanka važenja dozvole prije isteka roka važenja, Ministarstvo, odnosno upravno tijelo županije nadležno za poslove prometa, nakon što bi rješenje o prestanku važenja dozvole postalo konačno, pozivalo je javnim pozivom prijevoznike na podnošenje ponuda za obavljanje prijevoza na liniji na kojoj je dozvola prestala važiti prije isteka roka. (*članak 29. stavak 3. ZPCP-a.*)

Dozvola prestaje važiti prije isteka roka važenja:

- prestankom važenja licencije,
- ako prijevoznik prestane ispunjavati bilo koji od uvjeta na temelju kojih je dobio dozvolu,
- na zahtjev prijevoznika,
- ako prijevoznik po posebnim propisima prestane postojati,
- ako prijevoznik iz neopravdanih razloga ne obavlja prijevoz na odobrenoj liniji uzastopce dulje od pet dana. (*članak 29. stavak 1. ZPCP-a.*)

Dakle, odabirom najpovoljnijeg prijevoznika po navedenom javnom pozivu isti stječe dozvolu za obavljanje javnog linijskog prijevoza na županijskoj liniji koja je bila predmetom javnog poziva. Na opisani način Presečki grupa stekla je dozvole za obavljanje linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije, na 106 linija koje su činile predmet Javnog poziva.

Drugi način stjecanja dozvole za obavljanje javnog linijskog prijevoza na županijskim linijama bio je podnošenje zahtjeva za uvođenje novih autobusnih linija ili izmjenu postojećih linija na kojima se mijenja vrijeme polaska, uz priložene usklađene vozne redove i ostalu dokumentaciju iz članka 26. stavka 1. ZPCP-a.

Postupak usklađivanja voznih redova za nove i izmijenjene linije na kojima se samo mijenja vrijeme polaska, bio je u promatranom razdoblju uređen sljedećim odredbama Pravilnika o dozvolama:

Članak 2.

Pojedini izrazi u smislu ovoga Pravilnika imaju sljedeće značenje:

1. „Dozvola za županijsku liniju“ je akt na temelju koje se prijevozniku dopušta obavljanje prijevoza putnika na županijskoj liniji.

11. „Nova linija“ je linija koja se predlaže po novom voznom redu koji ranije nije postojao. Nova linija je i postojeća linija na kojoj se mijenja itinerar uz promjenu vremena polaska, na kojoj se uvode novi polasci, na kojoj se uvode nova stajališta, koja se produljuje, na kojoj se povećava razdoblje održavanja sa sezonske na stalnu, te povećava učestalost održavanja.

18. „Usklađivanje voznih redova“ je postupak u kojem se utvrđuje usklađenost voznih redova između prijevoznika, koje započinje prvim čitanjem, a završava drugim čitanjem, u skladu s ovim Pravilnikom i Poslovníkom koji donosi Hrvatska gospodarska komora.

19. „Zaštitno vrijeme“ je najmanji propisani vremenski razmak zaštite polaska/dolaska postojeće linije u odnosu na polaske/dolaske novo predložene linije ili linije kojoj se mijenja vrijeme polaska u zajedničkim stajalištima.

Članak 3.

(1) Vozni redovi za nove i izmijenjene linije na kojima se samo mijenja vrijeme polaska se usklađuju.

(2) Usklađivanje voznih redova iz stavka 1. ovoga članka za županijske linije obavlja Hrvatska gospodarska komora-županijske komore.

4) Usklađivanje voznih redova obavlja se u pravilu, jednom godišnje prema Poslovníku o usklađivanju voznih redova, koji donosi Hrvatska gospodarska komora.

(6) Usklađivanje voznog reda za izmijenjenu liniju kod koje se mijenja samo vrijeme polaska, prijevoznik može zatražiti u razdoblju od 1. ožujka do 31. listopada, ako se izmjenom ne ulazi u zaštitna vremena na postojećim linijama, odnosno ako prijevoznik pribavi suglasnost svih prijevoznika u čija zaštitna vremena ulazi.

Članak 5.

(1) Vozne redove za županijske, međuzupanijske i međunarodne linije, prijevoznik podnosi na usklađivanje Hrvatskoj gospodarskoj komori, odnosno županijskoj komori od 1. do 30. studenog tekuće godine.

(2) Postupak usklađivanja voznih redova Hrvatska gospodarska komora odnosno županijske komore, dužne su provesti najkasnije do 15. veljače sljedeće godine.

Članak 7.

(1) Pri usklađivanju voznih redova za županijske linije primjenjuje se sljedeći vremenski razmak zaštite polazaka/dolazaka u odnosu na postojeće županijske linije:

Dužina linije, odnosno relacije između dva najudaljenija zajednička stajališta (km)	Najmanja vremenska razlika u minutama (prije/poslije)
do 10	10
11 – 30	20
31– 50	30
preko 51	45

(2) Vozni red za novu ili izmijenjenu županijsku liniju u kojem se mijenja vrijeme polaska, ne može se uskladiti ako u odnosu na vozni red postojeće županijske linije, ima dva ili više zajedničkih stajališta, a

predloženi se polazak, odnosno dolazak, u najmanje jednom zajedničkom stajalištu, nalazi unutar vremenskog razmaka propisanog u stavku 1. ovoga članka.

(3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka vozni red za novu ili izmijenjenu županijsku liniju koji u odnosu na vozni red postojeće linije, ima dva ili više zajedničkih stajališta, a predloženi se polazak, odnosno dolazak, u najmanje jednom zajedničkom stajalištu, nalazi unutar vremenskog razmaka propisanog u stavku 1. ovoga članka može se uskladiti, ako podnositelj zahtjeva dobije suglasnost prijevoznika na postojećoj liniji.

(5) Prijedlozi voznih redova novih linija ne mogu se osporavati voznim redovima postojećih linija koje se ne održavaju.

Članak 14.

(1) Dozvola za obavljanje linijskog prijevoza putnika na županijskim i međužupanijskim linijama izdaje se s rokom važenja do pet godina, pri čemu prometna godina počinje 1. lipnja tekuće godine, a završava 31. svibnja sljedeće godine.

Slijedom navedenog, AZTN je utvrdio kako su Rudi-express i „Jambrošić tours“ temeljem izričitih odredbi ZPCP-a i Pravilnika o dozvolama imali stvarnu i konkretnu mogućnost ulaska na tržište javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije, podnošenjem zahtjeva za uvođenje novih linija ili izmjenu postojećih linija na kojima se mijenja vrijeme polaska, drugim riječima nije bilo nepremostivih prepreka njihovom ulasku na navedeno tržište.

Usklađivanje voznog reda za nove linije navedeni prijevoznici mogli su zatražiti u razdoblju od 1. do 30. studenog (dakle nakon odluke Povjerenstva od 16. rujna 2010. kojom je utvrđeno da su ponude Presečki grupe ocijenjene kao najpovoljnije za sve grupe linija koje su činile predmet Javnog poziva), a za izmijenjenu liniju kod koje se mijenja samo vrijeme polaska, u razdoblju od 1. ožujka do 31. listopada.

Rudi-express i „Jambrošić tours“ u svojim očitovanjima od 28. studenog 2012. navode da su zahtjev za usklađivanje novih voznih redova mogli podnijeti samo u razdoblju od 1. do 30. studenog tekuće godine i to tek za sljedeću prometnu godinu, koja prema članku 14. Pravilnika o dozvolama započinje 1. lipnja, pa bi takav prijevoz, i da je to učinjeno, bio moguć tek od 1. lipnja 2011. godine, do kada bi zbog nedostatka tržišta i Rudi-express i „Jambrošić tours“ već propali. Vjerujući u uspjeh i žalbe i upravne tužbe protiv odluke o odabiru Presečki grupe kao najpovoljnijeg prijevoznika u postupku Javnog poziva, Rudi-express i „Jambrošić tours“ nisu u 2010. godini podnosili zahtjeve za usklađivanje novih voznih redova.

Presečki grupa u svojem očitovanju od 3. rujna 2012. navodi kako su ostali prijevoznici protiv kojih je podnesena predmetna inicijativa (Rudi-express, „Jambrošić tours“ i Autobusni prijevoznik „Turist“) i nakon provedenog postupka imali i imaju mogućnost podnijeti nadležnim tijelima zahtjeve za nove dozvole za iste linije, što očito ili nikom nije bio interes ili, prema mišljenju Presečki grupe, nisu poznavali zakonsku proceduru.

U pogledu ocjene sposobnosti i namjere ulaska Rudi-expressa i „Jambrošić toursa“ na tržište javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije, utvrđeno je kako je navedenim prijevoznicima, temeljem odluke Međimurske županije od 18. lipnja 2010. o uspostavi privremenog sustava javnog linijskog prijevoza na području iste županije (zbog prestanka obavljanja djelatnosti prijevoznika Autobusni prijevoz Tours d.o.o. „u stečaju“ i prijevremenog prestanka važenja dozvola za obavljanje javnog linijskog prijevoza), u razdoblju cit. *“do okončanja javnog poziva prijevoznicima na podnošenje ponuda za obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika na linijama za koje su dozvole izdane prijevozniku Autobusni prijevoz Tours d.o.o. “u stečaju” prestale važiti prije isteka roka*), dozvoljeno obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika na navedenim linijama.

Rudi-express i „Jambrošić tours“ u svojim očitovanjima AZTN-u od 28. studenog 2012. ističu kako su temeljem navedene odluke Međimurske županije od 18. lipnja 2010. obavljali javni

linijski prijevoz putnika na linijama koje su bile predmet Javnog poziva, u razdoblju od 19. lipnja do 31. prosinca 2010.

Na glavnoj raspravi održanoj 7. prosinca 2012. u predmetnom postupku, Rudi-express navodi kako je zbog investicija u privremeno obavljanje linijskog prijevoza na području Međimurske županije u vremenskom razdoblju od 19. lipnja do 31. prosinca 2010., poduzeo sve kako bi opstao u obavljanju prijevoznčke djelatnosti. Nakon što je 19. lipnja 2010. dobio pravo na privremeno obavljanje linijskog prijevoza na određenom broju linija u Međimurskoj županiji, kupio je dodatne autobuse i zaposlio dodatne radnike nadajući se da će pravo prijevoza na navedenim linijama dobiti i na javnom natječaju koji je Međimurska županija nakon toga raspisala.

Rudi-express i „Jambrošić tours“ podnijeli su ponude u postupku Javnog poziva. Nakon što su odlukom Povjerenstva od 16. rujna 2010. ponude Presečki grupe ocijenjene kao najpovoljnije za sve grupe linija koje su činile predmet Javnog poziva, navedeni prijevoznici podnijeli su prigovore protiv iste odluke, koji su od strane Povjerenstva odbijeni kao neosnovani.

Rudi-express i „Jambrošić tours“ obavljali su u razdoblju od 30. prosinca 2010. do 3. ožujka 2011., u okviru instituta podvozarstva, na način i pod uvjetima propisanim izričitim zakonskim odredbama članka 42. ZPCP-a kao posebnog zakona, u ime i za račun Presečki grupe, kao podvozari javni linijski prijevoz putnika na županijskim autobusnim linijama za koje je Presečki grupa imala izdane dozvole.

U svrhu ocjene namjere ulaska Rudi-expressa i „Jambrošić toursa“ na tržište javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije, AZTN je uzeo u obzir i očitovanja Presečki grupe.

Presečki grupa u svojem očitovanju od 6. travnja 2020. navodi kako nije izabirala pojedine podvozare (Rudi-express i „Jambrošić tours“), nego je pristala na njihovu inicijativu i inicijativu Međimurske županije. Riječ je bila o lokalnim prijevoznicima koji su imali cit. „*vitalni neposredni gospodarski interes uključiti se u obavljanje javnog linijskog prijevoza*“.

Nadalje, Presečki grupa u svojem podnesku od 9. siječnja 2014. koji se navodi u odluci Ustavnog suda broj: U-III-1678/2014 od 21. travnja 2016., ističe kako cit. „*Razlozi zbog čega su samo poduzetnici Rudi-express, Jambrošić tours i Autobusni prijevoznik Turist sklopili sporni sporazum, ne i ostali prijevoznici, leži u činjenici da su ovi prijevoznici obavljali javni linijski prijevoz prije nego što je tužitelj (Presečki grupa) ishodio sve dozvole za taj prijevoz, pa su ga nastojali i dalje obavljati...*“

Temeljem odluke Međimurske županije od 7. listopada 2011. o uspostavi privremenog sustava javnog linijskog prijevoza na području iste županije (zbog prestanka obavljanja javnog linijskog prijevoza od strane Presečki grupe i prijevremenog prestanka važenja njezinih dozvola za obavljanje javnog linijskog prijevoza), Rudi-expressu i „Jambrošić toursu“ dozvoljeno je u razdoblju od cit. „*9. listopada 2011. do okončanja javnog poziva prijevoznicima na podnošenje ponuda za obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika na linijama za koje su dozvole prijevremeno prestale važiti*“, obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika na linijama za koje su dozvole izdane Presečki grupi prestale važiti prije isteka roka.

Na usmenoj raspravi održanoj 23. listopada 2012. u predmetnom postupku, Rudi-express navodi kako je nakon isteka dozvola, Međimurska županija izdala privremeno rješenje na temelju kojeg obavlja javni linijski prijevoz putnika od 1. veljače 2012. do raspisivanja javnog poziva. „Jambrošić tours“ navodi kako je na zahtjev Međimurske županije od 1. veljače 2012. započeo obavljati javni linijski prijevoz putnika na temelju privremenog rješenja Međimurske županije a koji će se vršiti do raspisivanja javnog poziva. Rudi-express i „Jambrošić tours“ navode kako do 23. listopada 2012. Međimurska županija nije raspisala javni poziv za

obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika, ali je raspisivanje, prema njihovim saznanjima, bilo u pripremi.

Primjenom kriterija stvarne i konkretne mogućnosti, kriterija dovoljno brzog ulaska, kriterija sposobnosti ulaska i dodatnog kriterija namjere, utvrđeno je da su Rudi-express i „Jambrošić tours“ u promatranom razdoblju imali čvrstu namjeru, vlastitu sposobnost, te stvarnu i konkretnu mogućnost ulaska na tržište javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije, a njihov potencijalni ulazak na navedeno tržište mogao se dogoditi dovoljno brzo kako bi mogli utjecati i izvršavati konkurentski pritisak na Presečki grupu i Autobusnog prijevoznika „Turst“ koji su bili sudionici na navedenom tržištu.

Snažan pokazatelj postojanja potencijalnog tržišnog natjecanja između Rudi-expressa i „Jambrošić toursa“ s Presečki grupom i Autobusnim prijevoznikom „Turst“, predstavlja odredba članka 9. Sporazuma o poslovnoj suradnji kojom su navedeni poduzetnici svjesno zamijenili rizike potencijalnog tržišnog natjecanja praktičnom međusobnom suradnjom, na način da su se obvezali cit. *„usklađivanje i registraciju novih autobusnih linija na području Međimurske županije, kao i izmjenu postojećih vozni redova obavljati isključivo kao zajednica, a nikako ne samostalno“*.

Osim stjecanja dozvola na javnom pozivu u slučaju prestanka važenja dozvola prije isteka njihova roka važenja, jedini način na koji su Rudi-express i „Jambrošić tours“ mogli steći dozvole za obavljanje javnog linijskog prijevoza na području Međimurske županije, na novim linijama ili postojećim linijama na kojima su dozvole bile izdane Presečki grupi i Autobusnom prijevozniku „Turst“, bio je podnošenje zahtjeva za uvođenje novih autobusnih linija ili izmjenu postojećih linija na kojima se mijenja vrijeme polaska, uz priložene usklađene vozne redove i ostalu dokumentaciju iz članka 26. stavka 1. ZPCP-a.

Stoga je sklapanje sporazuma kojim se značajno smanjuje neovisnost Rudi-expressa i „Jambrošić toursa“ u donošenju odluka vezano uz stjecanje dozvola odnosno ulazak na tržište javnog linijskog prijevoza putnika i tržišno natjecanje s Presečki grupom i Autobusnim prijevoznikom „Turst“, bila čvrsta naznaka mogućeg tržišnog natjecanja između navedenih poduzetnika kao stranaka sporazuma.

Sklapanje takvog sporazuma znači da su stranke prepoznale činjenicu da su u najmanju ruku potencijalni konkurenti u pogledu pružanja usluga prijevoza putnika u unutarnjem cestovnom prometu.

Slijedom svega navedenog, u svrhu primjene članka 8. ZZTN-a koji uređuje zabranjene sporazume poduzetnika, utvrđeno je da su Rudi-express i „Jambrošić tours“, u vrijeme sklapanja Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, bili potencijalni konkurenti Presečki grupi i Autobusnom prijevozniku „Turst“ na mjerodavnom tržištu javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije.

Presečki grupa, Autobusni prijevoznik „Turst“, Rudi-express i „Jambrošić tours“, u vrijeme sklapanja Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, bili su stvarni i potencijalni konkurenti na mjerodavnom tržištu posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola na području Međimurske županije, što proizlazi iz članka 1. Sporazuma o poslovnoj suradnji u kojemu su potpisnici sporazuma, između ostalog, prethodno konstatirali kako cit. *„prijevoznici Presečki grupa i Jakopić imaju potpisane Ugovore o prijevozu učenika osnovnih škola na koje osnivačka prava polaže Međimurska županija“* te da *„prijevoznici - potpisnici Sporazuma, imaju potpisane ugovore o posebnom linijskom prijevozu ili o korištenju javnog linijskog prijevoza s gospodarskim subjektima na području Međimurske županije, kao i sa školama na koje osnivačka prava polažu jedinice lokalne samouprave.“*

Budući da je AZTN utvrdio postojanje stvarnog i/ili potencijalnog tržišnog natjecanja između predmetnih poduzetnika na gore navedenim mjerodavnim tržištima, u konkretnom slučaju primijenjeni su propisi o zaštiti tržišnog natjecanja koji uređuju horizontalne sporazume. Suradnja između poduzetnika je „horizontalna“ ako sporazum sklapaju stvarni ili potencijalni konkurenti.

10.2. Sadržaj i ciljevi predmetnog sporazuma

Kako bi bio obuhvaćen zabranom propisanom člankom 8. stavkom 1. ZZTN-a, sporazum između dva ili više neovisnih poduzetnika mora imati „za cilj ili posljedicu“ narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu.

Protutržišni cilj i učinak sporazuma jesu alternativni, a ne kumulativni uvjeti za ocjenu je li sporazum obuhvaćen zabranom iz članka 8. stavka 1. ZZTN-a, što dovodi ponajprije do nužnosti razmatranja samog cilja sporazuma.

Pojam ograničenja tržišnog natjecanja s obzirom na cilj može se primijeniti samo na određene vrste koordinacije među poduzetnicima koje su toliko štetne za dobro i uobičajeno funkcioniranje tržišnog natjecanja da se može smatrati da ispitivanje njihovih posljedica nije potrebno. (*presuda ING Pensii, točka 31.*)

U svrhu ocjene sadržavaju li Sporazum o poslovnoj suradnji i Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza dovoljan stupanj štetnosti kako bi se smatrali ograničenjem tržišnog natjecanja s obzirom na cilj u smislu članka 8. stavka 1. ZZTN-a, AZTN je analizirao sadržaj njihovih odredbi te ciljeve koje su namjeravali ostvariti.

Odredbama Sporazuma o poslovnoj suradnji definirano je bilo između ostalog:

Članak 1.

Potpisnici ovog sporazuma prethodno konstatiraju slijedeće:

- *da prijevoznici Presečki grupa i Jakopić imaju pravo obavljanja županijskog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije temeljem dozvola izdanih od strane Međimurske županije. Upravnog odjela za gospodarstvo, promet i europske integracije*
- *da prijevoznici Presečki grupa i Jakopić imaju potpisane Ugovore o prijevozu učenika osnovnih škola na koje osnivačka prava polaže Međimurska županija*
- *da prijevoznici - potpisnici ovog Sporazuma, imaju potpisane ugovore o posebnom linijskom prijevozu ili o korištenju javnog linijskog prijevoza s gospodarskim subjektima na području Međimurske županije, kao i sa školama na koje osnivačka prava polažu jedinice lokalne samouprave*
- *da prijevoznik Presečki grupa ima s prijevoznicima Rudi expressom i Jambrošićem potpisane Ugovore o podvozarstvu na određeno vrijeme.*
- *da prijevoznik Presečki grupa ima s prijevoznikom Rudi express potpisan Ugovor o poslovno - tehničkoj suradnji kojim međusobnu osiguravaju tehničku, tehnološku i organizacijsku potporu u obavljanju djelatnosti prijevoza putnika na području Međimurske županije.*

Članak 2.

Sporazum se sklapa u svrhu ostvarenja poslovne suradnje, a sa ciljem ekonomičnog korištenja prijevoznih kapaciteta te uspostave kvalitetnog, učestalog, ekonomičnog i sigurnog autobusnog prijevoza putnika u županijskom linijskom autobusnom prometu na području Međimurske županije.

Članak 3.

Radi ispunjenja svrhe i postizanja cilja iz prethodnog članka, potpisnici ovog Sporazuma se obavezuju zajednički obavljati javni linijski prijevoz putnika na području Međimurske županije na linijama iz čl. 1., točka 1., ovog Ugovora, sukladno odredbama čl. 40. Zakona o prijevozu u cestovnom prometu (NN 178/04, 48/05, 151/05, 111/06, 63/08, 124/09, 91/10 i 112/10).

U svrhu realizacije prethodnog stavka prijevoznici se obavezuju u roku od 3 (tri) dana od dana sklapanja ovog Sporazuma sklopiti poseban Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza, te isti priložiti uz zahtjev za izdavanje dozvola za zajedničko obavljanje prijevoza.

Ugovorom iz prethodnog stavka prijevoznici će definirati uvjete i način zajedničkog obavljanja prijevoza putnika na linijama iz čl. 1., točka 1. ovog Ugovora.

Tekst ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza iz prethodnog stavka nalazi se u prilogu ovog Sporazuma i njegov je sastavni dio.

Vezano za zajedničko obavljanje prijevoza ovaj Sporazum u međusobnim odnosima ugovornih strana ima pravno značenje predugovora.

Ako prijevoznici ne sklope ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza u roku iz st.2. ovog članka, ovaj Sporazum prestaje važiti i ne obavezuje ugovorne strane.

Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza smatra se sklopljenim kada ga potpišu sve ugovorne strane.

U slučaju da prijevoznici Rudi ekspres, Jambrošić i Jakopić zajednički raskinu ovaj sporazum, svi potpisnici ovog sporazuma su suglasni da će javni linijski prijevoz putnika po izdanim zajedničkim dozvolama nastaviti obavljati onaj prijevoznik koji je na iste dozvole bio samostalno upisan na dan 01. veljače 2011. godine (Presečki grupa)

Članak 6.

Potpisnici ovog sporazuma se obavezuju na svim natječajima kojima će se odabirati prijevoznici za obavljanje usluge posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola, bez obzira na njihovog osnivača, sudjelovati isključivo kao zajednica ponuditelja.

Prije izrade zajedničke ponude za natječaje iz stavka 1. ovog članka, potpisnici ovog sporazuma se obavezuju napraviti organizaciju prometovanja i dogovoriti međusobnu raspodjelu po školama.

Nakon zaključenja natječaja i izvršenog odabira, prijevoznici će obavljati prijevoz po školama sukladno st. 2 ovoga članka, svaki u svoje ime i za svoj račun, te će prema tome sklapati Ugovore o posebnom linijskom prijevozu učenika s naručiteljima.

Članak 7.

Za vrijeme trajanja ovog sporazuma, potpisnici se obavezuju da neće potpisivati druge sporazume istog ili sličnog sadržaja s drugim autobusnim prijevoznicima koji imaju poslovni nastan na području Međimurske županije ili imaju izražene poslovne interese na istom području.

Članak 8.

Potpisnici ovog sporazuma se obavezuju tarifnu politiku i cijene prijevoznih usluga u javnom linijskom prijevozu putnika na području Međimurske županije definirati isključivo zajednički, te se istih cijena moraju u cijelosti pridržavati.

Članak 9.

Potpisnici ovog sporazuma će usklađivanje i registraciju novih autobusnih linija na području Međimurske županije, kao i izmjenu postojećih voznih redova obavljati isključivo kao zajednica, a nikako ne samostalno.

Nakon Sporazuma o poslovnoj suradnji, Presečki grupa, Rudi-express, Jambrošić tours i Autobusni prijevoznik „Turist“, zaključili su 1. ožujka 2011. Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza, kojim je između ostalog bilo definirano:

Članak 2.

(1) Ovim Ugovorom se definiraju:

- Omjeri izvođenja (realizacije) javnog linijskog županijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije*
- Troškovi koji se podmiruju zajednički te troškovi koji se podmiruju zasebno, od strane svakog prijevoznika koji je potpisnik ovog Ugovora*
- Način izrade i vremenski rokovi izrade obračuna*
- Prava i obveze potpisnika ovog Ugovora*
- Ostale odredbe vezane za zajedničku realizaciju županijskog javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije*

Članak 3.

(1) Zajedničko obavljanje županijskog javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije realizirati će se na temelju izdanih kooperacijskih dozvola, a sve sukladno čl. 24. Zakona o prijevozu u cestovnom prometu.

(2) *Presečki grupa se potpisom ovog Ugovora obavezuje dopustiti upis prijevoznika Jambrošić i Rudi express na sve dozvole za obavljanje županijskog javnog linijskog prijevoza putnika koje su izdane od strane Upravnog odjela za promet Međimurske županije i koje su na snazi na dan sklapanja ovog Ugovora, kako bi se stvorili preduvjeti za zajedničko obavljanje prijevoza sukladno čl. 40 Zakona o prijevozu u cestovnom prometu.*

(3) *Presečki grupa, Rudi express i Jambrošić će podnijeti zajednički zahtjev za izdavanje novih dozvola za obavljanje županijskog javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije, uz koji će priložiti ovaj Ugovor.*

(4) *Troškove izdavanja novih dozvola za zajedničko obavljanje prijevoza snositi će u cijelosti i solidarno prijevoznici Rudi express i Jambrošić.*

Člankom 4. stavkom 2. Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, potpisnici ugovora obvezali su se u cijelosti primjenjivati zajednički cjenik donesen za područje Međimurske županije 1. siječnja 2011.

Člankom 6. stavkom 1. Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, definirani su omjeri u obavljanju javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije sukladno dozvolama čiji je nositelj na dan potpisivanja predmetnog ugovora bila Presečki grupa. Omjeri u obavljanju javnog linijskog prijevoza podijeljeni su tako da 65 posto prijevoza obavlja Presečki grupa, 25 posto Rudi-express, a 10 posto Jambrošić tours. Istovremeno, stavkom 3. istog članka Presečki grupa, Rudi-express i Jambrošić tours obvezali su se trajno obustaviti prijevoz na onim linijama i u onim vremenima kada prometuje Autobusni prijevoznik „Turist“, koji je, sukladno stavku 2. istog članka, prijevoz nastavljao obavljati i dalje samostalno, u svoje ime i za svoj račun.

Presečki grupa u svojem očitovanju od 6. travnja 2020. navodi kako su u Sporazumu o poslovnoj suradnji, zajednički ciljevi zbog kojih se pristupilo sklapanju ugovora, definirani samim ugovorom i to u preambularnom dijelu sadržanom u uvodnim člancima Sporazuma. Izričita je zakonska odredba iz članka 40. ZPCP-a da se ugovor o zajedničkom obavljanju linijskog prijevoza sklapa u formi ortačke pogodbe (ortakluk/ortaštvo). Sporazum o poslovnoj suradnji i s njim pravno neodvojivi Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza su po svom pravnom sadržaju ortački ugovori sklopljeni sukladno ZPCP i ZOO.

Presečki grupa ističe kako je prema tome evidentno da ovdje specijalne norme u vezi prijevoza u cestovnom prometu izričito dopuštaju ortačke pogodbe između tržišnih konkurenata koji bi, u odsustvu ovih izričitih zakonskih ovlaštenja, sa stajališta općih pravila o tržišnom natjecanju iz ZZTN-a, dolazili pod udar zabrane nedozvoljenih sporazuma. Ne može, prema tome, biti nedopušten kartel u smislu ZZTN kao generalnog normativnog okvira, nešto što je izričito dopušteno specijalnim propisima ZPCP (u vezi s normama iz ZOO) na koje taj ZPCP upućuje.

Za sporazum se može smatrati da ima ograničavajući cilj čak i ako mu ograničenje tržišnog natjecanja nije jedina svrha, nego ima i druge legitimne ciljeve. (*presuda General Motors, točka 64.*)

Iz sadržaja Sporazuma o poslovnoj suradnji utvrđeno je kako je njegova svrha bila cit. „ostvarenje poslovne suradnje“ s ciljem „*ekonomičnog korištenja prijevoznih kapaciteta te uspostave kvalitetnog, učestalog, ekonomičnog i sigurnog autobusnog prijevoza putnika u županijskom linijskom autobusnom prometu na području Međimurske županije*“ (Članak 2.). Radi ispunjenja svrhe i postizanja navedenog cilja, potpisnici Sporazuma o poslovnoj suradnji obvezali su se cit. „*zajednički obavljati javni linijski prijevoz putnika na području Međimurske županije na linijama na kojima su Presečki grupa i Autobusni prijevoznik „Turist“ imali pravo obavljanja županijskog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije temeljem izdanih dozvola, sukladno odredbama članka 40. ZPCP-a.*“ (Članak 3.)

Uvažavajući činjenicu da je ZPCP odredbama članka 40. normirao zajedničko obavljanje prijevoza od strane dva ili više prijevoznika, propisujući pritom njihovu obvezu da su u slučaju

zajedničkog obavljanja prijevoza na liniji bili dužni uz zahtjev priložiti pisani ugovor, na koji su se primjenjivale odredbe o ortakluku prema posebnom propisu, AZTN je utvrdio kako je u konkretnom slučaju, zajedničko obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije sukladno odredbama članka 40. ZPCP-a (radi ostvarenja poslovne suradnje s ciljem ekonomičnog korištenja prijevoznih kapaciteta i uspostave kvalitetnog, učestalog, ekonomičnog i sigurnog autobusnog prijevoza putnika u županijskom linijskom autobusnom prometu na području iste županije), bio legitimni cilj Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza.

Međutim, polazeći od činjenice da Međimurska županija nikada nije odobrila zahtjev Presečki grupe, Rudi-expressa i „Jambrošić tursa“ za izdavanje dozvole za zajedničko obavljanje prijevoza sukladno odredbama ZPCP-a kao posebnog zakona, a koja je na temelju izričite zakonske odredbe članka 40. stavka 3. istog Zakona određena kao preduvjet za obavljanje takve vrste prijevoza, AZTN je utvrdio kako u promatranom razdoblju, nakon zaključenja Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, Presečki grupa, Rudi-express, „Jambrošić tursa“ i Autobusni prijevoznik „Turist“ nisu zajednički obavljali javni linijski prijevoz putnika na području Međimurske županije, na način i pod uvjetima propisanim odredbama članka 40. ZPCP-a, što stranke u postupku niti ne osporavaju.

Navedenim poduzetnicima, nakon sklapanja Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, nikada nije izdana dozvola za zajedničko obavljanje prijevoza sukladno odredbama ZPCP-a kao posebnog zakona, niti su navedeni Ugovor sklopili s odgovornim učinkom do izdavanja dozvole, niti su ga poništili nakon što im ista dozvola, kao preduvjet za zakonito obavljanje takve vrste prijevoza, nije izdana od strane Međimurske županije, pa je stoga u okolnostima konkretnog slučaja, u razdoblju nakon 1. ožujka 2011., na poslovnu suradnju Presečki grupe, Rudi-expressa, „Jambrošić tursa“ i Autobusnog prijevoznika „Turist“ trebalo primijeniti odredbe ZZTN-a, kao prisilnog propisa.

10.3. Ograničenja tržišnog natjecanja

AZTN je utvrdio kako Sporazum o poslovnoj suradnji i Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza sadrže odredbe koje predstavljaju ograničenja tržišnog natjecanja u smislu članka 8. ZZTN-a.

10.3.1. Podjela tržišta

Člankom 6. stavkom 1. Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza definirani su omjeri u obavljanju javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije sukladno dozvolama čiji je nositelj na dan potpisivanja predmetnog ugovora bila Presečki grupa. Omjeri u obavljanju javnog linijskog prijevoza podijeljeni su tako da 65 posto prijevoza obavlja Presečki grupa, 25 posto Rudi-express, a 10 posto „Jambrošić tursa“. Istovremeno, stavkom 3. istog članka, Presečki grupa, Rudi-express i „Jambrošić tursa“ obvezali su se trajno obustaviti prijevoz na onim linijama i u onim vremenima kada prometuje Autobusni prijevoznik „Turist“, koji je, sukladno stavku 2. istog članka, prijevoz nastavljao obavljati i dalje samostalno, u svoje ime i za svoj račun.

Navedene odredbe jasno ukazuju da je njihov cilj bila podjela tržišta javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije, pri čemu su definirani točno određeni omjeri Presečki grupe, Rudi-expressa i „Jambrošić tursa“ u obavljanju javnog linijskog prijevoza putnika na svim linijama Presečki grupe, dok su se istovremeno navedeni poduzetnici obvezali trajno obustaviti prijevoz na onim linijama i u onim vremenima kada prometuje Autobusni prijevoznik „Turist“.

Izravan dokaz koji ukazuje na namjeru, postupanje i pregovore navedenih poduzetnika s ciljem podjele tržišta javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije, predstavlja

preslika poruke elektroničke pošte koju je AZTN-u dostavio Rudi-express u pravitku svojeg podneska od 23. kolovoza 2012., citat:

„Poštovani poslovni partneri,

pripremajući prijedlog teksta Sporazuma o poslovnoj suradnji na području Međimurske županije između nas, rukovodio sam se slijedećim pretpostavkama:

a) da moramo prvenstveno uzeti u obzir dvije vrlo bitne, da ne kažem presudne činjenice: prvo, prava koja pojedini prijevoznik trenutno ima na području Međimurske županije, i drugo, vlastite resurse s kojima pojedini prijevoznik trenutno raspolaže na području Međimurske županije

b) da sve strane moraju biti barem s većinom stvari zadovoljne

c) da se treba zajednički riješiti i posebni linijski prijevoz učenika osnovnih škola i javni linijski prijevoz te da jedno bez drugog ne ide.

Uvažavajući navedene pretpostavke, napisao sam i poslao vam s najboljim namjerama i u najboljoj vjeri, nakon što se i Uprava Presečki grupe s istim složila, prijedlog Sporazuma za koji ste se mailom apriori izjasnili da vam nije prihvatljiv. Nakon toga pogledao sam i nekoliko puta proučio i Vaš prijedlog (za koji ste na sastanku izjavili da se neznatno razlikuje od vašeg, što očito nije točno), koji je za nas isto tako neprihvatljiv kao takav. I postavlja se pitanje, što sad ?

Krenimo redom.

Logika stvari je slijedeća: na području Međimurske županije izdano je 110 dozvola, od čega Presečki grupa ima 106 ili 96,36 %, a Jakopić 4 ili 3,64 %.

Prema prethodnim razgovorima, potrebno je razmotriti mogućnost da se u Jakopićev dio tržišta nitko ne petlja, dakle naših 106 dozvola je predmet podjele između tri prijevoznika (Presečkog, Rudi ekspresa i Jambrošića), a Jakopić zadržava svoje. Taj dio treba podijeliti prema nekom mjerljivom i jasnom kriteriju, ma kakav on bio.

Ako Presečki grupa ima 70 % svojih autobusa i ljudi te 100 % svojih dozvola, kako joj prema vašem prijedlogu mogu pripasti dvije grupe linija ????. Od ukupno četiri grupe (dakle pola) ????? Pritom uopće nije uzeto u obzir kakve su to grupe, da li su te linije ravnomjerno raspodjeljene prema ekonomskom i svakom drugom kriteriju ili ne, i sl. A tko je i kako te grupe formirao, o tome ne želim niti govoriti, jer su formirane očito po nečijem nalogu i kako nekome paše. Potpuno razumijem da štite interese svojih firmi u kojima radite, ali to isto moramo činiti i mi kao i vi.

S obzirom da sutra dolazim u Čakovec, mislim da je krajnje vrijeme da se ovaj problem riješi.

Predlažem da na kraju prvog mjeseca podvučemo crtu i da vidimo kakva je koja linija financijski i prirodno, kakvi su prihodi, a kakvi troškovi i da onda nešto dijelimo, a ne da nešto dijelimo unaprijed, napamet i "po nekakvim grupama". Mislim da nam je za to dovoljna veljača i da to u tom roku moramo odraditi.

Sutra se moramo naći i vidjeti što i kako dalje.

Srdačan pozdrav,

Rukovoditelj prometnog sektora

"Presečki grupa" d.o.o.

mr.sc.S. Š. dipl.ing.“ završetak citata

Slijedom svega navedenog, AZTN je utvrdio kako navedene odredbe članka 6. Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza predstavljaju zabranjeni sporazum o podjeli tržišta u smislu članka 8. stavka 1. točke 3. ZZTN-a koji je imao za cilj ograničavanje tržišnog natjecanja na tržištu javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije.

Sporazumi o podjeli tržišta predstavljaju posebno teške povrede tržišnog natjecanja. Takvi sporazumi sami po sebi imaju za cilj ograničiti tržišno natjecanje te su izričito zabranjeni člankom 101. stavkom 1. UFEU-a (koji sadržajno odgovara članku 8. stavku 1. ZZTN-a), s obzirom na to da se takav cilj ne može opravdati analizom ekonomskog konteksta u kojemu je smješteno takvo protutržišno postupanje. (presuda Toshiba, točka 28.)

Predmetnim sporazumom o podjeli tržišta omogućeno je Rudi-expressu i „Jambrošić toursu“ obavljanje dijela javnog linijskog prijevoza na linijama Presečki grupe prema točno određenim omjerima.

Rudi-express i „Jambrošić tours“ u vrijeme sklapanja Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, bili su potencijalni konkurenti Presečki grupi i Autobusnom prijevozniku „Turist“ na mjerodavnom tržištu javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije, što je detaljnije obrazloženo pod točkom 10.1. ovog rješenja, stoga su navedenim poduzetnicima stvarali konkurentski pritisak, koji je uklonjen predmetnim sporazumom o podjeli tržišta, što samo po sebi predstavlja ograničenje tržišnog natjecanja s obzirom na cilj.

Sama činjenica da su poduzetnici koji su već bili prisutni na tržištu javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije (Presečki grupa i Autobusni prijevoznik „Turist“), sklopili sporazum s drugim poduzetnicima koji na tom tržištu nisu bili prisutni (Rudi-express i „Jambrošić tours“), snažno upućuje na zaključak da u konkretnom slučaju nisu postojale nepremostive prepreke ulaska na isto tržište, zbog kojih Rudi-express i „Jambrošić tours“ ne bi mogli stvarati konkurentski pritisak na poduzetnike prisutne na navedenom tržištu.

Predmetnim sporazumom o podjeli tržišta, Presečki grupa, Rudi-express i „Jambrošić tours“ obvezali su se cit. „*trajno obustaviti prijevoz na onim linijama i u onim vremenima kada prometuje Autobusni prijevoznik „Turist“*“, čime je osigurana zaštita Autobusnog prijevoznika „Turist“ od svakog oblika tržišnog natjecanja s navedenim prijevoznicima koji su u omjerima utvrđenim istim sporazumom, obavljali javni linijski prijevoz na linijama Presečki grupe i koji su se obvezali trajno obustaviti prijevoz na onim linijama i u onim vremenima kada prometuje Autobusni prijevoznik „Turist“.

Navodi Presečki grupe, Rudi-expressa i „Jambrošić toursa“ na usmenoj raspravi održanoj 23. listopada 2012. o tome kako nakon sklapanja Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, nisu zatražili izdavanje dozvola za obavljanje javnog linijskog prijevoza putnika na bilo kojoj od linija na kojima je dozvolu imao poduzetnik Autobusni prijevoznik „Turist“, ukazuju na zaključak da su se navedeni Sporazum i Ugovor uistinu primjenjivali u praksi, jer je odredbom članka 6. stavka 3. Ugovora bilo utvrđeno da će Presečki grupa, Rudi-express i „Jambrošić tours“ trajno obustaviti prijevoz na onim linijama i u onim vremenima kada prometuje Autobusni prijevoznik «Turist», drugim riječima, da se neće natjecati s navedenim prijevoznikom na linijama na kojima on obavlja prijevoz. S obzirom na činjenicu da Presečki grupa, Rudi-express i „Jambrošić tours“, za vrijeme trajanja zabranjenog sporazuma, nisu obavljali prijevoz na linijama na kojima su dozvole izdate Autobusnom prijevozniku «Turist», proizlazi da su se ponašali upravo u skladu s navedenom odredbom članka 6. stavka 3. Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza.

10.3.2. Ograničenje tržišta

Članak 9. Sporazuma o poslovnoj suradnji

Potpisnici ovog sporazuma će usklađivanje i registraciju novih autobusnih linija na području Međimurske županije, kao i izmjenu postojećih vozničkih redova obavljati isključivo kao zajednica, a nikako ne samostalno.

S obzirom na njen sadržaj, ciljeve koje je željela postići te namjeru stranaka, AZTN je utvrdio kako navedena odredba predstavlja zabranjeni sporazum u smislu članka 8. stavka 1. točke 2. ZZTN-a koji je imao za cilj ograničenje tržišta javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije.

Osim stjecanja dozvola na javnom pozivu u slučaju prestanka važenja dozvola prije isteka njihova roka važenja, jedini način na koji su Rudi-express i „Jambrošić tours“ mogli steći dozvole za obavljanje javnog linijskog prijevoza na području Međimurske županije, na novim linijama ili postojećim linijama na kojima su dozvole bile izdate Presečki grupi i Autobusnom prijevozniku „Turist“, bio je podnošenje zahtjeva za uvođenje novih autobusnih linija ili izmjenu

postojećih linija na kojima se mijenja vrijeme polaska, uz priložene usklađene vozne redove i ostalu dokumentaciju iz članka 26. stavka 1. ZPCP-a.

Zbog obveze sadržane u članku 9. Sporazuma o poslovnoj suradnji, ograničena je poslovna autonomija navedenih poduzetnika kao konkurenata, da samostalno odrede politiku koju su namjeravali slijediti na tržištu, odnosno njihova neovisnost u donošenju odluka o stjecanju dozvola radi ulaska na tržište javnog linijskog prijevoza putnika (Rudi-express i „Jambrošić tours“) ili odluka o usklađivanju i registraciji novih autobusnih linija na području Međimurske županije, kao i izmjeni postojećih vozničkih redova (Presečki grupa i Autobusni prijevoznik „Turist“), čime je spriječeno normalno funkcioniranje procesa tržišnog natjecanja.

Sklapanje sporazuma o zabrani tržišnog natjecanja znači da su stranke prepoznale činjenicu da su u najmanju ruku mogući konkurenti u pogledu određenih usluga. (*presuda Portugal Telecom, točka 180.*)

10.3.3. Dogovor o sudjelovanju u postupcima javne nabave

Članak 6. Sporazuma o poslovnoj suradnji

Potpisnici ovog sporazuma se obavezuju na svim natječajima kojima će se odabirati prijevoznici za obavljanje usluge posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola, bez obzira na njihovog osnivača, sudjelovati isključivo kao zajednica ponuditelja.

Prije izrade zajedničke ponude za natječaje iz stavka 1. ovog članka, potpisnici ovog sporazuma se obavezuju napraviti organizaciju prometovanja i dogovoriti međusobnu raspodjelu po školama.

Nakon zaključenja natječaja i izvršenog odabira, prijevoznici će obavljati prijevoz po školama sukladno st. 2 ovoga članka, svaki u svoje ime i za svoj račun, te će prema tome sklapati Ugovore o posebnom linijskom prijevozu učenika s naručiteljima.

Mjerodavne odredbe Zakona o javnoj nabavi („Narodne novine“, br. 110/07., 125/08. i 90/11.) kojima je u vrijeme sklapanja Sporazuma o poslovnoj suradnji bila uređena zajednica ponuditelja glase:

Članak 11.

(1) Zajednica ponuditelja je udruženje više gospodarskih subjekata s ciljem dostavljanja zajedničke ponude, neovisno o uređenju njihova međusobnog odnosa, koji se obavezuju da će naručitelju u skladu s ugovorom solidarno izvršiti nabavu na području istoga ili različitoga strukovnog usmjerenja.

(2) Naručitelj ne smije od zajednice ponuditelja zahtijevati formalnopravni oblik prije dostave ponude, ali može, poslije odabira, zahtijevati određeni pravni oblik u mjeri u kojoj je to potrebno za zadovoljavajuće izvršenje ugovora, ako je to naveo u dokumentaciji za nadmetanje. Ponuda zajednice ponuditelja sadrži naziv i sjedište svih gospodarskih subjekata iz zajedničke ponude, naziv i sjedište nositelja ponude, imena i potrebnu stručnu spremu osoba odgovornih za izvršenje nabave iz zajedničke ponude. Odgovornost ponuditelja iz zajedničke ponude je solidarna.

Zajednica ponuditelja osnovana s ciljem dostavljanja zajedničke ponude u postupcima javne nabave, sama po sebi nije suprotna propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

Međutim, osnivanje zajednice ponuditelja s ciljem dostavljanja zajedničke ponude u postupcima javne nabave, ne može samo po sebi biti dovoljno da se spriječi kvalifikacija ograničenja tržišnog natjecanja s obzirom na cilj, ako su sredstva za postizanje njezinog legitimnog cilja protivna odredbama prava tržišnog natjecanja koje uređuju zabranjene sporazume poduzetnika. Drugim riječima, zajednica ponuditelja ne smije se zasnivati na zabranjenom sporazumu.

Zabranjenim sporazumima, u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, smatraju se ne samo ugovori, pojedine odredbe ugovora, nego i svi pisani ili usmeni i tajni dogovori među poduzetnicima te usklađeno djelovanje koje je posljedica takvih dogovora. U kontekstu zajednice ponuditelja koja sudjeluje na natječajima u postupcima javne nabave, to se osobito odnosi na dogovore o cijenama, podjeli tržišta ili nekom drugom obliku suradnje koji za

posljedicu može imati tajni ili nezakoniti dogovor koji se smatra povredom propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Presečki grupa, Autobusni prijevoznik „Turst“, Rudi-express i „Jambrošić tours“, u vrijeme sklapanja Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, bili su stvarni i potencijalni konkurenti na mjerodavnom tržištu posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola na području Međimurske županije, što proizlazi iz članka 1. Sporazuma o poslovnoj suradnji u kojemu su potpisnici sporazuma, između ostalog, prethodno konstatirali kako cit. „*prijevoznici Presečki grupa i Jakopić imaju potpisane Ugovore o prijevozu učenika osnovnih škola na koje osnivačka prava polaže Međimurska županija*“ te da „*prijevoznici - potpisnici Sporazuma, imaju potpisane ugovore o posebnom linijskom prijevozu ili o korištenju javnog linijskog prijevoza s gospodarskim subjektima na području Međimurske županije, kao i sa školama na koje osnivačka prava polažu jedinice lokalne samouprave.*“

Sklapanje „sporazuma“ u obliku odredbe ugovora kojim su se obvezali da će cit. „*na svim natjecajima kojima će se odabirati prijevoznici za obavljanje usluge posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola, bez obzira na njihovog osnivača*“, sudjelovati isključivo kao zajednica ponuditelja te da će prije izrade zajedničke ponude za navedene natječaje cit. „*napraviti organizaciju prometovanja i dogovoriti međusobnu raspodjelu po školama*“, znači da su sudionici sporazuma prepoznali činjenicu da su u najmanju ruku potencijalni konkurenti u pogledu usluga posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola na području Međimurske županije.

Iz odredbe članka 6. Sporazuma o poslovnoj suradnji ne proizlazi niti je predviđena eventualna komplementarnost odnosno međusobno nadopunjavanje Presečki grupe, Autobusnog prijevoznika „Turst“, Rudi-expressa i „Jambrošić toursa“ u pogledu značajnog udruživanja njihovih aktivnosti, financijskih sredstava ili prijevoznih kapaciteta s ciljem dostavljanja zajedničke ponude za pojedini natječaj za obavljanje usluge posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola, što bi ukazivalo na činjenicu da nisu mogli samostalno podnijeti ponudu na istom natječaju.

Izravan dokaz koji ukazuje na namjeru, postupanje i pregovore navedenih poduzetnika s ciljem ograničavanja njihovog tržišnog natjecanja na tržištu posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola na području Međimurske županije i „*dogovora o međusobnoj raspodjeli po školama*“, predstavlja preslika poruke elektroničke pošte koju je AZTN-u dostavio Rudi-express u pritvku svojeg podneska od 17. rujna 2012., citat:

“Datum: 30.01.2011. 19:19:13
Pošiljatelj: JAKOPIC-TRAVEL
Primatelj: S. Š. (Presečki grupa), Boris Jambrošić, rudi-express@ck.t-com.hr
Subjekt: PRIJEDLOG

Poštovani,
na našem zajedničkom poslovnom sastanku u petak 28.01.2011 bilo je prijedloga o raspodjeli tržišta.
Te je bilo predloženo sljedeće:
1. Da se partneri Jambrošić i Rudi ekspres upišu na dio dozvola Presečki grupe.
2. Da se partneri, Jakopić odriče jedne, a Presečki grupa dviju osnovnih škola.
3. Te ostale manje bitne čimbenike, da ne nabrajam i ponavljam, koje trebamo zajednički riješiti.
U razgovoru sa upravom tvrtke Jakopić, prijedlog da se odrekemo jedne osnovne škole, nikako ne možemo usvojiti jer to nikako nije prihvatljivo za našu tvrtku iz više razloga...
...Svijesni smo da zajednički trebamo riješiti problem posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola,“ završetak citata

S obzirom na njen sadržaj, ciljeve koje je željela postići te namjeru stranaka, AZTN je utvrdio kako odredba članka 6. Sporazuma o poslovnoj suradnji predstavlja zabranjeni sporazum u smislu članka 8. stavka 1. točke 2. ZZTN-a koji je imao za cilj ograničenje tržišnog natjecanja,

odnosno vrstu koordinacije između Presečki grupe, Autobusnog prijevoznika „Turst“, Rudi-expressa i „Jambrošić toursa“, čiji je cilj bio uklanjanje svakog oblika tržišnog natjecanja između navedenih poduzetnika u pogledu posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola na području Međimurske županije.

Iako su svi navedeni poduzetnici na usmenoj raspravi održanoj 23. listopada 2012. izričito naveli kako se nisu javili kao zajednica ponuditelja na niti jedan natječaj za obavljanje usluge posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola u razdoblju nakon sklapanja Sporazuma o poslovnoj suradnji, odnosno u razdoblju od 1. veljače 2011. pa do dana održavanja navedene usmene rasprave, sadržaj preslike poruke elektroničke pošte koju je Rudi-express u privitku svojeg podneska od 23. kolovoza 2012. dostavio AZTN-u ukazuje na namjeru, postupanje i pregovore predmetnih poduzetnika s ciljem podnošenja zajedničke ponude za natječaj koji se u Međimurskoj županiji provodio za prijevoz učenika osnovnih škola, citat:

„Poštovani kolege,

prije svega zahvaljujem na maksimalnoj kooperativnosti koju ste pokazali na jučerašnjem sastanku u Krapini, kada se razgovaralo o jednoj za sve nas tako važnoj temi kakva je pronalaženje trajnog rješenja za problem organizacije i realizacije javnog linijskog autobusnog prijevoza na području Međimurske županije.

Slijedom zaključaka s jučerašnjeg sastanka, u privitku dopisa dostavljam prijedlog konačnog teksta Sporazuma o poslovnoj suradnji za koji molim da ga detaljno proučite, na njega date svoje primjedbe i prijedloge, kako bi isti mogli potpisati, u jučer dogovorenom roku.

Vežano za daljnje dogovorene aktivnosti, tokom današnjeg dana će biti završen prijedlog Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, Aneks Ugovora o podvozarstvu, kao i dokumentacija za izradu zajedničke ponude za natječaj koji se u Međimurskoj županiji provodi za prijevoz učenika osnovnih škola.

O spomenutim dokumentima predlažem da razgovaramo sutra, kada se moramo naći u svezi ponude.

S poštovanjem,

Rukovoditelj prometnog sektora

"Presečki grupa" d.o.o.

mr.sc.S. Š. dipl.ing.“ završetak citata

Vežano uz navedeno, stranke na usmenoj raspravi održanoj 17. lipnja 2021. ističu kako i dalje ostaju kod svojih navoda da se nisu javili s nekim od potpisnika Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza kao zajednica ponuditelja na niti jedan natječaj za obavljanje usluge posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola nakon 1. veljače 2011.

Budući da koordinacija između stranaka obuhvaćena člankom 6. Sporazuma o poslovnoj suradnji sama po sebi predstavlja protutržišni cilj odnosno dovoljan stupanj štetnosti u odnosu na tržišno natjecanje, pa je njezin negativan utjecaj na funkcioniranje tržišnog natjecanja neupitan, AZTN s obzirom na navedena očitovanja stranaka i sadržaj elektroničke pošte koju je Rudi-express dostavio u privitku njegovog podneska od 23. kolovoza 2012., nije dodatno istraživao i utvrđivao konkretne učinke navedene koordinacije na tržište.

Naime, kada je utvrđen protutržišni cilj nekog sporazuma, nije potrebno istraživati njegove učinke na tržišno natjecanje. (*Smjernice o horizontalnim sporazumima, točka 24., presuda Toshiba, točka 25.*)

10.4. Inicijator predmetnog zabranjenog sporazuma

Sukladno odredbi članka 2. stavka 1. točke c) Uredbe o kriterijima za oslobođenje ili umanjenje upravno-kaznene mjere, inicijator je poduzetnik koji je aktivno sudjelovao u organiziranju, usmjeravanju djelovanja i izvršenju kartela. Poduzetnici koji su sudjelovali u razgovorima o udruživanju u kartel ili su nagovarali druge poduzetnika na udruživanje u kartel neće se, u smislu navedene Uredbe, smatrati inicijatorima kartela.

Na usmenoj raspravi održanoj 23. listopada 2012., Presečki grupa navodi kako nije bilo posebnog inicijatora, već su potpisnici Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza zajedno krenuli u njihovo sklapanje budući da je to bio interes svih potpisnika.

Boris Jambrošić, vlasnik obrta „Jambrošić tours“ i Rudi-express u svojim podnescima od 23. kolovoza 2012. godine navode kako cit. *„Ne poričem(o) da sam(smo) potpisao(potpisali) navedene akte sa elementima koji su suprotni tržišnom natjecanju, međutim to isključivo po inicijativi Presečki grupe d.o.o. i u namjeri da spasim(o) od propadanja svoj obrt (naše d.o.o.) i radna mjesta u njemu kako bi i pod takvim uvjetima opstali na tržištu. Nisam(nismo) mogao(mogli) dijeliti tržište jer nisam(nismo) imao(imali) dozvole za javni linijski prijevoz, a cijene prijevoza i sve ostale uvjete diktirala je Presečki grupa d.o.o. i u sporazumu i ugovoru o zajedničkom obavljanju prijevoza nisam(nismo) imao(imali) nikakvu aktivnu ulogu nego sam(smo) se pod prijetnjom lakog otkazivanja morao(morali) pridržavati pravila koje je određivala Presečki grupa te sam(smo) u stvari za njih samo radio(radili), bez aktivne uloge u određivanju uvjeta.“*

Presečki grupa u upravnoj tužbi od 7. veljače 2013. navodi kako bi razumna ocjena uvjerljivosti navoda „Jambrošić toursa“ i Rudi-expressa iz gore navedenih podnesaka od 23. kolovoza 2012. prihvatila okolnost da su isti sačinjeni tek nakon što je navedenim poduzetnicima dostavljena Obavijest AZTN-a o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku od 31. srpnja 2012. u kojoj je bilo navedeno da su se potpisnici ugovora dogovorili o podjeli tržišta i zamrznuli tržišne pozicije, čime da su uklonili svaki oblik međusobne konkurencije i osigurali se od neizvjesnosti tržišne utakmice. Također bi uvažila da se njihovi adresanti nakon navedene Obavijesti, nastoje ekskulpirati od odgovornosti za sklapanje (od AZTN-a utvrđenog) zabranjenog sporazuma, pri čemu prvi put izjavljuju da je Presečki grupa bila inicijator njihovog sklapanja. Svojim podnescima prvi put u postupku prilažu e-mail dopise Presečki grupe. Prema mišljenju Presečki grupe, objektivnom prosudbom ne može se prihvatiti uvjerljivim da dva različita poduzetnika istog datuma, iskazuju potpuno isto stanje na mjerodavnom tržištu, potpuno iste pobude za sklapanje sporazuma i ugovora, kao i istog inicijatora, sve to u stilski, grafički i sadržajno istim podnescima, koji odgovaraju upravo sadržaju anonimne inicijative.

AZTN ističe kako prema stajalištu Suda EU, čija je sudska praksa važan interpretativni instrument za primjenu hrvatskih propisa o zaštiti tržišnog natjecanja u slučaju pravnih praznina ili dvojbi u tumačenju tih propisa, nijedna odredba niti opće načelo prava Unije ne zabranjuju Europskoj komisiji da se protiv poduzetnika oslanja na izjave drugih poduzetnika kojima se stavlja na teret da su sudjelovali u zabranjenom sporazumu. (*presuda Eni, točka 46.*)

Vrlo povišena dokazna vrijednost može se priznati izjavama koje su, kao prvo, pouzdane, kao drugo, učinjene u ime poduzetnika, kao treće, potječu od osobe kojoj je profesionalna dužnost postupati u interesu toga poduzetnika, kao četvrto, idu protiv interesa osobe koja ih izjavljuje, kao peto, potječu od izravnog svjedoka okolnosti na koje se odnose i koje su, kao šesto, dostavljene u pisanom obliku, s namjerom i nakon pomnog razmišljanja (*presuda Eni, točka 47.*)

Svakako valja smatrati da, kada osoba priznaje činjenicu da je počinila povredu i time priznaje postojanje činjenica koje nadilaze one o čijem se postojanju može izravno zaključiti iz dokumenata o kojima je riječ, to, u nedostatku posebnih okolnosti koje mogu upućivati na suprotno, *a priori* znači da je ta osoba odlučila reći istinu. Stoga izjave koje idu protiv interesa osoba koje ih daju treba načelno smatrati osobito pouzdanim dokazima. (*presuda Eni, točka 50.*)

Nesporno je da su prethodno citirane izjave Borisa Jambrošića, vlasnika obrta „Jambrošić tours“ i Rudi-expressa u njihovim podnescima od 23. kolovoza 2012. godine učinjene u ime navedenih poduzetnika, da potječu od osoba (vlasnik obrta i direktor) kojima je profesionalna dužnost postupati u interesu navedenih poduzetnika, da idu protiv interesa osoba koje ih izjavljaju (ne poriču da su potpisali predmetne akte s elementima koji su suprotni tržišnom natjecanju), da potječu od izravnih svjedoka okolnosti na koje se odnose i da su dostavljene u pisanom obliku s namjerom.

U pogledu uvjerljivosti navedenih izjava, AZTN ističe kako su iste u skladu s očitovanjima Borisa Jambrošića, vlasnika obrta „Jambrošić tours“ i Rudi-expressa na glavnoj raspravi održanoj 7. prosinca 2012. o tome kako je sklapanje Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza predložila Presečki grupa koja je odredila i sadržaj navedenih akata.

Boris Jambrošić, vlasnik obrta „Jambrošić tours“ i Rudi-express na usmenoj raspravi održanoj 17. lipnja 2021. potvrdili su kako u cijelosti ostaju kod prethodno citiranih izjava iz njihovih podnesaka od 23. kolovoza 2012.

Svjedok M. P., zamjenik župana Međimurske županije u vrijeme sklapanja Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, čije je saslušanje predložila Presečki grupa, na glavnoj raspravi održanoj 19. prosinca 2012. naveo je kako cit. „*nije inzistirao ili sugerirao Presečki grupi sklapanje ugovora s ostalim strankama u predmetnom postupku, već je inicijativa za sklapanje tih ugovora došla od strane Presečki grupe.*“

Također, da je Presečki grupa bila inicijator sklapanja Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza nedvojbeno dokazuje korespondencija stranaka u elektroničkom obliku, a koju je AZTN-u dostavio Rudi-express u privitku njegovog podneska od 23. kolovoza 2012., iz koje je vidljivo kako je upravo Presečki grupa sastavila prijedloge navedenih Sporazuma i Ugovora. Predmetna korespondencija citirana je pod točkama 10.3.1. i 10.3.3. ovog rješenja.

10.5. Trajanje predmetnog zabranjenog sporazuma

Iako su Sporazum o poslovnoj suradnji i Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza zaključeni 1. veljače 2011. odnosno 1. ožujka 2011., uvažavajući činjenicu da su Rudi-express i „Jambrošić tours“, u razdoblju od 30. prosinca 2010. do 1. ožujka 2011., na način i pod uvjetima propisanim izričitim zakonskim odredbama članka 42. ZPCP-a kao posebnog zakona, u ime i za račun Presečki grupe, kao podvozari obavljali javni linijski prijevoz putnika na županijskim autobusnim linijama na kojima su dozvole izdane Presečki grupi, AZTN je kao početak predmetnog zabranjenog sporazuma utvrdio 1. ožujka 2011.

Naime, u odnosu na navedeno razdoblje od 30. prosinca 2010. do 1. ožujka 2011. kada su Rudi-express i „Jambrošić tours“, sukladno odredbama članka 42. ZPCP-a (*privremeno na određenoj liniji neprekidno, ne dulje od 90 dana, na temelju pisanog ugovora, u ime i za račun Presečki grupe na koju je glasila dozvola i uz suglasnost Međimurske županije kao izdatelja dozvole*), kao podvozari obavljali javni linijski prijevoz putnika na županijskim autobusnim linijama na kojima su dozvole izdane Presečki grupi, nije moguće primijeniti odredbe ZPTN-a već su isključivo mjerodavne odredbe ZPCP-a kao posebnog zakona u dijelu kojim se uređuje pitanje podvozarstva i koje u skladu s načelom *lex specialis derogat legi generali* imaju prednost pred propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

Odredbe ZPTN-a moguće je primijeniti na poslovnu suradnju Presečki grupe, Rudi-expressa, „Jambrošić toursa“ i Autobusnog prijevoznika „Turist“ nakon 1. ožujka 2011., budući da je u predmetnom postupku nesporno utvrđeno kako u navedenom razdoblju nakon zaključenja Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, strankama u postupku nikada nije izdana dozvola

za „zajedničko obavljanje prijevoza“ sukladno odredbama ZPCP-a kao posebnog zakona, a koja je na temelju izričite zakonske odredbe članka 40. stavka 3. istog Zakona određena kao preduvjet za obavljanje takve vrste prijevoza, pa samim time u konkretnom slučaju nije niti bila riječ o „zajedničkom obavljanju prijevoza“ na način i pod uvjetima propisanim odredbama članka 40. ZPCP-a, što stranke u postupku niti ne osporavaju.

Slijedom navedenog, AZTN je utvrdio kako u okolnostima konkretnog slučaja, u odnosu na razdoblje nakon 1. ožujka 2011., nije riječ o „zajedničkom obavljanju prijevoza“ koje je posebno uređeno odredbama članka 40. ZPCP-a, pa stoga u navedenom razdoblju niti ne mogu biti mjerodavne odredbe ZPCP-a kao posebnog zakona u dijelu kojim se uređuje pitanje „zajedničkog obavljanja prijevoza“, nego u okolnostima konkretnog slučaja, u odnosu na navedeno razdoblje, treba primijeniti ZZTN kao prisilan propis.

Podneskom od 5. listopada 2011. Presečki grupa obavijestila je Međimursku županiju da od 8. listopada 2011. prestaje s obavljanjem javnog linijskog prijevoza putnika u cestovnom prometu na županijskim linijama Međimurske županije.

Rješenjem Upravnog odjela za gospodarstvo, promet i europske integracije Međimurske županije od 6. listopada 2011. utvrđeno je kako se dozvole izdane Presečki grupi za obavljanje javnog linijskog prijevoza na području Međimurske županije ukidaju 8. listopada 2011., prije isteka roka važenja, na zahtjev Presečki grupe. Žalba Presečki grupe izjavljena protiv navedenog rješenja odbijena je rješenjem Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture od 19. siječnja 2012.

Na temelju očitovanja Presečki grupe, Rudi-expressa i „Jambrošić toursa“ na usmenoj raspravi održanoj 23. listopada 2012., utvrđeno je kako su se Rudi-express i „Jambrošić tours“ na dan 10. listopada 2011. povukli iz obavljanja javnog linijskog prijevoza na predmetnim linijama Presečki grupe, čime je faktički okončana njihova poslovna suradnja s Presečki grupom definirana Sporazumom o poslovnoj suradnji i Ugovorom o zajedničkom obavljanju prijevoza.

Navedena očitovanja Rudi-expressa i „Jambrošić toursa“ na usmenoj raspravi održanoj 23. listopada 2012. o datumu prestanka njihove poslovne suradnje s Presečki grupom, odgovaraju njihovim očitovanjima u podnescima AZTN-u od 23. odnosno 22. svibnja 2012.

Slijedom svega navedenog, AZTN je kao završetak predmetnog zabranjenog sporazuma utvrdio 9. listopada 2011.

11. Očitovanje na pojedine prigovore Presečki grupe prije i nakon Obavijesti

Suprotno navodima Presečki grupe iz podneska od 2. srpnja 2021. o tome kako cit. „Niti jedan od poduzetnika Rudi-express, „Jambrošić tours“ i Autobusni prijevoznik „Turist“, nisu bili „neovisni poduzetnici u neovisnom položaju“ koji bi uopće načelno mogli sklopiti nedozvoljeni horizontalni sporazum s Presečki grupom (kartel)... Naime, mjerodavno tržište u ovom postupku je AZTN definirao kao javni linijski prijevoz i posebni linijski prijevoz učenika osnovnih škola u Međimurskoj županiji... Ovi poduzetnici nisu imali dozvole za te vrste prijevoza na tom tržištu i nisu na njemu sudjelovali. Kao takvi nisu mogli uopće sklopiti nedozvoljeni horizontalni sporazum...“, AZTN je utvrdio kako je u konkretnom slučaju upravo riječ o sporazumu između dva ili više neovisnih poduzetnika.

Naime, Presečki grupa, Autobusni prijevoznik „Turist“, Rudi-express i „Jambrošić tours“, u vrijeme sklapanja Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, nisu ostvarivali odlučujući utjecaj jedni nad drugima niti su bili povezana društva nad kojima je odlučujući utjecaj ostvarivalo isto društvo majka. U protivnom, predstavljali bi jedinstveni gospodarski subjekt odnosno dio istog „poduzetnika“ i ne bi se smatrali neovisnim poduzetnicima s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Vežano uz prigovor Presečki grupe da AZTN isto interpretativno pravilo i pravno stajalište o tome da se na pitanje dopustivosti ugovora o podvozarstvu primjenjuje ZPCP kao *sedes materiae* te da nema mjesta primjeni ZZTN-a, nije primijenio na pitanje mjerodavnog prava u svezi Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza od 1. ožujka 2011., AZTN primarno naglašava da su razlozi, iz kojih je razvidno zbog čega u konkretnom slučaju, u odnosu na razdoblje nakon 1. ožujka 2011., nisu mjerodavne odredbe ZPCP-a kao posebnog zakona u dijelu kojim se uređuje pitanje zajedničkog obavljanja prijevoza, nego u okolnostima konkretnog slučaja, u odnosu na navedeno razdoblje, treba primijeniti ZZTN kao prisilan propis, prethodno izneseni i obrazloženi (točka 9. obrazloženja ovoga rješenja) pa se isti ovdje neće ponavljati.

Navod Presečki grupe da je AZTN, za ocjenu „stvarne i konkretne“ mogućnosti ulaska Rudi-expressa i „Jambrošić tursa“ na tržište javnog linijskog prijevoza putem zahtjeva za uvođenje novih autobusnih linija ili izmjena postojećih linija na kojima se mijenja vrijeme polaska, iz svoje analize potpuno ispustio očitovanje Rudi-expressa i Jambrošić tursa od 28. studenog 2012. koji sami u svojim očitovanjima jasno i određeno navode da bi primjenom tog puta ulaska na tržište u konkretnoj situaciji propali, potpuno je netočan iz razloga što je isto očitovanje AZTN uzeo u obzir u okviru svoje analize, a što je i navedeno na stranici 20. Obavijesti.

Pravno stajalište Presečki grupe u pogledu odredbi ZPCP-a i Pravilnika o dozvolama kojima je definiran postupak i način izdavanja dozvola za obavljanje javnog linijskog prijevoza na županijskim linijama, dijametralno je suprotno pravnom stajalištu Presečki grupe o tome da je sukladno osobitostima predmetne materije, kao mjerodavni primjenjivi zakon, isključivo relevantan ZPCP kao *lex specialis* i da se sporne okolnosti ne mogu pravno analizirati izvan konteksta toga Zakona.

Naime, iako je upravo odredbama ZPCP-a i Pravilnika o dozvolama osigurana „stvarna i konkretna“ mogućnost ulaska Rudi-expressa i Jambrošić tursa na tržište javnog linijskog prijevoza, podnošenjem zahtjeva za uvođenje novih autobusnih linija ili izmjenu postojećih linija na kojima se mijenja vrijeme polaska, Presečki grupa odstupa od svojeg pravnog stajališta o relevantnosti i mjerodavnosti specijalnih propisa iz ZPCP-a te nužnosti njihove dosljedne primjene na okolnosti konkretnog slučaja, pa oslanjajući se samo na očitovanje Rudi-expressa i „Jambrošić tursa“ od 28. studenog 2012. o tome da bi čekajući zakonom propisanu procesuru u slučaju podnošenja zahtjeva za usklađivanje voznog reda za nove linije propali, zaključuje kako „*nije postojala „stvarna i konkretna“ mogućnost ulaska na tržište putem zahtjeva za uvođenje novih autobusnih linija za konkretne prijevoznike u konkretnoj situaciji. Radilo se, naprotiv, prema priznanju samih prijevoznika, samo o apstraktnoj i načelnoj, a ne stvarnoj mogućnosti koja je bila neprimjenjiva u konkretnim okolnostima konkretnog slučaja s obzirom na njihovu konkretnu gospodarske snagu i konkretne raspoložive resurse. Drugim riječima, uzimajući u obzir „stvarnu i konkretnu“ financijsku i gospodarsku moć prijevoznika, oni nisu imali nikakav put ulaska na tržište javnog linijskog prijevoza*“.

Presečki grupa propušta uzeti u obzir da su navedeni poduzetnici, osim podnošenja zahtjeva za usklađivanje novih voznih redova doista samo u razdoblju od 1. do 30. studenog tekuće godine i to tek za slijedeću prometnu godinu koja započinje 1. lipnja, imali mogućnost ulaska na tržište javnog linijskog prijevoza podnošenjem zahtjeva za usklađivanje voznog reda za izmijenjenu liniju kod koje se mijenja samo vrijeme polaska, u razdoblju od 1. ožujka do 31. listopada (dakle nakon odluke Povjerenstva od 16. rujna 2010. kojom je utvrđeno da su ponude Presečki grupe ocijenjene kao najpovoljnije za sve grupe linija koje su činile predmet Javnog poziva).

AZTN napominje kako je Presečki grupa u svojem očitovanju od 3. rujna 2012. navela kako su ostali prijevoznici protiv kojih je podnesena predmetna inicijativa (Rudi-express, „Jambrošić tursa“ i Autobusni prijevoznik „Turist“) i nakon provedenog postupka imali i imaju mogućnost

podnijeti nadležnim tijelima zahtjeve za nove dozvole za iste linije, što očito ili nikom nije bio interes ili, prema mišljenju Presečki grupe, nisu poznavali zakonsku proceduru.

Indikativna je činjenica da je Presečki grupa, s poduzetnicima (Rudi-express i „Jambrošić tours) koji nisu imali dozvole za obavljanje javnog linijskog prijevoza i koji prema njezinom stajalištu, cit. „*nisu imali nikakav put ulaska na tržište javnog linijskog prijevoza jer na natječaju za dozvole nisu dobili dozvole te prema vlastitom priznanju nisu imali dovoljno gospodarske snage osloniti se na alternativni pravni put podnošenja zahtjeva za uvođenje novih autobusnih linija, odnosno nije postojala „stvarna i konkretna“ mogućnost njihovog ulaska na tržište putem zahtjeva za uvođenje novih autobusnih linija u konkretnoj situaciji, već se, naprotiv, prema njihovom priznanju, radilo samo o apstraktnoj i načelnoj, a ne stvarnoj mogućnosti koja je bila neprimjenjiva u konkretnim okolnostima konkretnog slučaja s obzirom na njihovu konkretnu gospodarsku snagu i konkretne raspoložive resurse*“, sklopila sporazum u obliku odredbe članka 9. Sporazuma o poslovnoj suradnji kojim su se stranke obvezale cit. „*usklađivanje i registraciju novih autobusnih linija na području Međimurske županije, kao i izmjenu postojećih vozničkih redova obavljati isključivo kao zajednica, a nikako ne samostalno*“.

Upravo je sklapanje navedenog sporazuma kojim se značajno smanjuje neovisnost Rudi-expressa i „Jambrošić toursa“ u donošenju odluka vezano uz stjecanje dozvola odnosno ulazak na tržište javnog linijskog prijevoza putnika i tržišno natjecanje s Presečki grupom i Autobusnim prijevoznikom „Turst“, bila čvrsta naznaka potencijalnog tržišnog natjecanja između navedenih poduzetnika kao stranaka sporazuma. Sklapanje takvog sporazuma znači da su stranke prepoznale činjenicu da su u najmanju ruku potencijalni konkurenti u pogledu pružanja usluga prijevoza putnika u unutarnjem cestovnom prometu.

Osporavajući bitne činjenice i okolnosti prethodno iznesene i obrazložene pod točkom 10.1. obrazloženja ovoga rješenja, a koje je AZTN uzeo u obzir prilikom ocjene sposobnosti i namjere ulaska Rudi-expressa i „Jambrošić toursa“ na tržište javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije i posljedično ocjene postojanja potencijalnog tržišnog natjecanja između stranaka u postupku, Presečki grupa svoju argumentaciju o tome da nije postojala namjera niti sposobnost ulaska Rudi-expressa i „Jambrošić toursa“ na navedeno tržište, temelji isključivo na očitovanju navedenih poduzetnika od 28. studenog 2012. o tome da nisu imali nikakvu namjeru koristiti alternativni pravni put ulaska na tržište podnošenjem zahtjeva za uvođenje novih autobusnih linija ili izmjenu postojećih, jer nisu imali gospodarsku snagu potrebnu za izdržati vrijeme koje je potrebno za realizaciju takvog ulaska na tržište te da navedeni poduzetnici sami izrijeckom odriču takvu gospodarsku sposobnost i dovoljnu snagu za ulazak na tržište putem zahtjeva za uvođenjem novih autobusnih linija.

Ne navodeći ovdje ponovno sve bitne činjenice i okolnosti prethodno iznesene i obrazložene pod točkom 10.1. obrazloženja ovoga rješenja, AZTN ističe kako sama činjenica da su Rudi-express i „Jambrošić tours“ podnijeli svoje ponude u postupku Javnog poziva odnosno prigovor protiv odluke Povjerenstva od 16. rujna 2010. kojom su ponude Presečki grupe ocijenjene kao najpovoljnije za sve grupe linija koje su činile predmet Javnog poziva, što ističu u očitovanju od 28. studenog 2012., onemogućuje konstrukciju Presečki grupe o nepostojanju namjere i sposobnosti navedenih poduzetnika za ulaskom na tržište javnog linijskog prijevoza na području Međimurske županije.

Vezano uz činjenicu da su Sporazum o poslovnoj suradnji i Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza bili priloženi uz zahtjev za izdavanje dozvola za zajedničko obavljanje linijskog prijevoza (kooperaciju) koji je podnesen nadležnom tijelu javne vlasti, čime je, prema navodu Presečki grupe, isključen element tajnosti kao jedna od bitnih karakteristika kartela, AZTN ističe kako karteli mogu biti i tajni i da često jesu tajni ali da to nije ključno u samom utvrđenju je li predmetni horizontalni zabranjeni sporazum kartel budući da ispunjava sve ostale elemente kartela.

Element tajnosti relevantan je u kontekstu „pokajničkog programa“ na temelju kojeg sudionik u tajnom kartelu, neovisno o drugim sudionicima kartela, surađuje u postupku tijela nadležnog za zaštitu tržišnog natjecanja dobrovoljnim iznošenjem svojih saznanja o kartelu i svoje uloge u njemu, za što taj sudionik zauzvrat dobiva oslobođenje od novčane kazne ili umanjeње novčane kazne za sudjelovanje u kartelu.

Naime, zbog njihovog karaktera, tajne karteje je obično vrlo teško otkriti i istražiti bez suradnje poduzetnika ili pojedinaca koji su njihovi sudionici. Stoga je potrebno nagraditi poduzetnike uključene u takvu vrstu nezakonitih djelovanja, koji su spremni okončati svoje sudjelovanje u kartelu i surađivati s tijelom nadležnim za zaštitu tržišnog natjecanja, neovisno o ostalim poduzetnicima uključenima u kartel.

12. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

12.1. Odluka Vijeća o postojanju zabranjenog sporazuma

Na temelju provedenog postupka i utvrđenog činjeničnog stanja, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: Vijeće) na sjednici 36/2021., održanoj 7. listopada 2021., sukladno ovlastima iz članka 30. ZZTN-a, utvrdilo je da su poduzetnici Presečki grupa, Rudi-express, Boris Jambrošić, vlasnik obrta „Jambrošić tours“ i Željko Jakopić, vlasnik obrta Autobusni prijevoznik „Turst“, sklopili Sporazum o poslovnoj suradnji i Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza, koji su sadržavali odredbe koje predstavljaju ograničenja tržišnog natjecanja s obzirom na cilj (međusobna podjela tržišta, zajedničko usklađivanje i registracija novih autobusnih linija na području Međimurske županije kao i zajednička izmjena postojećih voznih redova, te zajedničko sudjelovanje u obliku zajednice ponuditelja na svim budućim natjecajima za obavljanje usluge posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola u Međimurskoj županiji), čime su u razdoblju od 1. ožujka 2011. do 9. listopada 2011. narušili tržišno natjecanje na mjerodavnim tržištima javnog linijskog prijevoza putnika u cestovnom prometu na području Međimurske županije i posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola u cestovnom prometu na području Međimurske županije, odnosno sklopili zabranjeni horizontalni sporazum u smislu članka 8. stavka 1. točaka 2. i 3. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

Predmetni postupak pokrenut je protiv navedenih poduzetnika radi utvrđivanja predstavljaju li odredbe Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, sklopljenih između navedenih poduzetnika, zabranjeni sporazum u smislu članka 8. ZZTN-a.

U svrhu zakonitog i pravilnog rješenja predmetne uprave stvari, AZTN je u provedenom postupku utvrdio činjenice i okolnosti u svezi provedbe postupka Javnog poziva, izdavanja dozvola Presečki grupi za obavljanje javnog linijskog prijevoza na području Međimurske županije i ugovora koje su stranke zaključile (Ugovori o podvozarstvu, Sporazum o poslovnoj suradnji i Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza).

Uvažavajući pravno shvaćanje VUSRH izneseno u obrazloženju presude ubroj: UsII-171/18-2 od 27. rujna 2018. godine kojom je poništeno rješenje AZTN-a od 27. prosinca 2012. i predmet vraćen AZTN-u na ponovno odlučivanje, AZTN je u svrhu pravilne primjene mjerodavnog prava ocijenio prigovore Presečki grupe vezane uz primjenu odredbi ZPCP-a u skladu s odlukom Ustavnog suda broj: U-III-952/2017 od 19. travnja 2018.

Prema ocjeni Vijeća, u okolnostima konkretnog slučaja, u odnosu na razdoblje od 30. prosinca 2010. do 1. ožujka 2011, isključivo su bile mjerodavne odredbe ZPCP-a kao posebnog zakona u dijelu kojim se uređuje pitanje podvozarstva i koje u skladu s načelom *lex specialis derogat legi generali* imaju prednost pred propisima o zaštiti tržišnog natjecanja. Međutim, u razdoblju nakon 1. ožujka 2011. nije bila riječ o materiji izriječno reguliranoj u ZPCP-u (zajedničko obavljanje prijevoza koje je posebno uređeno odredbama članka 40. istog Zakona), pa stoga

u navedenom razdoblju niti ne mogu biti mjerodavne odredbe ZPCP-a kao posebnog zakona u dijelu kojim se uređuje pitanje „zajedničkog obavljanja prijevoza“, nego je u okolnostima konkretnog slučaja, u odnosu na navedeno razdoblje, trebalo primijeniti ZZTN kao prisilan propis.

Stoga je AZTN u predmetnom postupku utvrđivao jesu li Sporazum o poslovnoj suradnji i Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza, sadržavali ciljeve suprotne pravilima tržišnog natjecanja odnosno proizvodili stvarne ili moguće negativne učinke za tržišno natjecanje.

Kvalifikacija da sporazum između poduzetnika ima za „cilj ili za posljedicu“ narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu stoga pretpostavlja postojanje tržišnog natjecanja koje može biti spriječeno, ograničeno ili narušeno.

Primjenom na odgovarajući način kriterija koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Europskoj uniji, a koji se sukladno članku 74. ZZTN-a primjenjuju u primjeni ZZTN-a, osobito u slučajevima postojanja pravnih praznina ili dvojbi pri tumačenju propisa, Vijeće je ocijenilo da su Rudi-express i „Jambrošić tours“, u vrijeme sklapanja Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, bili potencijalni konkurenti Presečki grupi i Autobusnom prijevozniku „Turist“ na mjerodavnom tržištu javnog linijskog prijevoza putnika na području Međimurske županije, a svi navedeni poduzetnici bili su stvarni i potencijalni konkurenti na mjerodavnom tržištu posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola na području Međimurske županije, što je, uz pojašnjenje razloga koji su bili odlučujući pri navedenoj ocjeni, detaljnije navedeno pod točkom 10.1. obrazloženja ovog rješenja.

Analizom područja suradnje i odnosa konkurencije između Presečki grupe, Rudi-expressa, „Jambrošić toursa“ i Autobusnog prijevoznika „Turist“, opsega udruživanja njihovih aktivnosti, ciljeva koje su namjeravali ostvariti te ekonomskog i pravnog konteksta u kojemu se navedena suradnja odvijala, utvrđeno je kako Sporazum o poslovnoj suradnji i Ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza, uz legitimne ciljeve, sadrže i odredbe koje predstavljaju „ograničenja tržišnog natjecanja s obzirom na cilj“, koja su sama po sebi toliko štetna za funkcioniranje tržišnog natjecanja da se može smatrati da će imati negativne učinke, osobito na količinu ili kvalitetu proizvoda i usluga, pa stoga nije potrebno, u svrhu primjene članka 8. stavka 1. ZZTN-a, dokazivati da imaju konkretan učinak na tržište.

Sklapanje predmetnog zabranjenog sporazuma iz članka 8. stavka 1. ZZTN-a u obliku pojedinih odredbi Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza, s ciljem podjele tržišta, ograničavanja tržišta i dogovora o sudjelovanju u postupcima javne nabave, što je detaljnije navedeno pod točkom 10.3. ovog rješenja, rezultiralo je, prema ocjeni Vijeća, zabranjenim oblikom koordinacije kojim su rizici tržišnog natjecanja namjerno zamijenjeni praktičnom suradnjom između Presečki grupe, Rudi-expressa, „Jambrošić toursa“ i Autobusnog prijevoznika „Turist“, odnosno potpunim ukidanjem stvarnog i potencijalnog tržišnog natjecanja između navedenih poduzetnika na mjerodavnim tržištima.

Sporne odredbe Sporazuma o poslovnoj suradnji i Ugovora o zajedničkom obavljanju prijevoza predstavljaju sporazum u smislu članka 8. stavka 2. ZZTN-a jer je riječ o pojedinim odredbama pisanih ugovora koje su sklopile stranke u postupku i koje predstavljaju suglasnost izjava njihovih volja da se na mjerodavnim tržištima ponašaju na određeni način. Budući da je riječ o poduzetnicima koji su djelovali na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije, navedene odredbe kvalificirane su kao horizontalni sporazum.

Rudi-express i „Jambrošić tours“ ne poriču da su potpisali navedene akte s elementima koji su suprotni tržišnom natjecanju. Dokazna snaga izjava poduzetnika kojima se stavlja na teret da su sudjelovali u zabranjenom sporazumu, detaljnije je obrazložena pod točkom 10.4. obrazloženja ovog rješenja.

Prema definiciji iz Uredbe o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere, karteli su u pravilu tajni horizontalni sporazumi između dva ili više neovisnih poduzetnika ili odluke udruženja poduzetnika ili usklađeno djelovanje poduzetnika koji svi djeluju na istoj razini proizvodnje odnosno distribucije, a imaju za cilj narušavanje tržišnog natjecanja između konkurenata, putem međusobnog utvrđivanja kupovnih ili prodajnih cijena, podjele tržišta i kupaca, ograničavanjem proizvodnje i/ili prodaje i tehnološkog razvoja, dogovorom o sudjelovanju u postupcima javne nabave i slično, a posljedica kartelnih sporazuma je štetan učinak na potrošače u vidu povećanja cijena i smanjivanju izbora robe i/ili usluga.

Sukladno članku 8. stavku 4. ZZTN-a, sporazumi kojima se narušava tržišno natjecanje iz članka 8. stavka 1. ZZTN-a, a ne mogu se skupno izuzeti u smislu članka 10. ZZTN-a, *ex lege* su ništetni.

Uvjeti za skupno izuzeće sporazuma od primjene odredbi članka 8. stavka 1. ZZTN-a, pobliže su utvrđeni uredbama Vlade Republike Hrvatske o skupnom izuzeću određenih vrsta sporazuma iz članka 10. ZZTN-a. U konkretnom slučaju riječ je o primjeni Uredbe o horizontalnim sporazumima, čije se odredbe primjenjuju naročito na sporazume o istraživanju i razvoju i sporazume o specijalizaciji, ali se na odgovarajući način primjenjuju i na druge vrste horizontalnih sporazuma.

Člankom 11. stavkom 1. i člankom 13. stavkom 1. Uredbe o horizontalnim sporazumima, ograničavanje proizvodnje i podjela tržišta utvrđeni su kao teška ograničenja tržišnog natjecanja. Na sporazume poduzetnika koji sadrže takva teška ograničenja tržišnog natjecanja ne mogu se ni u kojem slučaju primijeniti odredbe o skupnom izuzeću. Kako predmetni sporazum sadrži upravo dogovore o ograničavanju proizvodnje i podjeli tržišta, dakle sadrži teška ograničenja tržišnog natjecanja, isti ne ispunjava uvjete za skupno izuzeće u smislu članka 10. ZZTN-a.

U konkretnom slučaju ispitana je i moguća primjena Uredbe o sporazumima male vrijednosti. Naime, sukladno članku 1. stavku 2. navedene Uredbe, na sporazume male vrijednosti koji zadovoljavaju uvjete iz te Uredbe, ne primjenjuju se odredbe o zabranjenim sporazumima iz članka 8. stavka 1. ZZTN-a.

Člankom 6. stavkom 1. Uredbe o sporazumima male vrijednosti propisano je kako se sporazumi, koji unatoč nezatnom tržišnom udjelu sudionika sporazuma i njihovih povezanih poduzetnika sadrže odredbe koje se smatraju teškim ograničenjima tržišnog natjecanja, ne smatraju sporazumima male vrijednosti. Članak 7. iste Uredbe kao teška ograničenja tržišnog natjecanja, u sporazumima male vrijednosti sklopljenim između stvarnih ili potencijalnih konkurenata, navodi ona ograničenja koja izravno ili neizravno, samostalno ili zajedno s ostalim čimbenicima pod kontrolom ugovornih strana, imaju za cilj ograničavanje proizvodnje ili prodaje te podjelu tržišta ili kupaca. Kako je u konkretnom slučaju upravo riječ o takvim teškim ograničenjima, na predmetni sporazum ne mogu se primijeniti niti odredbe Uredbe o sporazumima male vrijednosti.

Slijedom navedenog, temeljem odluke Vijeća, AZTN je odlučio kao u točkama I. i II. Izreke ovoga rješenja.

12.2. Odluka Vijeća kojom je utvrđeno postojanje uvjeta za izricanje novčanih kazni strankama njihova visina, rokovi i način izvršenja

Vijeće je prilikom donošenja odluke kojom se utvrđuje postojanje uvjeta za izricanje novčanih kazni strankama, njihova visina, rokovi i način izvršenja, uzelo u obzir sve činjenice i okolnosti utvrđene u ovoj upravnoj stvari, kako bi se u smislu članka 60. ZZTN-a osiguralo primjereno kažnjavanje sudionika predmetnog zabranjenog sporazuma i ispunio propisani cilj novčane kazne odvratanjem drugih poduzetnika od kršenja odredaba ZZTN-a.

Članak 61. ZZTN-a propisuje kako će se novčanom kaznom u iznosu do najviše 10% vrijednosti ukupnoga prihoda koji je poduzetnik ostvario na svjetskoj razini u posljednjoj godini za koju postoje zaključena godišnja financijska izvješća, kaznit poduzetnik koji s namjerom ili nepažnjom sklopi zabranjeni sporazum ili na koji drugi način sudjeluje u sporazumu kojim je narušeno tržišno natjecanje, na način opisan odredbom članka 8. ZZTN-a.

Sukladno odredbi članka 64. stavka 1. ZZTN-a, najviši iznos novčane kazne koja se može izreći na temelju ZZTN-a, ne može niti u kojem slučaju premašiti iznos od 10% vrijednosti ukupnoga prihoda koji je poduzetnik ostvario u posljednjoj godini za koju postoje zaključena godišnja financijska izvješća u smislu članka 61. ZZTN-a.

Sukladno odredbi članka 64. stavka 10. ZZTN-a, pri izricanju novčane kazne AZTN uzima u obzir sve olakotne i otegotne okolnosti kao što su težina povrede, vrijeme trajanja povrede i posljedice te povrede za druge poduzetnike na tržištu i potrošače. Pri tome se primjenjuje dvostupanjska metodologija izračuna novčane kazne na način da se utvrđuje osnovni iznos novčane kazne za poduzetnika, a zatim se tako utvrđeni iznos smanjuje ili povećava ovisno o utvrđenim olakotnim i/ili otegotnim okolnostima.

Sukladno članku 4. stavku 1. Uredbe o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere, osnovni iznos novčane kazne AZTN izračunava određujući primjerenu visinu postotka od prihoda poduzetnika, a visina postotka ovisi o težini povrede ZZTN-a, te dobiveni iznos množi s brojem godina trajanja povrede. Prema članku 4. stavku 3. iste Uredbe, u pravilu, postotak od prihoda koji se uzima u izračun osnovnog iznosa novčane kazne AZTN utvrđuje u visini do najviše 30% prihoda poduzetnika.

Prema članku 2. stavku 1. točki c) Uredbe o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere, prihod poduzetnika na osnovu kojeg se izračunava osnovni iznos novčane kazne predstavlja vrijednost prodaje robe i/ili usluga koji je poduzetnik ostvario isključivo od obavljanja djelatnosti na mjerodavnom tržištu na kojem je AZTN utvrdio povredu ZZTN-a, i to, sukladno članku 5. stavku 2. Uredbe o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere, tijekom posljednje poslovne godine u kojoj je poduzetnik povrijedio ZZTN, odnosno posljednje godine za koju postoje zaključena financijska izvješća.

U konkretnom slučaju, izračun prihoda ostvarenog isključivo od obavljanja djelatnosti na mjerodavnim tržištima na kojima je utvrđena povreda ZZTN-a temelji se na podacima koje su stranke dostavile u predmetnom postupku.

Budući da je predmetni zabranjeni sporazum trajao u razdoblju od od 1. ožujka 2011. do 9. listopada 2011., AZTN je promatrao prihode stranaka ostvarene u 2011. godini, kao posljednjoj poslovnoj godini u kojoj su stranke povrijedile ZZTN.

Prilikom utvrđivanja težine povrede ZZTN-a, sukladno odredbi članka 6. stavka 2. Uredbe o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere, AZTN u svakom pojedinačnom slučaju utvrđuje treba li postotak od prihoda biti određen u gornjem ili donjem dijelu raspona. Pri tome je AZTN obvezan uzimati niz čimbenika, kao što su primjerice, vrsta povrede ZZTN-a, način sudjelovanja u zabranjenom sporazumu, zemljopisno područje na kojem povreda ZZTN-a ima ili može imati učinak te je li povreda ZZTN-a u praksi izvršena ili je samo ostavljena otvorena mogućnost za izvršenje povrede.

Sukladno odredbi članka 61. točki 1. ZZTN-a, sklapanje zabranjenog sporazuma ili na koji drugi način sudjelovanje u sporazumu kojim je narušeno tržišno natjecanje, na način opisan odredbom članka 8. ZZTN-a, predstavlja tešku povredu propisa o tržišnom natjecanju.

Kako je u konkretnom slučaju utvrđeno da je predmetnim zabranjenim sporazumom povrijeđen ZZTN na mjerodavnim tržištima javnog linijskog prijevoza putnika u cestovnom prometu na

području Međimurske županije i posebnog linijskog prijevoza učenika osnovnih škola u cestovnom prometu na području Međimurske županije, Vijeće je donijelo odluku da postotak prihoda koji su stranke ostvarile na navedenim mjerodavnim tržištima u 2011. kada je počinjena povreda iznosi 10% prilikom obračuna osnovnog iznosa novčane kazne.

Uredbom o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere propisano je da će pri utvrđivanju broja godina trajanja povrede, razdoblja dulja od 6 mjeseci, ali kraća od jedne godine, AZTN smatrati punom godinom povrede ZZTN-a.

Trajanje predmetnog zabranjenog sporazuma utvrđeno je u razbolju od 1. ožujka 2011. do 9. listopada 2011., odnosno 6 mjeseci i 8 dana, pa je u konkretnom slučaju, prilikom utvrđivanja broja godina trajanja povrede, AZTN smatrao da je povreda ZZTN-a trajala jednu godinu.

Uredbom o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere propisano je kako u slučajevima kartelnih povreda ZZTN-a kojima se dogovaraju cijene, dijele tržišta i ograničava proizvodnja, neovisno od vremena sudjelovanja poduzetnika u povredi ZZTN-a, AZTN može osnovni iznos novčane kazne uvećati za dodatni iznos do najviše 25 posto prihoda poduzetnika.

Cilj uvećanja novčane kazne za navedeni dodatni iznos jest odvratanje drugih poduzetnika od sklapanja kartelnih sporazuma kao najtežih oblika povrede ZZTN-a.

Kako je u konkretnom slučaju upravo riječ o zabranjenom horizontalnom sporazumu o podjeli tržišta, Vijeće je donijelo odluku o uvećanju osnovnog iznosa novčane kazne strankama za dodatni iznos od 15%.

Slijedom navedenog, utvrđeni osnovni iznosi novčane kazne za pojedinu stranku iznose:

1. PRESEČKI GRUPA d.o.o. [...] kuna
2. RUDI-EXPRESS d.o.o. [...] kuna
3. Boris Jambrošić, vlasnik obrta „Jambrošić tours“ [...] kuna
4. Željko Jakopić, vlasnik obrta Autobusni prijevoznik „Turist“ [...] kuna

Uredbom o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere propisano je kako osnovni iznos novčane kazne AZTN može povećati, ukoliko utvrdi postojanje otegotnih okolnosti odnosno može smanjiti, ukoliko utvrdi postojanje olakotnih okolnosti.

Člankom 64. stavkom 13. ZZTN-a propisane su okolnosti koje AZTN osobito smatra otegotnim, među kojima se navodi i uloga inicijatora ili poticatelja drugih poduzetnika na povredu ZZTN-a.

Kako je u konkretnom slučaju utvrđeno da je Presečki grupa bila inicijator predmetnog zabranjenog sporazuma, što je detaljnije obrazloženo pod točkom 10.4. obrazloženja ovog rješenja, Vijeće je u odnosu na Presečki grupu kao otegotnu okolnost cijeno navedenu činjenicu, ali ocjenjujući u kojoj mjeri navedena činjenica kao otegotna okolnost ima utjecaj na visinu novčane kazne za Presečki grupu, Vijeće je u obzir uzelo i navode međimurskog župana o tome kako je postojao pritisak lokalnih prijevoznika s područja Međimurske županije za njihovo uključivanje u obavljanje prijevoza na mjerodavnim tržištima.

Stoga je Vijeće donijelo odluku da se utvrđeni osnovni iznos novčane kazne Presečki grupe uveća za dodatnih 5%.

Vijeće nije utvrdilo postojanje drugih otegotnih okolnosti na strani niti jedne od stranaka u predmetnom postupku.

Kao olakotne okolnosti u odnosu na sve stranke Vijeće je uzelo u obzir činjenicu da su stranke surađivale s AZTN-om tijekom postupka te da niti jedna od stranaka nije ranije kažnjavana za bilo koji oblik narušavanja tržišnog natjecanja.

Vijeće je uzelo u obzir i da je u predmetnom postupku utvrđeno kratko trajanje povrede ZZTN-a na ograničenom zemljopisnom području (Međimurska županija).

U odnosu na Željka Jakopića, vlasnika obrta Autobusni prijevoznik „Turist“, kao olakotna okolnost uzeta je činjenica, koja je utvrđena u ovom postupku, a odnosi se na ponašanje ovog poduzetnika, koji je bio pasivan u provedbi predmetnog zabranjenog sporazuma, odnosno osim samog sklapanja predmetnih Sporazuma i Ugovora, ni na koji drugi način nije aktivno sudjelovao u njegovoj provedbi. Stoga Vijeće smatra kako je opravdano da se navedenom poduzetniku dodatno umanju visina osnovnog iznosa novčane kazne.

Slijedom navedenog, Vijeće je donijelo odluku da se smanje utvrđeni osnovni iznosi novčane kazne strankama, Presečki grupi za [...]%, Rudi-expressu za [...]%, Borisu Jambrošiću, vlasniku obrta „Jambrošić tours“ za [...]% te Željku Jakopiću, vlasniku obrta Autobusni prijevoznik „Turist“ za [...]%).

Razmatrajući sve okolnosti relevantne za utvrđivanje visine novčane kazne u svakom pojedinačnom slučaju, Vijeće je donijelo odluku o kažnjavanju poduzetnika kako slijedi:

1. PRESEČKI GRUPA d.o.o. 865.000 kuna
2. RUDI-EXPRESS d.o.o. 82.000 kuna
3. Boris Jambrošić, vlasnik obrta „Jambrošić tours“ 67.000 kuna
4. Željko Jakopić, vlasnik obrta Autobusni prijevoznik „Turist“ 40.000 kuna

Primjenom odredbe članka 64. stavka 1. ZZTN-a prema kojoj najviši iznos novčane kazne koja se može izreći na temelju ZZTN-a, ne može niti u kojem slučaju premašiti iznos od 10% vrijednosti ukupnoga prihoda koji je poduzetnik ostvario u posljednjoj godini za koju postoje zaključena godišnja financijska izvješća, Vijeće je utvrdilo da se jedino Borisu Jambrošiću, vlasniku obrta „Jambrošić tours“, izračunata novčana kazna u iznosu od 66.500 kuna ne može izreći jer prelazi najviši iznos novčane kazne koja mu se može izreći na temelju ZZTN-a ([...] kuna) odnosno premašuje iznos od 10% vrijednosti ukupnoga prihoda koji je navedeni poduzetnik ostvario u posljednjoj godini za koju postoje zaključena godišnja financijska izvješća (2020.) pa je istom smanjena novčana kazna na iznos od 44.000 kuna.

Vijeće smatra da će se izricanjem novčanih kazni u navedenim iznosima postići cilj primjerenog kažnjavanja sudionika predmetnog zabranjenog sporazuma te ispuniti propisani cilj novčane kazne odvracanjem drugih poduzetnika od kršenja odredaba ZZTN-a.

Slijedom navedenog, temeljem odluke Vijeća, AZTN je odlučio kao u točki III. i IV. izreke ovoga rješenja.

12.3. Rokovi i način izvršenja

Sukladno odredbi članka 70. stavka 2. ZZTN-a, novčane kazne uplaćuju se po pravomoćnosti rješenja AZTN-a, računavajući u iznos novčane kazne i zakonske zatezne kamate od dana pravomoćnosti rješenja AZTN-a do dana plaćanja.

Izrečeni iznos uplaćuje se u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske na račun broj: HR1210010051863000160, model HR64, poziv na broj odobrenja: 6092-20833-(OIB uplatitelja).

Nakon izvršene uplate, kao dokaz o obavljenoj uplati novčane kazne, Presečki grupa dužna je uplatnicu dostaviti AZTN-u žurno, a najkasnije po isteku roka od 15 (petnaest) dana od dana pravomoćnosti ovog rješenja, s pozivom na poslovni broj KLASA: UP/I 030-02/11-01/024.

Ako Presečki grupa u roku od 15 (petnaest) dana od pravomoćnosti ovog rješenja ne uplati novčanu kaznu koja joj je izrečena pod točkom III. izreke ovoga rješenja, AZTN će sukladno odredbi članka 70. stavka 4. ZZTN-a obavijestiti Ministarstvo financija, Poreznu upravu, radi naplate novčane kazne prisilnim putem prema propisima o prisilnoj naplati poreza.

Presečki grupa, Rudi-express, Boris Jambrošić, vlasnik obrta „Jambrošić tours“ i Željko Jakopić, vlasnik obrta Autobusni prijevoznik „Turist“, u korist državnog proračuna Republike Hrvatske prethodno su uplatili novčane kazne u iznosu od 1.009.000,00 kuna, 98.000,00 kuna, 80.000,00 kuna i 67.000,00 kuna, temeljem rješenja AZTN-a (KLASA: UP/I 030-02/11-01/024, URBROJ: 580-04/70-2012-070 od 27. prosinca 2012.) koje je poništeno presudom Visokog upravnog suda Republike Hrvatske (UsII-171/18-2 od 27. rujna 2018. godine) i predmet vraćen na ponovno odlučivanje AZTN-u.

Presečki grupi je od strane Ministarstva financija, temeljem njezinog zahtjeva, izvršen povrat uplaćenog iznosa gore navedene novčane kazne i uplaćenih zakonskih zateznih kamata, budući da AZTN nije ovlašten naložiti povrat sredstava uplaćenih u Državni proračun.

S obzirom na to da Rudi-express, Boris Jambrošić, vlasnik obrta „Jambrošić tours“ i Željko Jakopić, vlasnik obrta Autobusni prijevoznik „Turist“ u međuvremenu nisu zatražili povrat uplaćenih iznosa gore navedenih novčanih kazni, AZTN smatra da su novčane kazne koje su im izrečene pod točkom IV. izreke ovoga rješenja već uplaćene, pa navedeni poduzetnici nemaju obvezu njihova plaćanja.

Kako je predmetnim rješenjem Rudi-expressu, Borisu Jambrošiću, vlasniku obrta „Jambrošić tours“ i Željku Jakopiću, vlasniku obrta Autobusni prijevoznik „Turist“ izrečen niži iznos novčanih kazni od iznosa novčanih kazni koje su prethodno uplatili temeljem poništenog rješenja od 27. prosinca 2012., navedeni poduzetnici mogu zatražiti povrat preplaćenog iznosa u visini razlike između već uplaćenog i sada određenog iznosa novčanih kazni koje su im izrečene pod točkom IV. izreke ovoga rješenja.

Stoga je AZTN, temeljem odluke Vijeća, odlučio kao u točki III. izreke ovoga rješenja.

12.4. Objava rješenja u „Narodnim novinama“ i na internetskoj stranici AZTN-a

Sukladno odredbi članka 59. stavka 2. ZZTN-a, a u svezi s člankom 58. stavkom 1. točkom 1. ZZTN-a, ovo rješenje bit će objavljeno u „Narodnim novinama“, dok će se na temelju članka 59. stavka 3. ZZTN-a tekst rješenja objaviti i na internetskoj stranici AZTN-a.

Stoga je AZTN, na temelju odluke Vijeća, odlučio kao u točki V. izreke ovoga rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali nezadovoljna stranka može tužbom pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 (trideset) dana, računajući od dana dostave ovoga rješenja.

Predsjednica Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

dr. sc. Mirta Kapural dipl. iur.

Napomena:

Sukladno članku 53. ZZTN-a, podaci koji predstavljaju poslovnu tajnu izuzeti su od objavljivanja te su u tekstu navedeni podaci označeni [...], odnosno koriste se skraćene naziva.